ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Δ. ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΤΕΩΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Η ΕΚ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΔΙΑΔΟΧΗ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ - ΤΥΠΙΚΟΝ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΘΕΙΣΑ - ΑΘΗΝΑΙ 1972

ΑΝΑΤΥΠΩΣΗ

ΑΘΗΝΑ 2008

Ἕκαστον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐκπονήσαντος.

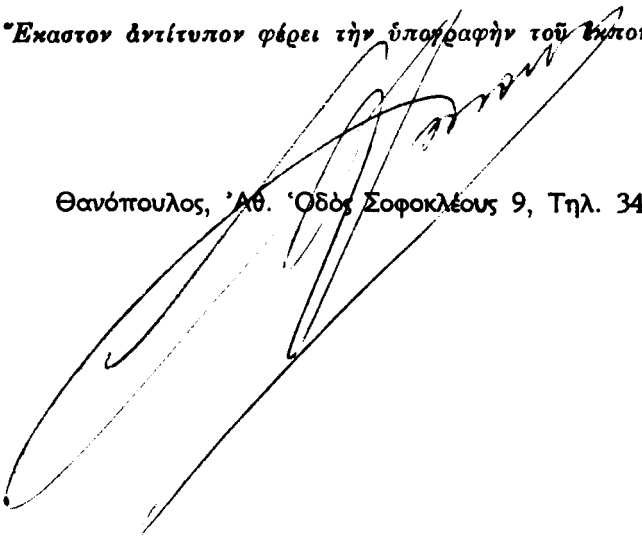

Θανόπουλος, Ἀθ. Ὁδὸς Σοφοκλέους 9, Τηλ. 340.332

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Αθανάσιος Δημητρίου Θανόπουλος, γεννήθηκε στη Ζάτουνα Γορτυνίας Αρκαδίας το έτος 1900. Αποφοίτησε από το Γυμνάσιο Δημητσάνας.

Σπούδασε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και εργάστηκε συγχρόνως ως γραμματέας στον Άρειο Πάγο. Μετά το πέρας των πανεπιστημιακών του σπουδών άσκησε δικηγορία για ένα χρόνο και κατόπιν διορίσθηκε Ειρηνοδίκης στη Σάμο. Το έτος 1925 προήχθη σε Πρωτοδίκη και υπηρέτησε στο Ίλιο, αργότερα δε στον Πειραιά. Μετά το θάνατο του θείου του Γεωργίου Κινινή, συμβολαιογράφου Αθηνών, το έτος 1930, ο Αθανάσιος Θανόπουλος παραιτήθηκε από το δικαστικό σώμα και διορίστηκε συμβολαιογράφος στη θέση του αποβιώσαντα θείου του, ο οποίος του είχε αφήσει με διαθήκη το συμβολαιογραφείο του.

Από το έτος 1945 μετείχε στη Διοίκηση του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου τότε Εφετείων Αθηνών και Αιγαίου. Διετέλεσε Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου, κατόπιν αντιπρόεδρος και Πρόεδρος αυτού από το έτος 1954 μέχρι τη συνταξιοδότησή του, το έτος 1970.

Ο Αθανάσιος Θανόπουλος άφησε πλούσιο συγγραφικό και επιστημονικό έργο. Το έτος 1952, σε συνεργασία με τον Διονύσιο Λιβαθηνό, μετέπειτα Γενικό Γραμματέα του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου, συνέγραψαν τετράτομο έργο με τίτλο «***ο συμβολαιογράφος εν τη θεωρία και τη πράξει***», το οποίο και σήμερα, πενήντα πέντε χρόνια μετά τη συγγραφή του, αποτελεί σημείο αναφοράς για τους συμβολαιογράφους. Αργότερα συνέγραψε την «***εκ διαθήκης διαδοχή***», η οποία επανεκδόθηκε, συμπληρωμένη από τον ίδιο, το 1972 και την «***Αναγκαστική εκτέλεση***», έργο ογκώδες και πολύτιμο για τους συμβολαιογράφους, το οποίο όμως, δυστυχώς, δεν πρόλαβε να εκδώσει.

Κατέστησε επίσης το «***Δελτίο του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου***», τη σημερινή «***Συμβολαιογραφική Επιθεώρηση***», πολύτιμο βοήθημα των συμβολαιογράφων, στο οποίο δημοσιεύονται επιστημονικές μελέτες, άρθρα, νόμοι, ερμηνείες νόμων, αποφάσεις δικαστηρίων, κριτικές εγκυκλίων κ.λπ.

Ο πρώτος, μετά τον Οργανισμό των Δικαστηρίων και Συμβολαιογραφείων του Georg Ludwig Mauer, **Κώδικας των Συμβολαιογράφων**, δηλ. **το Ν.Δ. 1333/1973**, υπήρξε σε μεγάλο βαθμό δικό του έργο, λόγω της ουσιαστικής συμβολής του στην Επιτροπή που τον κατάρτισε.

Με ομόφωνη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείων Αθηνών, Πειραιώς, Αιγαίου και Δωδεκανήσου, **ως ελάχιστο φόρο τιμής**, η αίθουσα συνεδριάσεων αυτού, στο δεύτερο όροφο του κτηρίου του συλλόγου, φέρει το όνομα του Αθανασίου Θανοπούλου και επανεκδίδεται, με επιμέλεια της κ. Λένας Κοντογεώργου, Γενικής Γραμματέως του Συλλόγου, το σύγγραμμά του με θέμα «***η εκ διαθήκης διαδοχή***», το οποίο, παρά τις αλλαγές που έχουν επέλθει τόσο στη γλώσσα του κειμένου (της εργασίας και των υποδειγμάτων), όσο και σε μερικές εκ των αναφερομένων διατάξεων νόμων, παραμένει επίκαιρο ακόμα και σήμερα, τριάντα έξι χρόνια μετά τη δεύτερη, κατά το έτος 1972, βελτιωμένη ανατύπωσή του.

Αθήνα, Δεκέμβριος 2008

Νικόλαος Στασινόπουλος
Πρόεδρος
του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου
Εφετείων Αθηνών, Πειραιώς, Αιγαίου και Δωδεκανήσου

Ι. ΔΙΑΘΗΚΗ (1)

1. Ἔννοια διαθήκης

Διαθήκη εἶναι ἡ μονομερὴς καὶ ἀπεριορίστως μετακλητὴ δήλωσις τοῦ προσώπου ἐπὶ σκοπῷ ρυθμίσεως, διὰ τὸν μετὰ τὸν θάνατον χρόνον, τῶν τῆς κληρονομικῆς αὐτοῦ διαδοχῆς, ἢ ὡρισμένης εἰς τὸν νόμον σχέσεως οἰκογενειακοῦ Δικαίου. (2) Διαθήκην καλεῖ ὁ Ἀστ. Κώδιξ (3) καὶ τὴν τελευταίαν διάταξιν τὴν μὴ περιέχουσαν ἐγκατάστασιν κληρονόμου, ὁπότε εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, ὡς κληρονόμος καλεῖται ὁ ἐκ τοῦ νόμου ἐρχόμενος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μέχρι τοῦδε Δίκαιον, ὅπερ ἀπῄτει ἐγκατάστασιν κληρονόμου. Ἡ διαθήκη συντάσσεται αὐτοπροσώπως μὴ ἐπιδεχομένη ἑκουσίαν ἢ νόμιμον ἐκπροσώπησιν. (4) Πρὸς σύνταξιν διαθήκης ἀπαιτεῖται 1. Ἱκανότης τοῦ διαθέτου πρὸς σύνταξιν τοιαύτης. 2. Νόμιμος τύπος. 3. Νόμιμον περιεχόμενον.

2. Ἱκανότης πρὸς σύνταξιν διαθήκης. Χρόνος, καθ' ὃν δέον νὰ ὑπάρχῃ.

Διὰ τὴν σύνταξιν ἐγκύρου διαθήκης πρέπει ὁ διαθέτης νὰ ἔχῃ ἱκανότητα πρὸς τοῦτο. Αὕτη δέον νὰ ὑπάρχῃ κατὰ τὸν χρόνον τῆς καταρτίσεως τῆς διαθήκης καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτῆς. Ἐπὶ δημοσίας διαθήκης ἡ ἱκανότης αὕτη δέον νὰ ὑπάρχῃ, ἕως ὅτου περατωθῇ ἡ περὶ αὐτῆς πρᾶξις τοῦ συμβολαιογράφου, ἤτοι μέχρι τῆς ὑπογραφῆς

---

(1) Βιβλιογραφία: **Γ. Μπαλῆ**: Κληρονομικὸν Δίκαιον ἔκδοσις 1947.
Α. Λιτζεροπούλου: Κληρονομικὸν Δίκαιον τοῦ Ἀστ. Κώδικος.
Γ. Βάλληνδα: Κληρονομικὸν Δίκαιον.
Ι. Γ. Παπαγρηγορίου: Συνύπαρξις διαδοχῆς ἐκ διαθήκης καὶ ἐκ τοῦ νόμου.
Γ. Μαριδάκη: Ἰδιωτικὸν Διεθνὲς Δίκαιον. Ἔκδ. 1950.
Σ. Μπακανάκη—Ε. Κυριάκη: Ἡ διαθήκη κατὰ τὸν Κώδικα.
Δ. Πομόνη: «Περὶ Διαθηκῶν».

(2) Α. Κ. ἄρθρ: 1533, 1564, 1591, 1599, 1653.

(3) Α. Κ. ἄρθρ. 1714, 1715.

(4) Α. Κ. ἄρθρ. 1716. Κατάθεσις ὅμως ἁπλῆ τῆς ἰδιογράφου διαθήκης δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ αὐτοπροσώπως, προκειμένου δὲ περὶ παρακαταθέσεως εἰς ἰδιώτην δύναται αὕτη ν' ἀποσταλῇ καὶ ταχυδρομικῶς. (Μπαλῆς Κληρ. παράγρ. 40).

αὐτῆς παρὰ τοῦ διαθέτου, τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ τοῦ συμβολαιογράφου. Πρὸ τούτου δὲν ὑπάρχει κατηρτισμένη διαθήκη, ἡ ἐπερχομένη δ' ἐν τῷ μεταξὺ ἀνικανότης, ἔστω καὶ μετὰ τὴν ὑπογραφὴν ὑπὸ τοῦ διαθέτου, καθιστᾷ ἄκυρον τὴν διαθήκην. Ἐπὶ τῆς μυστικῆς διαθήκης ἡ ἱκανότης ἀρκεῖ νὰ ὑφίσταται ἐν ᾧ χρόνῳ συντάσσεται ἡ περὶ ἐγχειρίσεως πρᾶξις τοῦ συμβολαιογράφου. Ἡ συνταχθεῖσα παρ' ἀνικάνου κατὰ τὸν ὡς ἄνω χρόνον διαθήκη εἶναι ἄκυρος. Ἐπιγενομένη ἱκανότης τοῦ διαθέτου δὲν κυροῖ τὴν διαθήκην, ἀλλὰ δέον νὰ συνταχθῇ νέα. (1) Ἡ μετὰ τὴν σύνταξιν ἐγκύρου διαθήκης ἐπερχομένη ἀνικανότης τοῦ διαθέτου, δὲν ἐπηρεάζει τὸ κῦρος αὐτῆς. Τὴν ἀνικανότητα τοῦ διαθέτου, κατὰ τὸν ἀνωτέρω χρόνον, ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ ὁ ἐπικαλούμενος αὐτήν.

Ἡ βεβαίωσις τοῦ συμβολαιογράφου ἐν τῇ πράξει τῆς διαθήκης περὶ τῆς ἱκανότητος τοῦ διαθέτου δὲν ἐμποδίζει τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἐναντίου.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1719 ἀνίκανοι πρὸς σύνταξιν διαθήκης εἶναι :

1. Οἱ μὴ συμπληρώσαντες τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας των.
2. Οἱ δικαστικῶς ἀπηγορευόμενοι.
3. Οἱ ἕνεκεν ἀσωτίας τεθέντες ὑπὸ δικαστικὸν ἀντιλήπτορα.
4. Οἱ κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης μὴ ἔχοντες συνείδησιν τῶν πραττομένων, ἢ, ἕνεκα πνευματικῆς νόσου, στερούμενοι τοῦ λογικοῦ.

3. Ἀνικανότης ἀνηλίκου.

Διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τῆς ἡλικίας τοῦ διαθέτου λαμβάνεται ὡς βάσις ὁ μαθηματικὸς ὑπολογισμός, ἤτοι ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν (2).

Ἡ ἀνικανότης τοῦ μὴ συμπληρώσαντος τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας του πρὸς σύνταξιν οἱασδήποτε διαθήκης ἀφορᾷ καὶ τὰ ἐκ τῆς ἰδίας τοῦ ἀνηλίκου ἐργασίας ἀποκτηθέντα, ἢ τὰ δοθέντα αὐτῷ πρὸς χρῆσιν, ἢ ἐλευθέραν διάθεσιν. Ὁ συμπληρώσας τὸ 18ον ἔτος ἀνήλικος εἶναι μὲν ἱκανὸς πρὸς σύνταξιν δημοσίας διαθήκης, ἢ ἐκτάκτου, ἀλλ' ὑπὸ τὸν περιορισμὸν ὅτι δὲν δύναται νὰ συντάξῃ ἰδιόγραφον, ἢ μυστικήν (3). Οὐδείς, ἐξ ἄλλου, ὑπάρχει περιορισμὸς εἰς τὴν πρὸς διαθήκην δημο-

---

(1) Ἡ ἱκανότης τοῦ διαθέτου πρὸς σύνταξιν διαθήκης κρίνεται κατὰ τὸν νόμον τῆς πολιτείας αὐτοῦ. (ἄρθρ. 7 Α. Κ. Μαριδ. Ἰδιωτ. Διεθνὲς σελ. 172), διὰ δὲ τὰ ἐν Ἑλλάδι ἀκίνητα πάντοτε κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν νόμον (ἄρθρ. 9 Α. Κ. Μαριδάκη ἔνθ. ἀνωτέρω σελ. 65).

(2) Ἄρθρ. 35 καὶ 241 Α.Κ.

(3) Ἄρθρ. 1723 καὶ 1748 Α.Κ.

σίαν, ἢ ἔκτακτον, ὡς ἐρρήθη, ἱκανότητα τοῦ συμπληρώσαντος τὸ 18ον ἔτος ἀνηλίκου, καὶ ἐὰν ἔτι οὗτος εἶναι ὑπὸ πατρικὴν ἐξουσίαν, ἢ ἐπιτροπείαν, ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῆς διατιθεμένης περιουσίας αὐτοῦ.

4. Ἀνικανότης τοῦ δικαστικῶς ἀπηγορευομένου.

Ἡ ἀνικανότης αὐτοῦ ἄρχεται ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς σχετικῆς αἰτήσεως, τελεῖ δὲ ὑπὸ τὴν αἵρεσιν ἐκδόσεως τελεσιδίκου ἀποφάσεως περὶ ἀπαγορεύσεως. Ὡς ἐκ τούτου, ὁ συμβολαιογράφος καλούμενος πρὸς σύνταξιν διαθήκης, δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν σύμπραξιν αὐτοῦ. Ματαιουμένης, δι' οἱονδήποτε λόγον, τῆς τελεσιδίκου κηρύξεως τῆς ἀπαγορεύσεως, τὸ κῦρος τῆς συνταχθείσης διαθήκης δὲν ἐπηρεάζεται ποσῶς ἐκ τῆς διαδικασίας τῆς ἀπαγορεύσεως. Ἡ ἀνωτέρω ἀνικανότης παύει ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς περὶ ἄρσεως τῆς ἀπαγορεύσεως αἰτήσεως, ἐφ' ὅσον ἐπηκολούθησε, ζῶντος τοῦ διαθέτου, τελεσίδικος ἀπόφασις ἄρουσα τὴν ἀπαγόρευσιν.

5. Ἀνικανότης τοῦ ὑπὸ δικαστικὴν ἀντίληψιν ἀσώτου.

Ὁ ἄσωτος, ἅμα ὡς δι' ἀποφάσεως ἐτέθη ὑπὸ δικαστικὴν ἀντίληψιν, εἶναι ἀνίκανος πρὸς σύνταξιν διαθήκης. Ἡ ἀνικανότης αὕτη ἄρχεται ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς περὶ ἀντιλήψεως αἰτήσεως, παύει δὲ ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεως περὶ ἄρσεως τῆς ἀντιλήψεως, ἐφ' ὅσον ἐπηκολούθησε τελεσιδίκως ἡ ἄρσις. Ὁ ἕνεκεν ἀσωτίας ὑπὸ δικαστικὴν ἀντίληψιν τελῶν δύναται νὰ ἀνακαλέσῃ διαθήκην (1).

6. Ἀνικανότης λόγῳ ἐλλείψεως τῆς συνειδήσεως, ἢ στερήσεως τοῦ λογικοῦ.

Συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 1719 Α.Κ. εἶναι ἀνίκανοι πρὸς σύνταξιν διαθήκης οἱ κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως αὐτῆς μὴ ἔχοντες συνείδησιν τῶν πραττομένων, ἢ, ἕνεκα πνευματικῆς νόσου, στερούμενοι τῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ. Ἔλλειψις συνειδήσεως τῶν πραττομένων δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἐπὶ ὕπνου, πυρετοῦ, μέθης μέχρις ἀναισθησίας κλπ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πνευματικὴν νόσον, ἥτις θεωρεῖται ἡ ἐκ γενετῆς βλακεία, ὡρισμένη ψύχωσις, ἡ διανοητικὴ ἐξασθένησις λόγῳ γήρατος, καίτοι μὴ δικαιολογοῦσα τὴν κήρυξιν εἰς κατάστασιν ἀπαγορεύσεως εἶναι ἀδιάφορον, ἐὰν αὕτη εἶναι βαρεῖα, ἢ μή, διαρκής, ἢ παροδική, ἀρκεῖ νὰ ἀπέκλειε τὴν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης.

---

(1) Ἄρθρ. 1768 παράγρ. 2 Α.Κ.

Τύπος τῆς Διαθήκης (1)

7. Εἴδη Διαθηκῶν.

Ὡς πρὸς τὸν τύπον τῆς διαθήκης ὁ Ἀστ. Κῶδιξ διετήρησε τὸ προϊσχύον Δίκαιον, ἤτοι τὸν ν. ΓΨΠ/1911 μετά τινων μεταβολῶν, κατήργησε δὲ τὴν διάκρισιν διαθήκης καὶ κωδικέλλου. Αἱ περὶ τοῦ τύπου τῆς διαθήκης διατάξεις εἶναι ἀποκλειστικαὶ καὶ πᾶς ἄλλος τύπος, μὴ διαλαμβανόμενος εἰς αὐτάς, ἀποκλείεται. Ἡ μὴ τήρησις τῶν διατάξεων περὶ τὴν σύνταξιν ἢ ἀνάκλησιν διαθήκης συνεπάγεται ἀκυρότητα, ἐφ' ὅσον εἰς τὸν νόμον δὲν ὁρίζεται ἄλλως (2).

Αἱ διαθῆκαι διακρίνονται, ἀναλόγως τοῦ τηρητέου ἑκάστοτε τύπου Α' εἰς κοινὰς καὶ Β' εἰς ἐκτάκτους. Κοιναὶ εἶναι α) ἡ ἰδιόγραφος, β) ἡ μυστικὴ καὶ γ) ἡ δημοσία. Ἔκτακτοι δὲ α) ἡ διαθήκη ἡ συνταγομένη κατὰ τὸν πλοῦν καὶ β) ἡ ἐν ἐκστρατείᾳ, ἀποκλεισμῷ, πολιορκίᾳ, αἰχμαλωσίᾳ τοιαύτη.

8. Κοινὴ Διαθήκη ἢ συνδιαθήκη.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1717 Α. Κ. ἀπαγορεύεται ἡ συνδιαθήκη, ἤτοι ἡ διαθήκη δύο ἢ πλειόνων, ἡ συνταγομένη διὰ τῆς αὐτῆς πράξεως, ἔστω καὶ ἂν αὕτη εἶναι ἀμοιβαία (ὅταν ἕκαστος διαθέτης εἶναι καὶ τετιμημένος ἐκ μέρους τοῦ ἄλλου συνδιαθέτου) ἢ συσχετικὴ (ἀμοιβαία διαθήκη, ἐν ᾗ αἱ διατάξεις κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ διαθέτου εἶναι εἰς ἀμοιβαίαν ἐξάρτησιν). Ἐὰν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου χάρτου ἐγράφησαν διαφόρων προσώπων διαθῆκαι, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἔχει αὐτοτελῶς τὰ στοιχεῖα ἐγκύρου διαθήκης, ἐξωτερικῶς δὲ μόνον παρίσταται ὡς μία, αὗται εἶναι ἰσχυραὶ ὡς χωρισταὶ διαθῆκαι καὶ ἑκάστη τούτων θὰ κριθῇ καὶ θὰ δημοσιευθῇ αὐτοτελῶς, διαχωριζομένης ἐν ἀνάγκῃ ὑλικῶς τῆς μιᾶς ἀπὸ τῆς ἄλλης, ἵνα ἀποτελεσθῶσι δύο ἀνεξάρτητοι διαθῆκαι (3).

---

(1) Τινὰ περὶ τοῦ τύπου τῶν διαθηκῶν τῶν Μουσουλμάνων Ἑλλήνων ὑπηκόων. Α. Κοκκίνη—Ἰατρίδου. Ἐφημερὶς Ἑλληνικῆς καὶ ἀλλοδαπῆς Νομολογίας ἔτος 74—75 (14—15 Νέας Περιόδου) σελ. 361.

(2) Α.Κ. ἄρθρ. 1718 καὶ 1768.

(3) Μπαλῆς. Κληρ. παραγρ. 28.

Α'. ΚΟΙΝΑΙ ΔΙΑΘΗΚΑΙ

α' Ἰδιόγραφος

9. Ὁρισμὸς καὶ ἔννοια ἰδιογράφου διαθήκης.

Ἰδιόγραφος διαθήκη εἶναι ἡ γραφομένη καθ' ὁλοκληρίαν διὰ χειρὸς τοῦ διαθέτου (1) χρονολογουμένη καὶ ὑπογραφομένη παρ' αὐτοῦ (2).

Ἡ διάταξις ἀναφέρουσα «διὰ χειρὸς τοῦ διαθέτου» ἔχει προδήλως ὑπ' ὄψιν τὸν συνήθη τῆς γραφῆς τρόπον καὶ δὲν ἀποκλείει τὴν παρ' ἀναπήρου κατ' ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας γραφὴν διὰ τοῦ στόματος ἢ τοῦ ποδός. Οἱαδήποτε προσθήκη λέξεως τινὸς ἀλλοιούσης τὴν βούλησιν τοῦ διαθέτου ἐν τῷ περιεχομένῳ τῆς διαθήκης, γενομένη παρ' ἄλλου, ἢ τοῦ διαθέτου, ἐπιφέρει ἀκυρότητα τῆς διαθήκης, ἐφ' ὅσον ἡ τοιαύτη προσθήκη ἔγινεν ἐν γνώσει τοῦ διαθέτου, ἄλλως, ἐὰν ἐγένετο λάθρᾳ καὶ ἐὰν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ, ἡ διαθήκη εἶναι ἔγκυρος, ἄνευ ἰσχύος τῆς προσθήκης. Ἡ περὶ ἧς πρόκειται διαθήκη δύναται νὰ γραφῇ ἐπὶ φύλλου χάρτου, μεμβράνης, ἢ ἐμπορικῶν τοῦ διαθέτου βιβλίων. Ἀδιάφορον εἶναι τὸ μέσον δι' οὗ ἐγράφη ἡ διαθήκη. Αὕτη δύναται νὰ γραφῇ εἰς οἱανδήποτε γλῶσσαν ὡς καὶ εἰς αὐτὴν τὴν εἰδικὴν γλῶσσαν τῶν τυφλῶν ἢ κωφαλάλων.

Ἡ διαθήκη πρέπει νὰ ἀναφέρῃ τὴν ἡμέραν τοῦ μηνὸς (1ην, 2αν, 3ην κλπ.), τὸν μῆνα καὶ τὸ ἔτος(3). Ἐὰν ἡ διαθήκη γραφῇ ἐξ ὁλοκλήρου κατὰ διαφόρους ἡμέρας, τότε ἀρκεῖ ἡ χρονολογία τῆς τελειώσεως τῆς διαθήκης. Ψευδὴς ἢ ἐσφαλμένη χρονολογία δὲν ἀποτελεῖ λόγον αὐτοτελῆ ἀκυρότητος, ἐκτός, ἐὰν αὕτη ἐτέθη παρ' ἄλλου προσώπου καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ διαθέτου. Ἐπίσης πρέπει νὰ ὑφίσταται ὑπογραφὴ τοῦ διαθέτου καὶ οὐχὶ ἁπλῆ μονογραφή ἢ ὑπογραφὴ διὰ τῶν ἀρχικῶν γραμμάτων τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου. Δὲν ἀπαιτεῖται κατὰ νόμον νὰ σημειωθῇ εἰς τὴν διαθήκην ὁ τόπος τῆς συντάξεως αὐτῆς. Μόνον ἐπὶ συντάξεως δια-

---

(1) Ἐπιτρεπτὸν συντάξεως ταὐτοχρόνως πλειόνων πρωτοτύπων ἰδιογρ. διαθήκης. Ἐφ. Θεσ. 487/56. Ἀρχ. Νομολ. Η' σ. 47, Ε.Ε. Νομ. 23ον σ. 1069.

(2) Ἄρθρ. 1721 Α. Κ.

(3) Ἡ ἔλλειψις χρονολογίας δὲν ἀναπληροῦται ἐκ στοιχείων ἔξω τῆς διαθήκης κειμένων καὶ χρῃζόντων χρονολογήσεως. Α.Π.417/1954. Ε.Ε.Ν. 21ον σ. 621. Ἀτελὴς ἢ ἐλλιπὴς χρονολογία ὀφειλομένη εἰς παραδρομὴν ἢ ἀπροσεξίαν τοῦ διαθέτου δὲν ἐπάγεται καθ' ἑαυτὴν ἀκυρότητα, ἐφ' ὅσον ἐν τῷ περιεχομένῳ τῆς διαθήκης ἢ ἐξ αὐτοῦ ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς γεγονότα ἐκτὸς αὐτῆς κείμενα ἐκτιμώμενα δὲ πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐννοίας καὶ τῆς σημασίας τῶν ἐν αὐτῇ ῥήσεων, εἶναι δυνατὴ ἡ κατ' ἀναμφίβολον τρόπον ἀποκατάστασις τῆς ἐλλείψεως ἢ ἀτελείας ταύτης. Ἐφ. Πατρ. 83/50. Ε.Ε.Ν. ΙΗ' 288.

θήκης ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀπαιτεῖται τοῦτο, ὅτε ὁ ἐπικαλούμενος τὴν τήρησιν τῶν διατυπώσεων τοῦ ἀλλοδαποῦ νόμου ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ καὶ τὸν τόπον συντάξεως τῆς διαθήκης.

10. Π ρ ο σ θ ῆ κ α ι.—Ἐν τῇ διαθήκῃ, περαιτωθείσῃ ἤδη, οὐχὶ δὲ αἱ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διατυπώσεως αὐτῆς, γενόμεναι προσθῆκαι περιέχουσαι νέας διατάξεις, τροποποιητικὰς ἢ μὴ τῶν ἀρχικῶν διατάξεων, πρέπει, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ φέρωσιν ἰδίαν χρονολογίαν καὶ ὑπογραφήν. Ἁπλαῖ προσθῆκαι, ἐν περιθωρίῳ ἢ ἐν ὑστερογράφῳ, ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ διαθέτου, ἄλλως εἶναι ἄκυροι. Ἁπλαῖ προσθῆκαι εἶναι αἱ πρὸς διασάφησιν διατάξεώς τινος τῆς διαθήκης, ἢ πρὸς βεβαίωσιν διαγραφῆς τοιαύτης διατάξεως γενόμεναι.

11. Δ ι α γ ρ α φ α ί, π α ρ ε γ γ ρ α φ α ί, ξ έ σ μ α τ α ἐ ν δ ι α θ ή κ ῃ

Τοιαύτας ἐξωτερικὰς μεταβολὰς δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ὁ διαθέτης ἄνευ ἰδιαιτέρας τινὸς διατυπώσεως, διότι αὗται καλύπτονται διὰ τῆς χρονολογίας καὶ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ περιεχομένου τῆς διαθήκης. Ἐὰν ὅμως μία τῶν ὡς ἄνω μεταβολῶν καθιστᾷ ἀκατάληπτον τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης, ἢ φανερώνῃ ὅτι πρόκειται περὶ σχεδίου μόνον διαθήκης, τότε δύναται νὰ ἐπιφέρῃ, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου, τὴν ὁλικὴν ἀκυρότητα τῆς διαθήκης, ἄλλως, ἡ μὴ ἔχουσα τοιαύτην ἔκτασιν μεταβολὴ ἐπιφέρει, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου, τὴν ἐν μέρει ἀκυρότητα τῆς διαθήκης.

12. Ἡ ἰ δ ι ό γ ρ α φ ο ς δ ι α θ ή κ η ὡ ς ἰ δ ι ω τ ι κ ὸ ν ἔ γ γ ρ α φ ο ν.

Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 432, 434 Κωδ. Πολ. Δικονομίας, περὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων, δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῆς, περὶ ἧς ὁ λόγος διαθήκης, καθὸ ἀσυμβίβαστοι.

13. Ἀ ν ί κ α ν ο ι π ρ ὸ ς σ ύ ν τ α ξ ι ν ἰ δ ι ο γ ρ ά φ ο υ δ ι α θ ή κ η ς.

Δὲν δύνανται νὰ συντάξωσιν ἰδιόγραφον διαθήκην: 1) οἱ ἀνήλικοι καὶ 2) οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀναγινώσκωσι χειρόγραφα. (1) Ὡς πρὸς τὴν ἀνικανότητα τοῦ ἀνηλίκου ἴδε παρ. 3. Ὡς μὴ δυνάμενοι νὰ ἀναγινώσκωσι χειρόγραφα θεωροῦνται οἱ δυνάμενοι μὲν νὰ γράφωσι, ἀλλὰ λόγῳ τυφλώσεως (διαρκοῦς ἢ προσκαίρου) μὴ δυνάμενοι νὰ ἀναγνώσωσι τὰ γραφέντα.

---

(1) Α.Κ. ἄρθρ. 1723.

14. Κατάθεσις ἰδιογράφου διαθήκης πρὸς φύλαξιν.

Ὁ διαθέτης δύναται ὁ ἴδιος, ἢ δι' ἀντιπροσώπου, νὰ καταθέσῃ τὴν διαθήκην εἰς συμβολαιογράφον πρὸς φύλαξιν, κλειστὴν ἐν φακέλλῳ ἢ ἀνοικτήν, ὅστις ὀφείλει νὰ δεχθῇ ταύτην καὶ νὰ συντάξῃ περὶ τούτου τὴν σχετικὴν πρᾶξιν παραλαβῆς (1).

Ἡ ἐν λόγῳ κατάθεσις δὲν μεταβάλλει τὴν ἰδιόγραφον διαθήκην εἰς μυστικὴν καὶ συνεπῶς δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν αἱ περὶ ἀνικανότητος τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων προσώπων ὁρισμοὶ τοῦ ἄρθρ. 1739 Α.Κ.

Εἰς τὴν περὶ καταθέσεως πρᾶξιν τοῦ συμβολαιογράφου δὲν ἀπαιτεῖται νὰ βεβαιῶται ἡ ἐν τῇ διαθήκῃ ὑπογραφὴ τοῦ διαθέτου, οὔτε νὰ ἀναφέρηται τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης. Ἐπίσης δύναται νὰ παρακατατεθῇ πρὸς φύλαξιν παρ' ἰδιώτου. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ὁ διαθέτης δικαιοῦται κατὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰς ἀνάληψιν, συντασσομένης πρὸς τοῦτο πράξεως ἀναλήψεως.

Β' Δημοσία Διαθήκη

15. Ὁρισμὸς καὶ ἔννοια δημοσίας Διαθήκης.

Δημοσία διαθήκη εἶναι ἡ ἐνώπιον συμβολαιογράφου καὶ τριῶν μαρτύρων, ἢ ἐνώπιον δύο συμβολαιογράφων καὶ ἑνὸς μάρτυρος (2) συντασσομένη, προφορικῇ δηλώσει τοῦ διαθέτου, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρου 1730 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (3).

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύνταξιν τῆς ἐν λόγῳ διαθήκης, πρέπει νὰ τηρηθῶσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1725—1737 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος. Ἁρμόδιος πρὸς σύνταξιν αὐτῆς εἶναι πᾶς συμβολαιογράφος ἐνεργῶν ἐντὸς τῆς περιφερείας του (4). Ὁ συμπράττων συμβολαιογράφος δέον νὰ εἶναι διωρισμένος ἐν τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ ἢ ἐκ νομικῆς διατάξεως νὰ δύναται νὰ ἐκτελῇ τὰ ἔργα του ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ. Ὁ συμβολαιογράφος δὲν θεωρεῖται ὡς συμπράττων, ἐὰν ρητῶς δὲν ἀναφέρηται ὅτι συμπράττει ὑπὸ τὴν τοιαύτην ἰδιότητά του.

---

(1) Α. Κ. ἄρθρ. 1722.

(2) Ἡ πρόσληψις περισσοτέρων μαρτύρων ἐν ἑκατέρᾳ τῶν περιπτώσεων τοῦ ἄρθρ. 1724 τοῦ Α. Κ. δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀκυρότητος τῆς διαθήκης (Α.Π. 150/1911) Θεμ. Κ.Β. σ. 369.

(3) Ἄρθρ. 1724 Α.Κ. Ε.Α. 1498 (1929) Θεμ. ΜΑ σ. 528.

(4) Ἄρθρ. 171 Ὀργ. Δικ., ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθ. 19 Ν. 3680 (1957).

16. Ἀνικανότης πρὸς σύμπραξιν κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῆς.

Συμφώνως ταῖς διατάξεσι τῶν ἄρθρων 1725—1728 τοῦ Α.Κ. δὲν δύναται νὰ συμπράξῃ πρὸς σύνταξιν διαθήκης, εἴτε ὡς συμβολαιογράφος, εἴτε ὡς μάρτυς:

1) Ὁ σύζυγος τοῦ διαθέτου, ἢ πρώην σύζυγος λόγῳ λύσεως τοῦ γάμου διὰ διαζυγίου ἤ, κατόπιν ἀκυρώσεως δικαστικῆς αὐτοῦ.

2) Ὁ κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἀπεριορίστως, ἢ μέχρι καὶ τοῦ τρίτου βαθμοῦ ἐκ πλαγίου συγγενὴς ἐξ αἵματος, ἢ ἐξ ἀγχιστείας τοῦ διαθέτου. Συγγενεῖς λογίζονται καὶ τὰ νομιμοποιηθέντα. ἢ θετὰ τέκνα καὶ οἱ κατιόντες αὐτῶν (1). Ἐν παραβάσει τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 1725 Α.Κ. ἐπέρχεται ἀπόλυτος ἀκυρότης τῆς διαθήκης.

3) Ὁ τετιμημένος ἐν τῇ διαθήκῃ ὡς κληρονόμος, κληροδόχος ἢ ὁ ἐν τῇ διαθήκῃ διοριζόμενος ἐκτελεστὴς ἢ ἐπίτροπος ἀνηλίκου κλπ. Δὲν ὀφίσταται ἀνικανότης διὰ τὸν ἐκπροσωποῦντα νομικὸν πρόσωπον, ἐὰν τοῦτο εἶναι ὁ τετιμημένος (2).

4) Ὁ διατελῶν πρὸς τὸν ἐν τῇ διαθήκῃ τετιμημένον εἴς τινα τῶν ὑπ' ἀριθμ. 2 καὶ 3 ἀναφερομένων σχέσεων. Ἐὰν νομικὸν πρόσωπον εἶναι ὁ τετιμημένος, τότε δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ πρὸς τὸν ἐκπροσωποῦντα αὐτὸ συγγενικὴ σχέσις (3).

5) Ὁ συνδεόμενος δεύτερος συμβολαιογράφος ἢ μάρτυς πρὸς τὸν συντάσσοντα τὴν διαθήκην συμβολαιογράφον διὰ τῆς ἐν ἀριθ. 1 καὶ 2 ἀνωτέρω ἀναφερομένης σχέσεως (4).

6) Οἱ μάρτυρες καὶ ὁ δεύτερος συμβολαιογράφος οἱ διατελοῦντες πρὸς ἀλλήλους εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1 καὶ 2 ὡς ἄνω σχέσιν. Εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἡ ἀνικανότης εἶναι σχετική, ἤτοι ὑφίσταται μόνον διὰ τὴν συγκεκριμένην διαθήκην. Καὶ κατὰ τὰς περιπτώσεις τῶν ἀριθμ. 1, 2 καὶ 5 ἡ παρὰ τὴν ἀνικανότητα σύμπραξις τοῦ Συμβολαιογράφου ἢ τοῦ μάρτυρος συνεπάγεται ἀκυρότητα διαθήκης, κατὰ δὲ τὴν περίπτωσιν τῶν ἀριθ. 3 καὶ 4 εἶναι ἄκυρος ἡ ὑπὲρ τοῦ τετιμημένου διάταξις τῆς διαθήκης μόνον καὶ οὐχὶ τὸ λοιπὸν αὐτῆς περιεχόμενον. Εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 6 περίπτωσιν οὐδεμία ὁμοίως ἐπέρχεται ἀκυρότης τῆς διαθήκης.

---

(1) Ἄρθρ. 1580, 1581 Α. Κ.
(2) Μπαλῆς Κληρ. παρ. 42.
(3) Μπαλῆς Κληρ. παρ. 42.
(4) Ἄρθρ. 1727 Α. Κ.

17. Ἀπόλυτος ἀνικανότης μαρτύρων πρὸς σύμπραξιν ἐν διαθήκῃ.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1728 Α.Κ. τὰ πρόσωπα, ἅτινα εἰς οὐδεμίαν διαθήκην δύνανται νὰ συμπράξωσιν ὡς μάρτυρες εἶναι:

α) Οἱ ἐντελῶς ἐστερημένοι τῆς ὁράσεως ἢ ἀκοῆς.

β) Οἱ γραφεῖς ἢ ὑπηρέται τοῦ συμβολαιογράφου.

γ) Οἱ ἀνήλικοι (1).

δ) Οἱ ἀλλοδαποί (2).

ε) Οἱ στερούμενοι τῆς ἱκανότητος τοῦ μαρτυρεῖν ἐν συμβολαίοις, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ ἀνικανότης αὕτη (3). Σημειωτέον ὅτι ἀνίκανοι ὡς μάρτυρες πρὸς σύνταξιν διαθήκης εἶναι καὶ οἱ μὴ ἔχοντες συνείδησιν τῶν πραττομένων καὶ οἱ μὴ γνωρίζοντες, ἢ μὴ δυνάμενοι, νὰ ὑπογράφωσιν. Κατὰ τὴν δευτέραν παράγραφον τῆς ὡς εἴρηται διατάξεως ἡ εἰς τὰς ὑπὸ ψηφ. δ' καὶ ε' ἀναφερομένας περιπτώσεις ἀνικανότης δὲν ἐπάγεται ἀκυρότητα τῆς διαθήκης, ἀντιθέτως δὲ εἰς τὰς ἄλλας περιπτώσεις.

18. Ὁ διαθέτης καὶ οἱ λοιποὶ συμπράττοντες δέον ὅπως εἶναι ἐφωδιασμένοι μὲ δελτία ταυτότητος.

Ὅπως ἐπὶ παντὸς συμβολαίου, οὕτω καὶ ἐπὶ δημοσίας διαθήκης ἡ ταυτότης τοῦ διαθέτου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων προσώπων ἀποδεικνύεται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν δελτίων ταυτότητος, ἢ διαβατηρίων ἢ ἀδειῶν παραμονῆς ἐν Ἑλλάδι, δι' ὧν πάντες οἱ ἐν Ἑλλάδι μονίμως ἢ προσκαίρως διαμένοντες, ἡμεδαποὶ ἢ ἀλλοδαποί, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἔχουσιν ὑποχρέωσιν νὰ εἶναι ἐφωδιασμένοι(4).

---

(1) Δὲν ἀσκεῖ ἐπιρροὴν ὅτι ὁ συμπράξας εἰς διαθήκην ἀνήλικος μάρτυς ἐθεωρεῖτο κατὰ πλάνην ὡς ἐνήλικος καὶ ὡς τοιοῦτος ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τοῦ συμβ]φου καὶ τοῦ διαθέτου Α. Π. 678]54 Ε. Ε. Ν. 21ον 1218, Ν. Δικ. 10ον 110 Σχολ. Π. Ζήση.

(2) Τὸ ἄρθρ. 1728 τοῦ Α. Κ. περιλαμβάνει καὶ τὰς γυναῖκας, πλὴν ἡ ἀνικανότης αὕτη ἤρθη διὰ τοῦ νόμου 3192]1955, καθ' ὃν αὗται δύνανται νὰ ἀσκῶσι πάντα τὰ δημόσια λειτουργήματα, ἐξαιρέσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν, νὰ διορίζονται εἰς πάσας τὰς θέσεις πολιτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους, ἐπὶ ἴσοις ὅροις μὲ τοὺς ἄνδρας, (ἄρθρ. 1) νὰ ἀναδέχωνται ἐπιτροπείας καὶ νὰ συμπράττωσιν ὡς μάρτυρες πρὸς σύνταξιν διαθηκῶν (ἄρθρ. 2 παρ. 2).

(3) Περὶ τῶν ἀνικάνων ὅπως χρησιμεύσωσιν ὡς μάρτυρες ἐν συμβολαίοις βλ. Θανοπ.—Λειβηθ. «Ὁ Συμβολαιογράφος» σελ. 172 καὶ ἑπ.

(4) Ν.Δ.127 1969), κατόπιν τοῦ ὁποίου θεωροῦνται μὴ ἰσχύουσαι αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 1729 Α.Κ.

19. Μαρτύρων ὅρκισις.

Οἱ μάρτυρες ὁρκίζονται ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τοῦ διαθέτου, πρὶν οὗτος ἀρχίσῃ δηλῶν τὴν θελησίν του, ὅτι θὰ τηρήσωσι μυστικὰς τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης μέχρι τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς. Ἡ παράλειψις τῆς ὁρκίσεως δὲν ἐπάγεται ἀκυρότητα τῆς διαθήκης. (1)

20. Δήλωσις τῆς θελήσεως τοῦ διαθέτου

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 1730 Α.Κ. ὁ διαθέτης δηλοῖ προφορικῶς (2) εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν ἐνώπιον τοῦ συμβ)φου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων προσώπων.

Ἐὰν ὁ διαθέτης εἶναι ἄλαλος, κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ συμβ)φου ἢ κωλύεται νὰ ὁμιλῇ, δὲν δύναται νὰ συντάξῃ δημοσίαν διαθήκην. (3) Ἐὰν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ἄγνοιαν τῆς Ἑλληνικῆς, ἢ ἐάν, κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ συμβ)φου, ἀγνοῇ τὴν Ἑλληνικήν, τότε προσλαμβάνεται διερμηνεύς. Προφορικὴ δήλωσις τῆς βουλήσεως τοῦ διαθέτου δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἐὰν γίνῃ δι' ἐρωταποκρίσεων μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ συμβ)φου ἤ, ὑπαγορεύοντος τοῦ διαθέτου, τὴν βούλησιν αὐτοῦ ἀπὸ ἐγγράφου σχεδίου, ἢ σημειώματος. (4) Δὲν ἀποτελεῖ ὅμως προφορικὴν δήλωσιν βουλήσεως ἡ διὰ νευμάτων ἢ χειρονομιῶν ἢ κλίσεως τῆς κεφαλῆς, οὔτε καὶ ἡ παράδοσις τῷ συμβ]φῳ σημειώματος περιέχοντος τὴν τελευταίαν αὐτοῦ θέλησιν, ἵνα ἐκ τούτου ἀντιγράψῃ ὁ συμβολαιογράφος. Τὴν τοιαύτην ἔλλειψιν ἐπιφέρουσαν ἀκυρότητα τῆς διαθήκης δὲν ἀναπληροῖ ἡ κατόπιν ἀνάγνωσις τῆς διαθήκης εἰς ἐπήκοον τοῦ διαθέτου. Εἶναι ἔγκυρος ἡ διαθήκη, ἐὰν ὁ διαθέτης ἐνώπιον τοῦ συμβ]φου καὶ τῶν μαρτύρων ὑπηγόρευσε τὴν θέλησιν αὐτοῦ ἀπὸ σημειώματος καὶ κατόπιν παρέδωσε αὐτὸ εἰς τὸν συμβ]φον πρὸς καταχώρισιν.

Τὰ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης συμπράττοντα πρόσωπα δέον νὰ εἶναι παρόντα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πράξεως. Ἡ παρουσία τούτων εἶναι ἀπαραίτητος καθ' ὅλην τὴν προφορικὴν δήλωσιν τοῦ

---

(1) Ἀρθ. 1731 Α.Κ.

(2) Οὐ ρητὴ μνεία ὅτι ὁ διαθέτης ἐδήλωσε προφορικῶς τὴν τελευταίαν του βούλησιν. Οὐκ ἀκυρότης διαθήκης Α.Π. 35)48, Ε.Ε.Ν. ιε' 97

(3) Α. Θανοπούλου «Οἱ κωφάλαλοι ἄλαλοι καὶ τυφλοὶ ἐν ταῖς δικαιοπραξίαις» Ν. Δικ. Τομ. 11 σελ. 551

(4) Παράδοσις συμ)φῳ σημειώματος περὶ θελήσεων τυφλοῦ διαθέτου παρ' ἀδελφοῦ, αὐτοῦ, ἀνάγνωσις σημειώματος καὶ συγκατάνευσις διαθέτου. Ἔγκυρος ἡ διάθήκη μὴ ἐπηρεαζομένου κύρους αὐτῆς ἐκ τοῦ ὅτι τὸ σημείωμα ἐγράφη ὑπὸ τοῦ τιμηθέντος ἐν τῇ διαθήκῃ ὡς ἄνω ἀδελφοῦ τοῦ διαθέτου Ἐφ. Πατρ. 179)48 Ε.Ε.Ν. ΙΣΤ' σ. 207.

διαθέτου, καθὼς καὶ κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς συνταχθείσης πράξεως καὶ τὴν ὑπογραφὴν αὐτῆς. Ἀπουσία κατὰ τὸν χρόνον τῆς γραφῆς τῆς πράξεως ἐκ τοῦ τυχὸν παραδοθέντος σχεδίου, μετὰ ὅμως τὰς δηλώσεις τοῦ διαθέτου, δὲν ἔχει σημασίαν. Ἀπουσία μικρά, λόγῳ σωματικῆς ἀνάγκης, ἐπιβάλλει τὴν κατὰ ταύτην διακοπὴν τῆς συντάξεως τῆς πράξεως, ἢ τὴν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀπουσιάσαντος δήλωσιν τοῦ διαθέτου ὅτι τὰ κατὰ τὴν ἀπουσίαν γραφέντα ἀποτελοῦν τὴν βούλησιν αὐτοῦ. Ὡς παρουσία νοεῖται ἡ ἱκανότης τῶν συμπραττόντων προσώπων, ὅπως βλέπωσι καὶ ἀκούωσιν.

Κατὰ νόμον δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἐν συνεχείᾳ σύνταξις τῆς διαθήκης, ἀλλὰ δύναται νὰ χωρήσῃ διακοπὴ καὶ ἐξακολούθησις ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς διακοπῆς, παρόντων τῶν αὐτῶν συμπραττόντων προσώπων. Ἐὰν δὲ ἡ τοιαύτη ἐξακολούθησις γίνεται ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ, ἢ ἐν ἄλλῳ τόπῳ, πρέπει νὰ γίνῃ μνεία τούτων ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ὅλης τῆς διαθήκης (1). Συμπράττοντα πρόσωπα νοοῦνται, ἐκτὸς τοῦ διαθέτου καὶ τοῦ συμβολαιογράφου, καὶ ὁ δεύτερος συμβολαιογράφος, οἱ μάρτυρες καὶ ὁ διερμηνεύς. Ἡ παράβασις τῶν ὡς ἄνω διατάξεων τοῦ ρηθέντος ἄρθρου ἐπάγεται ἀκυρότητα τῆς διαθήκης, καθὼς καὶ ἡ παρουσία ἄλλου προσώπου, ἐκτὸς τῶν, ὡς προελέχθη, συμπραττόντων (2). Ἀκυρότητα ὁμοίως τῆς διαθήκης ἐπιφέρει ἡ παράλειψις τῆς μνείας ὅτι ἐτηρήθησαν αἱ διατυπώσεις τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου 1730 Α. Κ. (3) χωρὶς καὶ νὰ ἀπαιτῆται, ὅπως ἡ ἐν τῇ πράξει διαρκὴς τῶν μαρτύρων παρουσία μνημονεύηται διὰ φράσεων πανηγυρικῶν (4).

21. Πρᾶξις συμβολαιογράφου περὶ τῆς δημοσίας διαθήκης.

Ἡ ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου συντασσομένη πρᾶξις περὶ τῆς διαθήκης δέον νὰ περιέχῃ, κατ' ἄρθρον 1732 Α. Κ., τὰ ἑξῆς: 1. Τὴν ἡμέραν, τὸν μῆνα, τὸ ἔτος καὶ τὸν τόπον συντάξεως αὐτῆς. Ψευδὴς ἢ ἐσφαλμένη, ἢ ἀνύπαρκτος χρονολογία ἐπάγεται ἀκυρότητα. Ἡ τοιαύτη ἀκυρότης ἐπέρχεται μόνον διὰ προσβολῆς τῆς διαθήκης ἐπὶ πλαστότητι. Ἡ ἀτελὴς χρονολογία, ἤτοι ἡ μὴ ἀναφέρουσα τὴν κατὰ τὸ ἡμερολόγιον τάξιν ἡμέραν, μῆνα, ἢ ἔτος, ἐπιφέρει ὡσαύτως ἀκυρότητα. Ἐπὶ ποινῇ ἐπίσης ἀκυρότητος δέον νὰ ἀναφέρηται ὁ τόπος συντά-

---

(1) Μπαλῆς Κληρ. παραγρ. 47.

(2) Παρουσία ἄλλων προσώπων κατὰ τὸν χρόνον προεργασίας συντάξεως τῆς διαθήκης δὲν ἀπαγορεύεται Α. Π. 363]55 Ν. Δικ. 10ον σ. 649.

(3) Ἄρθρ. 1732 Α. Κ.

(4) Μπαλῆ Κληρ. παρ. 48.

ξεως τῆς διαθήκης. Ἡ παράλειψις τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ τόπου δὲν ἀναπληροῦται, οὔτε ἐκ τῆς σφραγῖδος τοῦ συμβ]φου, οὔτε ἐκ τῆς μνείας τῆς ἕδρας αὐτοῦ, οὔτε καὶ ἐκ μόνης τῆς μνείας τῆς ὁδοῦ, ἔνθα κεῖται τὸ συμβολαιογραφεῖον, ἢ ἡ οἰκία, ἐν ᾗ συνετάγη ἡ διαθήκη.

2) Τὸν κατὰ τρόπον, μὴ γεννῶντα ἀμφιβολίαν τινὰ περὶ τῆς ταὐτότητός του προσδιορισμὸν τοῦ διαθέτου. Ἡ τυχὸν παράλειψις τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς τοῦ διαθέτου ἢ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ δὲν ἐπάγεται ἀκυρότητα, ἐφ' ὅσον ἐκ τούτου δὲν ἀμφισβητεῖται ἡ ταὐτότης.

3) Τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ συμβολαιογράφου, τοῦ δευτέρου συμβ]φου, μαρτύρων καὶ διερμηνέως. Εἶναι ἄνευ σημασίας ἡ παράλειψις τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς τῶν συμπραττόντων τούτων προσώπων, ὡς ἐπίσης ἡ παράλειψις μνείας τοῦ ἐπαγγέλματος, ἢ τῆς κατοικίας τῶν προσώπων τούτων, ἢ τῆς ἕδρας τοῦ συμβολαιογράφου (1).

Ἡ παράλειψις τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων δὲν ἀναπληροῦται ἐκ τῆς ὑπογραφῆς, διότι ἡ ὑπογραφὴ εἶναι διατύπωσις ἰδιαιτέρα ἐπιβαλλομένη εἰδικῶς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1733.

4) Τὰς δηλώσεις τοῦ διαθέτου περὶ τῆς τελευταίας του βουλήσεως σὺν τῇ ρητῇ μνείᾳ ὅτι αἱ ἐν λόγῳ δηλώσεις ἐγένοντο συμφώνως πρὸς τὰς διατυπώσεις τοῦ ἄρθρου 1730 Α.Κ.

Ἡ παράβασις οἱασδήποτε τῶν ὑπ' ἀριθ. 1—4 διατυπώσεων, ὧν ἡ τήρησις δύναται νὰ γίνῃ ἐν ἀρχῇ, ἐν τέλει ἢ ὁπουδήποτε τῆς πράξεως, ἐπιφέρει ἀκυρότητα τῆς διαθήκης.

Ἡ πρᾶξις τῆς διαθήκης πρέπει ἐπίσης νὰ μνημονεύῃ τὴν τήρησιν τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 1729 καὶ 1731 Α.Κ. ὁριζομένων, οὐχὶ ὅμως ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἐν παραλείψει.

22. Ἀνάγνωσις καὶ ὑπογραφὴ τῆς διαθήκης.

Περατωθείσης τῆς πράξεως τῆς διαθήκης δέον, κατ' ἄρθρ. 1733 Α.Κ., νὰ ἐνεργηθῶσιν, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, τὰ ἑξῆς:

1) Νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ πρᾶξις αὕτη εἰς τὸν διαθέτην εἰς ἐπήκοον

---

(1) Μπαλῆς Κληρ. παραγρ. 48. Ταῦτα ἀποτελοῦν ἐξαίρεσιν τῶν ἰσχυόντων εἰς τὰ λοιπὰ συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα (Ἄρθρ. 181 Ὀργ. Δικ. Θανοπ.—Λειβαθ. σελ. 180 καὶ ἑπ.) Τὸ ἄρθρον 1734 Α.Κ. καθιεροῖ γενικὸν κανόνα καθορίζον ὅτι ὅλαι αἱ ἐπὶ συμβολαιογραφικῶν ἐγγράφων γενικαὶ διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ δημοσίας διαθήκης, ἐφ' ὅσον δὲν ὁρίζεται ἄλλό τι. Ἐπειδὴ ὅμως λόγῳ τῆς παραλείψεως τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρός, τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς κατοικίας τῶν συμπραττόντων προσώπων ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μὴ προκύπτῃ ἡ ταὐτότης αὐτῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ θεωρηθῇ ἡ διαθήκη ἄκυρος, ἐπιβάλλεται ὅπως οὐδέποτε παραλείπονται τὰ στοιχεῖα ταῦτα.

καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων, ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου, ἢ συμπράττοντος προσώπου. Ἡ ἀνάγνωσις δὲν ἀναπληροῦται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ συμβολαιογράφος ὑπηγόρευσε μεγαλοφώνως εἰς τὸν γραφέα τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης, ἢ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ διαθέτης ἀνέγνωσε τοῦτο μόνος παρουσίᾳ καὶ εἰς ἐπήκοον τῶν συμπραττόντων προσώπων (1). Ἐξ ἄλλου ὁ διαθέτης δὲν δύναται νὰ δηλώσῃ παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως τῆς διαθήκης, καθ' ὅσον ἡ ρηθεῖσα διάταξις τοῦ Α.Κ. εἶναι δημοσίας τάξεως. (2) Ὡς γραφεὺς τῆς διαθήκης δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ἓν τῶν συμπραττόντων προσώπων, (δεύτερος συμβολαιογράφος ἢ μάρτυς) οὐδέποτε δὲ ὑπάλληλος τοῦ συμβολαιογράφου ἢ τρίτον πρόσωπον. (3)

2) Νὰ βεβαιωθῇ ἐν τῇ διαθήκῃ ὅτι αὕτη ἀνεγνώσθη τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων. Δὲν εἶναι ἀρκετὴ ἡ βεβαίωσις «ἡ διαθήκη ἀνεγνώσθη κατὰ νόμον καὶ ἐβεβαιώθη». Ἡ περὶ ἧς ἐλέχθη βεβαίωσις δύναται νὰ γίνῃ ὁπουδήποτε τῆς πράξεως καὶ πρὸ τῆς ὑπογραφῆς αὐτῆς, οὐχὶ δὲ μόνον ἐν τέλει τῆς πράξεως.

3) Νὰ ὑπογραφῇ ἡ πρᾶξις ὑπὸ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων. Ἐπὶ πολυφύλλου πράξεως ἀπαιτεῖται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἡ ὑπογραφὴ τοῦ διαθέτου νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου φύλλου. Κατὰ τὴν κρατήσασαν ὅμως ὀρθὴν ἑρμηνείαν τοῦ ἄρθρ. 1733 τοῦ Α.Κ. ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἡ ὑπογραφὴ πάντων τούτων εἰς ἕκαστον φύλλον καὶ εἶναι ἀδιάφορον, ἂν αὕτη εἶναι, εἴτε εἰς τὸ τέλος τοῦ φύλλου, εἴτε εἰς παραπομπήν, ἐν οἱαδήποτε σελίδι τοῦ φύλλου, εἴτε καὶ εἰς οἱονδήποτε ἕτερον μέρος τοῦ φύλλου ἄνευ παραπομπῆς, διότι εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις ταύτας ἀποτρέπεται ἡ ἀντικατάστασις τοῦ φύλλου (4).

Ἐὰν ὁ διαθέτης ἤθελε δηλώσει ὅτι «δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ» τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ ἀναπληροῖ ἡ ἐν τῇ πράξει βεβαίωσις τῆς δηλώσεως ταύτης. Εἶναι ἀδιάφορον ἐκ ποίου λόγου ἀδυνατεῖ ὁ διαθέτης νὰ ὑπογράψῃ· ὡσαύτως εἶναι, ἀδιάφορον ἐὰν ἡ τοιαύτη δήλωσις εἶναι

---

(1) Ἀνάγνωσις διαθήκης. Μνεία τούτου ἐν τῇ διαθήκῃ. Τρόπος. Ἐφ. Ἀθ. 75)47, Ἐφ. Ναυπλ. 141)46 Ε. Ε. Νομ. ΙΔ' 403, 32.

(2) Μπαλῆ Κληρ. παραγρ. 49 α'.

(3) Ἡ ἐν παρ. 49 Κληρ. Μπαλῆ φράσις «ἡ ἀνάγνωσις δύναται νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ γραφέως ἢ συμπράττοντος προσώπου» ἀσφαλῶς ἐγράφη ἐκ παραδρομῆς, διότι ἡ δημοσία διαθήκη συντάσσεται μόνον παρὰ τοῦ συμβολαιογράφου ἢ συμπράττοντος προσώπου, οὐδέποτε δὲ παρὰ τοῦ γραφέως, ἡ παρουσία τοῦ ὁποίου συνεπάγει ἀκυρότητα τῆς διαθήκης κατὰ τὸ ἄρθρ. 1730 Α.Κ.

(4) Α.Π. (Ὁλομέλεια) 304)1959 Δ.Σ.Σ.Ε.Α. Τόμος Δ' σελ. 295. Ἀντίθετος Μπαλῆς Κληρ. παραγρ. 49.

ἢ μή, ἀληθής. Τῆς ρηθείσης δηλώσεως δέον νὰ γίνῃ μνεία ἐν τῷ κειμένῳ τῆς διαθήκης, ἄνευ πανηγυρικῆς τινὸς διατυπώσεως (1).

Ἡ διαθήκη ματαιοῦται ἐν ἀρνήσει τοῦ διαθέτου νὰ ὑπογράψῃ, καὶ εἶναι ἄκυρος ἡ παρὰ τὴν ἄρνησιν αὐτοῦ συνταχθεῖσα. Ἡ ὑπογραφὴ συμπράττοντος προσώπου (μὴ ἀναπληρουμένη δι' ὁμοίας ὡς ἄνω βεβαιώσεως) εἶναι, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἀπαραίτητος, εἰς τρόπον, ὥστε μὴ δυναμένου ἢ μὴ θέλοντος τούτου νὰ ὑπογράψῃ, νὰ ἀπαιτῆται ἐπανάληψις τῆς πράξεως ἐνώπιον ἄλλων μαρτύρων.

Ἡ διαθήκη ματαιοῦται ἐπελθόντος θανάτου τοῦ διαθέτου ἢ καταστάσεως ἀναισθησίας του, ἀφοῦ ὑπογράψῃ καὶ πρὶν ὑπογράψωσι πάντα τὰ συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς καὶ ὁ συμβ)φος.

23. Ἄλλαι τηρητέαι διατυπώσεις.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1734 Α. Κ. περὶ τῶν παρεισγραφῶν, συγκοπῶν, χασμάτων, διαγραφῶν, διορθώσεων καὶ προσθηκῶν ἐν τῇ πράξει ἔχουσιν ἐφαρμογὴν αἱ περὶ συμβολαιογραφικῶν ἐγγράφων διατάξεις (Ὀργ. Δικαστηρ. ἀρθ. 186—189). (2)

Αἱ κατὰ παράβασιν τοῦ νόμου παρεισγραφαί, προσθῆκαι, διαγραφαί, διορθώσεις καὶ μεταβολαὶ εἶναι ἄκυροι, ἐὰν δὲ ἀφορῶσιν οὐσιώδες τῆς διαθήκης μέρος ἐπάγονται τὴν ὁλικὴν αὐτῆς ἀκυρότητα.

Σημειωτέον ὅτι αἱ ποσότητες, αἱ χρονολογίαι καὶ οἱοιδήποτε ἄλλοι ἀριθμοὶ ἀφορῶντες τὰς ἐγκαταστάσεις πρέπει νὰ σημειῶνται ὁλογράφως ἐν τῇ διαθήκῃ. Οἱ διηγηματικῶς ὅμως ἀναφερόμενοι ἀριθμοὶ καὶ ποσότητες (λ.χ. ὁ ἀριθμὸς συμβολαίου, ἡ χρονολογία, καθ' ἣν ἐκτήσατο ὁ διαθέτης τὸ διατιθέμενον, ὁ τόμος μεταγραφῆς τούτου, τὸ ποσόν, ὅπερ κατέβαλε διὰ τὴν ἀγοράν του κλπ. κλπ.) δύναται νὰ ἀναφέρωνται μόνον ἀριθμητικῶς. (3)

24. ***α) Διαθέτης κωφὸς***

Ἐὰν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι εἶναι κωφὸς (ἀδιαφόρως ἐὰν ὄντως εἶναι ἢ μὴ τοιοῦτος) πρέπει νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν ἡ πρᾶξις πρὸς ἀνάγνωσιν, νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ἐγένετο, καὶ νὰ μὴ παραλειφθῶσιν αἱ ἀνωτέρω ἐν παραγρ. 21 καὶ ἐπ. ἀναφερόμεναι διατυπώσεις. (4)

---

(1) Γνωμοδότησις Γ. Μαριδάκη Ε. Ε. Ν. ιε 98 Α. Π. 109]48 Ὁλομ.) 51]49, 170]51, 64]53 Ε. Ε. Νομ. ιε. 320, ιστ' 386, ικ' 584, κ' 449.

(2) Θανοπ.—Λειβαθ. «Ὁ Συμβολαιογράφος ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ τῇ πράξει» σελ. 210 καὶ ἐπ.

(3) Θανοπ.—Λειβαθ. ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 21)

(4) Α. Κ. ἄρθρ. 1735

β) Διαθέτης κωφὸς καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 1736 Α.Κ., ἐὰν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι εἶναι κωφὸς καὶ συγχρόνως ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα (λόγῳ παθήσεως τῶν ὀφθαλμῶν του ἢ ἐξ ἀμαθείας) ἡ διαθήκη συντάσσεται ἐνώπιον πέντε μαρτύρων, ἢ δευτέρου συμβολαιογράφου καὶ τριῶν μαρτύρων.

Δημοσίαν διαθήκην δὲν συντάσσει διαθέτης ἄλαλος, ἢ κωφάλαλος, ἔστω καὶ ἂν ἔχει διδαχθῇ τὴν διὰ σημείων γλῶσσαν τῶν κωφαλάλων (1).

25. Διαθέτης ἀγνοῶν τὴν Ἑλληνικήν.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1737 Α.Κ., ἐὰν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι ἀγνοεῖ, ἤ, κατὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ συμ]φου, ἀγνοεῖ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, προσλαμβάνεται διερμηνεύς. Ἡ ἀναληθὴς δήλωσις τοῦ διαθέτου, ἢ ἡ ἐκ πλάνης πεποίθησις τοῦ συμβ]φου περὶ ἀγνοίας τῆς Ἑλληνικῆς, δὲν ἐπηρεάζει τὸ κῦρος τῆς διαθήκης. Αἱ περὶ ἀνικανότητος τῶν μαρτύρων διατάξεις (1725-1728 Α.Κ.) (2), ἐφαρμόζονται καὶ ὡς πρὸς τὸν διερμηνέα. Ὁ διερμηνεὺς πρέπει νὰ εἶναι τῆς ἐκλογῆς τοῦ διαθέτου καὶ νὰ ὁρκισθῇ ὅτι θὰ τηρήσῃ μυστικὸν τὸ τῆς διαθήκης περιεχόμενον, ἡ παραβίασις ὅμως τῶν διατυπώσεων τούτων δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα. Ὡς διερμηνεὺς δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἷς ἐκ τῶν μαρτύρων. Ὁ διερμηνεὺς ὁρκίζεται ἐπίσης ὅτι θὰ μεταφράσῃ πιστῶς τὰς δηλώσεις τοῦ διαθέτου. Οὗτος πρὸ τῆς ὑπογραφῆς πρέπει νὰ μεταφράσῃ εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ διαθέτου καὶ εἰς ἐπήκοον τούτου τὸ κείμενον τῆς πράξεως. Ἐν παραβάσει, ἤ, ἐν μὴ βεβαιώσει τούτων εἰς τὴν πρᾶξιν, ἐπέρχεται ἀκυρότης. Ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος πρέπει νὰ ἀναφέρηται εἰς τὴν πρᾶξιν τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμον τοῦ διερμηνέως.

Γ'. Μυστικὴ Διαθήκη

26. Ὁρισμὸς—ἔννοια μυστικῆς διαθήκης.

Ἕτερος τρόπος τακτικῆς διαθήκης, ἐκτὸς τῆς δημοσίας καὶ ἰδιογράφου, εἶναι ὁ τῆς μυστικῆς, ἤτοι τῆς καταρτιζομένης διὰ τῆς παρὰ τοῦ διαθέτου καὶ πρὸς τὸν συμβ]φον, παρουσίᾳ τριῶν μαρτύρων, ἢ δευτέρου συμβ]φου καὶ ἑνὸς μάρτυρος, παραδόσεως ἐγγράφου, σὺν τῇ δηλώσει ὅτι τοῦτο περιέχει τὴν τελευταίαν θέλησίν του, συντασσομένης περὶ τούτου πράξεως. (3) Μυστικὴν διαθήκην δὲν δύναται νὰ

(1) Α. Θανοπούλου «Οἱ κωφάλαλοι ἄλαλοι καὶ τυφλοὶ ἐν ταῖς δικαιοπραξίαις» Ν. Δικ. τόμ. 11 σελ. 551.

(2) Ἄνωτ. σελ. 10—11.

(3) Ἄρθ. 1738 Α.Κ.

συντάξωσιν οἱ ἀνήλικοι καὶ οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀναγιγνώσκωσι χειρόγραφα. (1)

27. Ἱκανότης διαθέτου, συμπραττόντων προσώπων κ.λ.π.

Ὡς πρὸς τὴν ἱκανότητα τοῦ συντάσσοντος τὴν περὶ ἐγχειρίσεως τῆς μυστικῆς διαθήκης πρᾶξιν συμβ]φου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων (δευτέρου συμβ]φου, μαρτύρων καὶ διερμηνέως) ἐφαρμόζονται τὰ περὶ δημοσίας διαθήκης ἰσχύοντα (ἔλλειψις συγγενείας συμβολαιογράφου καὶ συμπραττόντων πρὸς τὸν διαθέτην, τὸν τετιμημένον, ἐκτελεστήν, καὶ πρὸς ἀλλήλους, τυφλότης, κωφότης, ἀνηλικότης, γνωστὸν ταὐτότητος πρὸς συμβ]φον). Δοθέντος ὅτι ὁ συμβ]φος δὲν γνωρίζει τὸν τετιμημένον καὶ τὰς ἄλλας τῆς διαθήκης διατάξεις σκόπιμον εἶναι ὅπως, πρὸς ἀποφυγὴν ἀκυρότητος ἀθελήτου, ἐρωτᾷ τὸν διαθέτην, ἐὰν αὐτὸς ἢ τὰ συμπράττοντα πρόσωπα ἐμπίπτουν εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρ. 1725-1726 τοῦ Α.Κ.

28. Ἐγχειριζόμενον ἔγγραφον.

Ὁ διαθέτης παραδίδει αὐτοπροσώπως εἰς τὸν συμβολαιογράφον, ἐνώπιον τριῶν μαρτύρων ἢ δευτέρου Συμβολαιογράφου καὶ ἑνὸς μάρτυρος, ἔγγραφον γεγραμμένον, ἢ παρ' αὐτοῦ τοῦ διαθέτου, ἢ παρ' ἄλλου, εἴτε διὰ χειρός, εἴτε ἔντυπον, εἴτε διὰ γραφομηχανῆς, φέρον τὴν ὑπογραφὴν τοῦ διαθέτου μὲ τὴν προφορικὴν αὐτοῦ δήλωσιν ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο περιέχει τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν.Τὸ ἔγγραφον τοῦτο δύναται νὰ γραφῇ καὶ παρὰ ἑτέρου συμβολαιογράφου, ἢ παρ' ἄλλου τινὸς προσώπου, τετιμημένου ἐν αὐτῷ (2). Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι χρονολογημένον. Ὡς πρὸς τὰς προσθήκας, διαγραφὰς καὶ ξέσματα ἐν τῷ ρηθέντι ἐγγράφῳ ἔχουσιν ἐφαρμογὴν τὰ ἐπὶ ἰδιογράφου διαθήκης ἰσχύοντα. Πολλὰ ὁμοῦ ἔγγραφα ἐγχειριζόμενα δι' ἐνιαίας δηλώσεως ὅτι περιέχουν τὴν τελευταίαν θέλησιν τοῦ παραδίδοντος ἰσχύουσιν, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντιφάσκουσιν, ἢ δύναται νὰ ἀρθῇ ἡ ἀντίφασις διὰ τῆς ἑρμηνείας.

29. Σφράγισις ἐγχειριζομένου ἐγγράφου.

Τὸ ἐγχειριζόμενον ἔγγραφον, ἢ τὸ περικάλυμμα αὐτοῦ, ἂν δὲν εἶναι ἐσφραγισμένον, οὕτως ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἀνοιχθῇ ἄνευ ρή-

(1) Ἄρθρ. 1748 Α.Κ.
(2) Μπαλῆς παράγρ. 55. Ἀντίθετος Βάλληνδας Κληρ. σελ. 34.

ξεως ἡ βλάβης τοῦ σφραγίσματος, δέον κατὰ τοιοῦτον τρόπον νὰ σφραγισθῇ ἐνώπιον τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων(1), χρησιμοποιουμένης πρὸς τοῦτο οἱασδήποτε σφραγῖδος. Ἐπὶ τοῦ οὕτως ἐσφραγισμένου ἢ σφραγιζομένου ἐγγράφου ἢ περικαλύμματος (φακέλλου) αὐτοῦ ὁ συμβολαιογράφος δέον νὰ σημειώσῃ ἰδιοχείρως(2) τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ διαθέτου καὶ τὴν χρονολογίαν τῆς ἐγχειρίσεως, ἡ δὲ σημείωσις αὕτη νὰ ὑπογραφῇ παρὰ τοῦ διαθέτου, τῶν μαρτύρων καὶ τοῦ συμβολαιογράφου. Ἐὰν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ (ἀδιάφορον ἐκ ποίου λόγου, ἐπελθόντος βεβαίως, μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς διαθήκης), ἡ ὑπογραφὴ αὐτοῦ ἀναπληροῦται διὰ τῆς ἐν τῇ σημειώσει βεβαιώσεως τῆς δηλώσεως ταύτης (3).

30. Σύνταξις πράξεως περὶ τῆς μυστικῆς διαθήκης.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1743 τοῦ Α. Κ. περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς μυστικῆς διαθήκης συντάσσει ὁ συμβ)φος (4) πρᾶξιν, ἥτις ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος δέον νὰ περιλαμβάνῃ τὰ ἑξῆς:

α) Νὰ συνταχθῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

β) Νὰ περιέχῃ χρονολογίαν, προσδιορισμὸν τοῦ διαθέτου, ὀνοματεπώνυμον, ὄνομα πατρὸς κλπ. τοῦ συμβ)φου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων.

γ) Νὰ βεβαιοῖ τὴν τήρησιν τῶν διατασσομένων, ἤτοι τὴν ἐγχείρισιν τοῦ ἐγγράφου μετὰ προφορικῆς δηλώσεως τοῦ διαθέτου, τὴν σφράγισιν, τὴν ἐπὶ τοῦ ἐγγράφου σημείωσιν τοῦ συμβ)φου καὶ ὑπογραφήν.

δ) Νὰ βεβαιοῖ τὴν παρουσίαν τῶν συμπραττόντων προσώπων καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πράξεως (5)

---

(1) Ἄρθρ. 1741 Α.Κ.

(2) Ἐφ' ὅσον ὁ συμβολαιογράφος δύναται νὰ ὑπογράφῃ οὐχὶ δὲ καὶ νὰ γράφῃ, ἡ τοιαύτη σημείωσις δύναται νὰ γίνῃ διὰ χειρὸς τοῦ διαθέτου ἢ μάρτυρος, οὐδέποτε ὅμως γραφέως ἢ τρίτου.

(3) Α.Κ. ἄρθρ. 1742.

(4) Πρᾶξις καταθέσεως τῆς μυστικῆς διαθήκης γραφεῖσα κατὰ τὸ κείμενον ὑπὸ ἄλλου προσώπου καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ συμβ)φου, ἢ συμπράττοντος προσώπου, ὑπογραφεῖσα ὅμως ὑπὸ πάντων τούτων δὲν πάσχει ἀκυρότητα, οὔτε εἶναι πλαστή (Ἐφ. Αθ. 749|50 Ε.Ε.Ν. ΙΖ σ. 742). Ἀντιθέτως ἡ σημείωσις ἐπὶ τοῦ φακέλλου (βλ. ἀνωτ. παρ. 29).

(5) Ἄρθρ. 1730 παραγρ. 2. Α. Κ. Ἡ κατὰ τὴν κατάθεσιν μυστικῆς διαθήκης καὶ σύνταξιν τῆς δεούσης πράξεως παρουσία καὶ ξένων προσώπων δὲν συνεπάγει τὴν ἀκυρότητα τοῦ ἄρθρ. 1730 Α.Κ., καθόσον τὰ ἄρθρ. 1742, παραγρ.

Ἡ πρᾶξις αὕτη ἀναγιγνώσκεται εἰς τὸν διαθέτην εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων, γιγνομένης σχετικῆς μνείας καὶ ὑπογράφεται. Ἐὰν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι εἶναι κωφὸς θὰ τηρηθῶσι αἱ πρόσθετοι κατὰ νόμον διατυπώσεις. Ὁ Συμβ)φος σημειώνει ἐπὶ τοῦ ἐγχειρισθέντος ἐγγράφου ἢ τοῦ περικαλλύματος τὸν ἀριθμὸν τῆς ὡς ἄνω πράξεως, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ προσαρτᾷ τοῦτο. Τὰ ἰσχύοντα περὶ παρεισγραφῶν, συγκοπῶν, χασμάτων, διαγραφῶν, διορθώσεων καὶ προσθηκῶν ἐν τῇ δημοσίᾳ διαθήκῃ, ἰσχύουσι καὶ ἐπὶ τῆς μυστικῆς διαθήκης. (1)

31. Διαθέτης μὴ δυνηθεὶς νὰ ὑπογράψῃ.

Ἐὰν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι δύναται μὲν νὰ ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα, ἀλλ' ὅτι δὲν δύναται νὰ γράφῃ, ἢ ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ θέσῃ τὴν ὑπογραφήν του εἰς τὸ ἐγχειρισθὲν ἔγγραφον, δέον πρὸς τούτοις νὰ δηλώσῃ ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων ὅτι ἀνέγνωσεν αὐτὸ καὶ νὰ ὁρίσῃ καὶ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς ἐκωλύθη, νὰ ὑπογράψῃ τοῦτο. Πάντα ταῦτα δέον νὰ βεβαιωθῶσιν ἐν τῇ πράξει, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος (2). Ἡ ἐξ ἰδίας τοῦ συμβολαιογράφου ἀντιλήψεως βεβαίωσις αὐτοῦ περὶ τῆς ἀδυναμίας τοῦ διαθέτου νὰ γράφῃ ἢ νὰ ὑπογράψῃ ἔχει τὴν αὐτὴν ἀξίαν μὲ τὴν ρηθεῖσαν δήλωσιν τοῦ διαθέτου, ἐφ' ὅσον τοιαύτη βεβαίωσις ἀνεγνώσθη τῷ διαθέτῃ καὶ ἀνεκρίθη ὑπ' αὐτοῦ μεθ' ὅλου τοῦ περιεχομένου τῆς πράξεως.

32. Διαθέτης ἄλαλος ἢ κωφάλαλος.

Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 1745 τοῦ Α. Κ. ὁ μονίμως ἄλαλος, ἢ ὁ προσκαίρως, κατὰ τὴν ἐγχείρισιν τῆς μυστικῆς διαθήκης, μὴ δυνάμενος νὰ ὁμιλῇ, κατὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ συμβολαιογράφου, ἔχει τὴν ἱκανότητα συντάξεως τοιαύτης διαθήκης.

Δὲν συντάσσει μυστικὴν διαθήκην κωφάλαλος γνωρίζων μόνον τὴν εἰδικὴν τῶν κωφαλάλων γλῶσσαν ἢ γραφήν, διότι περὶ διερμηνέως τοιούτου εἴδους δὲν γίνεται λόγος εἰς τὸν νόμον. Προϋπόθεσις

---

2 καὶ 1743 παραπέμπουσι μόνον εἰς τὴν παραγρ. 2 τοῦ ἄρθρ. 1730, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν παραγρ. 3 τούτου, ἐν ᾗ ὁρίζεται ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης παρουσία παντὸς ἄλλου, πλὴν τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων. (Ἐφ' Ἀθ. 749 (1950) Ε.Ε.Ν. ΙΖ' 742. Ἐπομένως καὶ ἡ ἀνάγνωσις ταύτης δύναται νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ γραφέως ἢ καὶ τρίτου μὴ συμπράττοντος προσώπου.

(1) Βλέπε ἀνωτέρω παρ. 23.

(2) Ἄρθρ. 1744 Α.Κ.

πρόσθετος τῆς ἱκανότητος τοῦ ἀλάλου πρὸς μυστικὴν διαθήκην εἶναι ὅτι οὗτος γνωρίζει νὰ γράφῃ, ἀφοῦ ἀπαιτεῖται νὰ γράψῃ τὴν κατὰ τὸ ρηθὲν ἄρθρον δήλωσιν, ὅτι τουτέστιν τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἶναι ἡ διαθήκη του, πάντως δὲ ὅτι δύναται νὰ ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα (1).

Ἐὰν τὸ ἔγγραφον ἐγράφη παρ' ἄλλου, ὁ ἄλαλος διαθέτης γράφει ἰδιοχείρως ἐπὶ τοῦ ἐγχειριζομένου ἐγγράφου, ἢ τοῦ περικαλύμματός του, τὴν δήλωσιν ὅτι τὸ ἀνέγνωσεν. Ἡ ἐν λόγῳ δήλωσις πρέπει νὰ γραφῇ ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ νὰ γίνῃ περὶ ταύτης εἰδικὴ μνεία ἐν τῇ πράξει, καθὼς καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ διαθέτης ἀδυνατεῖ νὰ ὁμιλῇ. Ἐὰν ὁ συμβολαιογράφος σχηματίσῃ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ διαθέτης προσποιεῖται ἁπλῶς ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ ὁμιλῇ, ὀφείλει νὰ ἀρνηθῇ τὴν σύνταξιν τῆς πράξεως, ἡ ὁποία δύναται ἐν πάσει περιπτώσει νὰ προσβληθῇ ὡς πλαστή, ἀποδεικνυομένου ὅτι ὁ διαθέτης ἠδύνατο λαλεῖν.

33. Διαθέτης ἀγνοῶν τὴν Ἑλληνικήν.

Ἐὰν ὁ διαθέτης, κατὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ συμβολαιογράφου, ἀγνοῇ τὴν Ἑλληνικήν, ἢ δὲν γνωρίζει ταύτην εἰς τρόπον, ὥστε νὰ δύναται νὰ συνεννοηθῇ, ἢ δηλώσῃ ὅτι ἀγνοεῖ τὴν Ἑλληνικήν, ἔχουσιν ἐφαρμογὴν ἀναλόγως, ὅσα ἐφαρμόζονται περὶ δημοσίας διαθήκης μὲ τὴν πρόσληψιν διερμηνέως (2).

34. Μυστικὴ διαθήκη ἄκυρος ἰσχύει ὡς ἰδιόγραφος, ἐὰν εἶναι ἔγκυρος ὡς τοιαύτη, ἤτοι, ἐὰν φέρῃ ἰδιόχειρον χρονολογίαν, γραφὴν καὶ ὑπογραφὴν τοῦ διαθέτου. Ταῦτα ἰσχύουσι ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ὁ διαθέτης δὲν ἀνέλαβεν ἀπὸ τὸν συμβολαιογράφον τὸ ἐγχειρισθὲν εἰς αὐτὸν ἔγγραφον (ὡς μυστικὴν διαθήκην), διότι, ἂν ἀπέσυρε τοῦτο πρὸ τοῦ θανάτου του, τότε πρόκειται περὶ ἀνακλήσεως τῆς διαθήκης ἐκείνης, εἴτε ὡς μυστικῆς, εἴτε ὡς ἰδιογράφου (3).

---

(1) Ἄρθρ. 1748 Α.Κ. Ἀ. Θανοπούλου : «Οἱ κωφάλαλοι, ἄλαλοι καὶ τυφλοὶ ἐν ταῖς δικαιοπραξίαις», Ν. Δικ. τομ. 11 σελ. 551 καὶ ἑπ.

(2) Ἄρθρ. 1746 Α. Κ. Ἀνωτ. σελ. 17.

(3) Ἄρθρ. 1747, 1766 Α.Κ., Α.Π. 289)55 Ε.Ε.Ν. 22ον σ. 562, 20)54 Ε.Ε.Ν. 21ον σ. 194.

Β'. ΕΚΤΑΚΤΟΙ ΔΙΑΘΗΚΑΙ

35. Διαθήκη ἐπὶ πλοίου Ἑλληνικοῦ.

Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 1749. Α. Κ. ὁ εὑρισκόμενος ἐπὶ πλοίου, εἰς θαλάσσιον ταξείδιον, δύναται νὰ συντάξῃ διαθήκην συμφώνως ταῖς διατάξεσι τῶν ἄρθρων 1749 – 1752. Καὶ ὁ ἐλλιμενισμὸς τοῦ πλοίου εἰς ἀλλοδαπὸν λιμένα, ἢ καὶ εἰς ἡμεδαπόν, ἐὰν ἐν τούτῳ δὲν ὑπάρχει συμβ]φος, ἢ ὁ διαθέτης ἀδυνατῇ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ πλοίου θεωρεῖται ὡς διάρκεια τοῦ θαλασσίου ταξειδίου (1). Ὁ ἐπὶ πολεμικοῦ πλοίου εὑρεθεὶς συντάσσει διαθήκην διὰ προφορικῆς αὐτοῦ δηλώσεως ἐνώπιον τοῦ προϊσταμένου τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας τοῦ πλοίου, ἢ ἐν ἐλλείψει, ἢ ἐν κωλύματι τούτου, ἐνώπιον τοῦ κυβερνήτου ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ του. Ὁ ἐπὶ ἐμπορικοῦ πλοίου εὑρισκόμενος συντάσσει διαθήκην ἐνώπιον τοῦ πλοιάρχου αὐτοῦ. Τὰ περὶ ἐκτάκτου διαθήκης ἐν θαλασσίῳ πλῷ δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν κατ' ἀναλογίαν καὶ ἐπὶ διαθήκης τοῦ εὑρισκομένου ἐν ἀεροπλάνῳ, ἢ σιδηροδρόμῳ.

36. Διαθήκη ἐν ἐκστρατείᾳ. ἀποκλεισμῷ, πολιορκίᾳ κ.λ.π. διατελούντων.

Στρατιωτικοὶ καὶ ἐν γένει οἱ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας ὑπαγόμενοι ὑπὸ τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ στρατοδικείων δύνανται, ἐν περιπτώσει ἐκστρατείας, ἀποκλεισμοῦ κ.λ.π., νὰ δηλώσωσι τὴν τελευταίαν αὐτῶν βούλησιν προφορικῶς ἐνώπιον ἀξιωματικοῦ, ἐπὶ παρουσίᾳ ἑτέρου ἀξιωματικοῦ, ἢ ἐπὶ παρουσίᾳ δύο μαρτύρων (2). Περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς ὡς εἴρηται διαθήκης συντάσσεται ἔγγραφον περιέχον τὰ ἐν ἄρθρῳ 1754 ὁριζόμενα.

Οἱ εὑρισκόμενοι ἐπὶ πλοίου πολεμικοῦ ἐν ἐκστρατείᾳ δύνανται νὰ συντάξωσιν διαθήκην καὶ κατὰ τὰς διατάξεις περὶ διαθήκης ἐν ἐκστρατείᾳ (3).

Ὁ ἕνεκα ἀποκλεισμοῦ, ἐνσκήψεως νόσου, ἢ ἄλλων περιστάσεων μὴ δυνάμενος νὰ συντάξῃ δημοσίαν, ἢ μυστικὴν διαθήκην, συντάσσει τοιαύτην ἐνώπιον συμβολαιογράφου ἢ εἰρηνοδίκου, δημαρχιακοῦ ἢ εἰδικοῦ παρέδρου, ἀστυνόμου, διευθυντοῦ νοσοκομείου ἢ λοιμοκαθαρτηρίου, ἢ ὑγειονόμου, παρουσίᾳ δύο μαρτύρων (4).

---

(1) Ἄρθρ. 1752 Α. Κ.
(2) Ἄρθρ. 1753 Α. Κ.
(3) Ἄρθρ. 1755 Α. Κ.
(4) Ἄρθρ. 1757 Α. Κ.

37. Χρονικὸν ὅριον ἰσχύος ἐκτάκτου διαθήκης.

Πᾶσα ἔκτακτος διαθήκη συνταχθεῖσα συμφώνως τοῖς ἄρθροις 1749, 1750, 1753, 1755, καὶ 1757 τοῦ Α. Κ. διατηρεῖ τὴν ἰσχὺν αὐτῆς μόνον ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἀφ' ὅτου ἔπαυσαν ὑφιστάμεναι αἱ κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις ἐπιτρέπουσαι τὴν σύνταξιν πραγματικαὶ καταστάσεις. Ἐὰν ὁ διαθέτης ἀποβιώσῃ ἐντὸς τοῦ τριμήνου τούτου, ἡ οὕτω πῶς συνταχθεῖσα διαθήκη ἔχει πλήρη ἰσχύν. Ἐπίσης, ἐὰν ἐκδοθῇ ἀπόφασις κηρύττουσα τὴν ἀφάνειαν τοῦ διαθέτου καὶ ὁρίζουσα ὅτι τὸ χρονικὸν τῆς ἀφανείας σημεῖον συμπίπτει ἐντὸς τοῦ τριμήνου.

Ἡ τρίμηνος ὡς ἄνω προθεσμία ἀναστέλλεται, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ διαθέτης εὑρίσκεται εἰς ἀδυναμίαν (οὐχὶ ἐν ἁπλῇ δυσχερείᾳ) νὰ συντάξῃ δημοσίαν ἢ μυστικὴν διαθήκην ὡς λ. χ. λόγῳ νόσου ἢ διαμονῆς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κλπ. Δὲν ἀναστέλλει ἐξ ἄλλου τὴν προθεσμίαν ἡ δυνατότης συντάξεως ἰδιογράφου διαθήκης.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1759 τοῦ Α. Κ. ἐάν, ἐν τῇ περιπτώσει τῆς ἐκτάκτου διαθήκης, ὁ διαθέτης πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας τοῦ ἄρθρ. 1758, εὑρεθῇ ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις, ἡ προθεσμία διακόπτεται, οὕτως ὥστε μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτῶν ἄρχεται τρέχουσα ἐκ νέου ὁλόκληρος ἡ προθεσμία. Ὁ συντάσσων τὴν ἔκτακτον διαθήκην ὀφείλει, οὐχὶ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ ὑπομνήσῃ τῷ διαθέτῃ τὰ περὶ χρονικοῦ ὁρίου ἀνωτέρω ἐκτεθέντα καὶ νὰ βεβαιώσῃ τοῦτο ἐν τῇ πράξει. (1)

Ὁ συντάξας ἔκτακτον διαθήκην ὀφείλει νὰ τὴν παραδώσῃ, ὡς τοῦτο καταστῇ δυνατόν, εἰς συμβ)φον ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἢ εἰς Ἑλληνικὴν Προξενικὴν ἀρχὴν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, γνωστοποιῶν ἐπίσης τὸν ἐπελθόντα τυχὸν θάνατον τοῦ διαθέτου καὶ τὸν τυχὸν γνωστὸν αὐτῷ τόπον τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ διαθέτου.

Ὁ παραλαβὼν τὴν διαθήκην ὀφείλει νὰ στείλῃ ἀμελλητὶ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης ἀντίγραφον τῆς πράξεως, ἡ δὲ διαθήκη, φυλασσομένη ὑπὸ τοῦ παραλαβόντος, δημοσιεύεται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διαθέτου, κατὰ ἄρθρ. 1769 καὶ 1773 Α. Κ.

Ὁ συντάξας ἔκτακτον, κατὰ τὰς περιπτώσεις ἐκστρατείας, ἀποκλεισμοῦ, πολιορκίας ἢ αἰχμαλωσίας, γνωστοποιεῖ τὴν σύνταξιν πρὸς τὴν προϊσταμένην στρατιωτικὴν ἀρχήν, ἢ ἀναγράφει τὴν σύνταξιν εἰς τὸ ἡμερολόγιον τοῦ πλοίου (1).

---

(1) Ἄρθρ. 1760 Α. Κ.
(2) Ἄρθρον 1762 Α. Κ.

ΑΝΑΚΛΗΣΙΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

38. ***Γενικά:***

Ὁ διαθέτης δύναται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 1763 τοῦ Α.Κ., νὰ ἀνακαλέσῃ ὁποτεδήποτε τὴν διαθήκην αὐτοῦ. Παραίτησις ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τούτου, ὁποτεδήποτε γενομένη, εἶναι ἀνίσχυρος. Ἡ ἀνάκλησις δύναται νὰ ἀφορᾷ ὁλόκληρον τὴν διαθήκην, ἢ μερικῶς ὡρισμένας μόνον αὐτῆς διατάξεις. Ἡ ἱκανότης τοῦ διαθέτου πρὸς ἀνάκλησιν τῆς διαθήκης διέπεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1768 Α. Κ.

Ἡ διαθήκη ἀνακαλεῖται: α) Διὰ ρητῆς περὶ ἀνακλήσεως δηλώσεως εἰς μεταγενεστέραν διαθήκην. Ἡ τὴν ἀνάκλησιν περιέχουσα νέα διαθήκη δὲν ἀπαιτεῖται νὰ περιέχῃ καὶ ἐγκατάστασιν κληρονόμου. Ἡ ἀνάκλησις διαθήκης δύναται νὰ γίνῃ διὰ νέας διαθηκης οἱουδήποτε τύπου, ἔστω καὶ διαφόρου τοῦ τῆς ἀνακαλουμένης. Ἀνακαλουμένης τῆς ἀνακαλούσης διαθήκης ἡ διὰ τῆς τοιαύτης ἀνάκλησις θεωρεῖται ὡς μὴ γενομένη καὶ παραμένει ἔγκυρος ἡ προηγουμένη διαθήκη. β) Διὰ τῆς ἐνώπιον συμβ)φου, παρουσίᾳ τριῶν μαρτύρων, ἢ δευτέρου συμβολαιογράφου καὶ ἑνὸς μάρτυρος δηλώσεως τοῦ διαθέτου ὅτι ἀνακαλεῖ τὴν διαθήκην αὐτοῦ.

Χρῆσις ὡρισμένων φράσεων δὲν ἀπαιτεῖται, ἀρκεῖ ἡ δήλωσις νὰ γίνῃ σαφῶς, οὐχὶ δὲ καὶ δι' ἀντιπροσώπου. Εἰς τὴν ἐν λόγῳ συμβολαιογραφικὴν πρᾶξιν ἐφαρμόζονται, ἐκτὸς τῶν γενικῶν διατάξεων περὶ συμβολαιογραφικῶν ἐγγράφων (ἴδε ἄρθρ. 1734 Α. Κ.) καὶ αἱ διατάξεις 1716—1720, 1724—1737 τοῦ Α. Κ. συμφώνως τῷ ἄρθρ. 1768 Α. Κ. Συγχωρεῖται καὶ μερικὴ ἀνάκλησις τῆς διαθήκης οὐχὶ ὅμως καὶ μερικὴ ἀντικατάστασις τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, ἥτις γίνεται μόνον διὰ διαθήκης. Ἐάν, ἡ ἐνώπιον τοῦ συμβ)φου περὶ ἀνακλήσεως δήλωσις, ἤθελεν ἀνακληθῇ καθ' ὅμοιον τύπον, ἡ διὰ τῆς δηλώσεως ἀνακληθεῖσα διαθήκη παραμένει ἰσχυρά, ὡς ἐὰν οὐδέποτε εἶχεν ἀνακληθῇ (1) (2) (3).

---

(1) Ἄρθρ. 1763 Α. Κ.

(2) Ἴδε περιπτώσεις ἀνακλήσεως, τῆς ἀνακλήσεως διαθήκης ἐν Μπαλῇ Κληρ. Δικ. παραγρ. 71.

(3) Συνέπειαι ἀνακλήσεως Ἐφ. Θεσ. 240]55. Ε. Ε. Ν. 22ον 795.

39. 'Ανάκλησις διὰ νέας διαθήκης (σιωπηρῶς)

Μεταγενεστέρα διαθήκη, ἔγκυρος, μὴ περιέχουσα ρητὴν περὶ ἀνακλήσεως προγενεστέρας διαθήκης δήλωσιν, καταργεῖ τὴν προγενεστέραν διαθήκην μόνον, ὅσον ἀφορᾷ τὰς διατάξεις, αἵτινες ἀντιτίθενται πρὸς τὴν νέαν. Τοῦτο λαμβάνει χώραν, ὅταν τὸ περιεχόμενον τῆς νέας διαθήκης εἶναι ἀσυμβιβαστον ἐν ὅλῳ, ἢ ἐν μέρει πρὸς τὸ τῆς προγενεστέρας. 'Η νέα διαθήκη ἀντιτίθεται πρὸς τὴν παλαιὰν καὶ ὅταν συμβιβάζεται μὲν πρὸς αὐτήν, ὅμως, κατὰ τὴν συναγομένην θέλησιν τοῦ διαθέτου, τὰ τῆς κληρονομικῆς αὐτοῦ διαδοχῆς δέον νὰ ρυθμισθῶσιν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἐκ τῆς νέας διαθήκης. 'Αποτέλεσμα ἀνακλητικὸν ἐπιφέρει τὸ περιεχόμενον τῆς νέας διαθήκης, ἐὰν αὕτη εἶναι ἔγκυρος. 'Εὰν αὕτη εἶναι ἀρχῆθεν ἄκυρος, ἢ μετὰ ταῦτα ἠκυρώθη, ἢ, ἐπὶ τῆς ἐκτάκτου, παρῆλθε τρίμηνον, τότε δὲν χωρεῖ ἀνάκλησις. 'Εὰν ἡ νέα διαθήκη ἐματαιώθη, τὸ ἀνακλητικὸν ἀποτέλεσμα τῆς νέας δὲν ἀναιρεῖται, οὐδὲ ἐμποδίζεται ἐκ τῶν ἐπισυμβάντων. 'Εὰν ἡ νέα διαθήκη περιέχῃ ἐγκατάστασιν ὑπὸ ἀναβλητικὴν αἵρεσιν καὶ ἐματαιώθη ἡ πλήρωσις αὐτῆς, εἶναι θέμα ἑρμηνείας τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, ἐὰν ὁ διαθέτης ἐπεθύμει ἄμεσον ἀνάκλησιν, ἢ ἤθελε ταύτην ἅμα τῇ πραγματώσει τῆς αἱρέσεως. 'Επὶ ἀκυρότητος ὡρισμένης διατάξεως τῆς νέας διαθήκης ἡ ἀνακλητικὴ αὐτῆς ἰσχὺς κρίνεται ἐκ τοῦ ὑπολοίπου περιεχομένου, πλήν, ἐὰν ἡ μερικὴ ἀκυρότης ἐπάγεται τὴν ὁλικήν. Τὰ ἀνωτέρω ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν σχέσιν μεταξὺ περισσοτέρων ἀλληλοδιαδόχων διαθηκῶν. 'Εὰν μεταξὺ δύο ἢ πλειόνων διαθηκῶν εἶναι ἀνέφικτον νὰ ἐξακριβωθῇ ποία εἶναι χρονικῶς νεωτέρα, ἅπασαι θεωροῦνται ὡς μία διαθήκη, ἡ δὲ μεταξὺ αὐτῶν ἀντίθεσις αἴρεται διὰ τῆς ἑρμηνείας.

40. 'Ανάκλησις ἰδιογράφου διαθήκης εἰδική.

Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 1765 Α. Κ. ἰδιόγραφος διαθήκη δύναται προσέτι νὰ ἀνακληθῇ, συντρεχόντων τῶν ἑξῆς ὅρων:

1) Καταστροφή, ἤτοι σχίσιμον, διὰ πυρὸς καῦσις, ἀπόρριψις εἰς τόπον ἀπρόσιτον τοῦ ἐγγράφου τῆς διαθήκης, ἢ μεταβολὴ ἐπ' αὐτοῦ σημαίνουσα, κατὰ τὰς συνηθείας τοῦ καθημερινοῦ βίου, θέλησιν ἀνακλήσεως ὡς λ. χ. διαγραφὴ ἢ ἐξάλειψις τοῦ περιεχομένου τοῦ ἐγγράφου, ὁ χιασμὸς αὐτοῦ, ἡ σημείωσις ἐπ' αὐτοῦ τῆς λέξεως «ἄκυρος».(1)

(1) 'Ιδιόγραφος προσθήκη ἐν τέλει αὐτῆς, καὶ μετὰ τὴν ὑπογραφὴν περὶ διαθέσεως ὡρισμένου στοιχείου Σημείωσις, κάτωθι, τῆς λέξεως «ἄκυρος» μετὰ ὑπογραφῆς. 'Η ἀνάκλησις περιοριστέα μόνον εἰς τὴν προσθήκην. Γνωμοδ. Γ·

Ἡ μεταβολὴ πρὸς σκοπὸν ἀνακλήσεως δύναται νὰ ἀφορᾷ καὶ μέρος μόνον τῆς διαθήκης, ἢ διάταξιν τινὰ αὐτῆς.

2) Ἡ πρὸς τὸν σκοπὸν ἀνακλήσεως καταστροφή, ἢ μεταβολὴ νὰ γίνῃ παρ' αὐτοῦ τοῦ διαθέτου, μὴ χωρούσης ἀντιπροσωπεύσεως. (1)

3) Ἡ ὡς ἄνω πρᾶξις τοῦ διαθέτου δέον νὰ ἐσκόπει τὴν ἀνάκλησιν τῆς διαθήκης. Ἐὰν τὸ πρωτότυπον τῆς διαθήκης εἶναι ἓν ἢ πλείονα, τούτων ἡ καταστροφή, ἢ μεταβολὴ ἐπὶ ὅλων ἀποτελεῖ, κατὰ νόμον,(2) τεκμήριον ὅτι τοῦτο ἐγένετο μὲ πρόθεσιν ἀνακλήσεως τῆς διαθήκης. Ἐὰν ἡ διαθήκη ἐγένετο εἰς πλείονα πρωτότυπα, ἀλλ' ἡ καταστροφή, ἢ μεταβολὴ ἐγένετο ἐπί τινος μόνον ἐκ τούτων, ἢ ἐπί τινων ἐξ αὐτῶν, τὸ ὡς ἄνω τεκμήριον ἀργεῖ. (3)

4) Ἡ τοιαύτη καταστροφὴ ἢ μεταβολὴ τῆς διαθήκης ἀποτελεῖ δήλωσιν βουλήσεως τοῦ διαθέτου περὶ ἀνακλήσεως τῆς διαθήκης καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπαιτεῖται ἱκανότης αὐτοῦ, (ἐν τῷ χρόνῳ τῆς πράξεως) οἵα καὶ πρὸς σύνταξιν ὑπ' αὐτοῦ διαθήκης.

41. Ἀνάκλησις μυστικῆς διαθήκης.

Κατὰ τὸ ἄρθ. 1766 Α.Κ. ὁ διαθέτης δύναται ὁποτεδήποτε νὰ ἀναλάβῃ τὸ εἰς τὸν συμβ)φον ἐγχειρισθὲν ἔγγραφον τὸ περιέχον τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ ὡς ἄνω ἐγγράφου εἰς τὸν διαθέτην γίνεται τῇ αἰτήσει του καὶ προσωπικῶς εἰς αὐτόν, μὴ χωρούσης τῆς εἰδικῆς πληρεξουσιότητος. Ἐὰν ὁ διαθέτης ἀδυνατῇ νὰ μεταβῇ αὐτοπροσώπως πρὸς ἀνάληψιν τοῦ ἐγγράφου, ὡς μακρὰν διαμένων, ἡ ἀπόδοσις δύναται νὰ γίνῃ διὰ τῆς μεσολαβήσεως δημοσίας ἀρχῆς.

Ἀπαιτεῖται προσέτι ἱκανότης παρὰ τῷ διαθέτῃ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀποδόσεως καὶ σύνταξις ἐκθέσεως ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου κάτωθι τῆς πράξεως τῆς μυστικῆς διαθήκης (4), περὶ

Ροϊλοῦ. Ν. Δίκαιον 7ον 121, Ἀναγραφὴ εἰς τελευταίαν σελίδα ἐνιαίας διαθήκης τῆς λέξεως «ἄκυρος» καὶ ὑπογραφὴ διαθέτου ἐμφαίνει ἐκδήλωσιν προθέσεως ἀνακλήσεως τῆς διαθήκης. Α.Π. 403]53 Ε.Ε.Ν. Κ' 1064.

(1) Περὶ τῆς τυχαίας καταστροφῆς ἢ ἀπωλείας τῆς διαθήκης καὶ καταστροφῆς παρὰ τρίτου Μπαλῆ Κληρ. παρ. 73.

(2) Ἄρθ. 1765 παρ. 2 Α.Κ.

(3) Εφ. Θεσσ. 487]1956 Ε.Ε. Νομ. 23 σ. 1069.

(4) Ἐφ' ὅσον ὁ κάτωθι τῆς πράξεως μυστικῆς διαθήκης χῶρος δὲν ἐξαρκεῖ πρὸς σύνταξιν τῆς πράξεως ἀποδόσεως ἡ περὶ ἀποδόσεως πρᾶξις δύναται νὰ γίνῃ διὰ χωριστοῦ ἐγγράφου. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δέον νὰ σημειῶται εἰς τὴν πρᾶξιν καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης «Ἀπεδόθη εἰς τὸν διαθέτην συνταγείσης τῆς ὑπ' ἀριθμ. τῆς .... πράξεώς μου».

ἀποδόσεως τοῦ ἐν λόγῳ ἐγγράφου. Ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῆς πράξεως ἀποδόσεως ἔχουσιν ἐφαρμογὴν αἱ διατάξεις τῶν ἐν ἄρθρ. 1743 μνημονευμένων ἄρθρων, ἀφ' οὗ τὸ ἄρθρ. 1768 ἐπιβάλλει τὴν τήρησιν τῶν ἄρθρων 1716 — 1720, τὸ δὲ ἄρθρον 1718 ἐπιβάλλει τὴν τήρησιν ὅλων τῶν ἄρθρων ἀπὸ τοῦ 1719 ἕως 1757. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ἀπαιτεῖται ἡ σύμπραξις τριῶν μαρτύρων ἢ δευτέρου συμβολαιογράφου καὶ ἑνὸς μάρτυρος, συμφώνως πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 1763 παρ. 2 τοῦ Α. Κ., ἥτις εἶναι γενικὴ καὶ ἀφορᾷ τόσον τὴν δημοσίαν, ὅσον καὶ τὴν μυστικήν.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὡς εἴρηται ἀνακλήσεως εἶναι ἀμετάκλητα· ὥστε ἡ ἐκ νέου παράδοσις εἰς τὸν συμβ)φον τῆς αὐτῆς διαθήκης δὲν ἐπάγεται τὴν ἀναβίωσίν της. Ἐξ ἄλλου τὸ ἀποδοθέν, ὡς ἀνωτέρω, ἔγγραφον δὲν ἰσχύει πλέον οὔτε ὡς ἰδιόγραφος διαθήκη, καὶ ἐὰν ἔτι ὑφίστανται τὰ κατὰ νόμον στοιχεῖα αὐτῆς, διότι θεωρεῖται ἀνακληθεῖσα καὶ ὡς τοιαύτη (1).

42. Ἀνάκλησις διαθήκης ἀσώτου.

Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρ. 1768 παραγρ. 2 Α. Κ. ἀνάκλησις τῆς διαθήκης ἀσώτου δύναται νὰ γίνῃ κατὰ πάντα νόμιμον τρόπον, ἔτι δὲ καὶ διὰ νέας διαθήκης, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως ὅτι ἡ νέα αὕτη διαθήκη περιέχει ρητὴν δήλωσιν περὶ ἀνακλήσεως καὶ οὐχὶ ἄλλας διατάξεις τελευταίας βουλήσεως, διότι δι' ἄλλο περιεχόμενον διαθήκης ὁ ἄσωτος εἶναι ἀνίκανος. Ἀνάκλησιν τῆς γενομένης ἀνακλήσεως δὲν εἶναι ἱκανὸς νὰ κάμῃ ὁ ἄσωτος (2), ἐκτός, ἂν ἡ ἀνακαλουμένη ἀνάκλησις ἐγένετο πρὸ τῆς ὑπὸ ἀντίληψιν θέσεως αὐτοῦ.

---

(1) Α. Π. 289]85. Ε. Ε. Νομ. 22ον σ. 562.

(2) Α. Κ. Ἄρθρ. 1768 παρ. 2.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΙΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

43. Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου ἐκλείπει πλέον ὁ λόγος τῆς μυστικότητος τοῦ περιεχομένου τῆς διαθήκης καὶ αὐτομάτως ἀνακύπτει ἡ ἀνάγκη τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς.

Ἡ δημοσίευσις τῆς διαθήκης καὶ ἡ διὰ ταύτης ἀποκάλυψις τῆς θελήσεως τοῦ τελευτῶντος, ἀνεξαρτήτως τοῦ συμφέροντος, ὅπερ ἐξ αὐτῆς ἀντλοῦσιν οἱ ἐν αὐτῇ τιμώμενοι, ἀνάγεται εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν. Κατ' οὐδὲν ἐπομένως ἰσχύει τυχὸν παραγγελία τοῦ διαθέτου, ὅπως μὴ δημοσιευθῇ αὕτη, ἢ δημοσιευθῇ μετὰ προθεσμίαν, ἢ μετὰ τὴν ἐπέλευσιν ὡρισμένου γεγονότος, ὡς ἐπίσης εἶναι ἀνίσχυρος ἡ παραίτησις ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως, τῶν ἐχόντων συμφέρον.

Διὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς διαθήκης ἀπαιτοῦνται α) προσαγωγὴ τοῦ περιέχοντος τὴν διάταξιν τῆς τελευταίας θελήσεως ἐγγράφου καὶ β) ἀπόδειξις τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου, πρὸς ὃν ἐξισοῦται, νόμῳ, καὶ ἡ κήρυξις αὐτοῦ εἰς ἀφάνειαν. Λέγοντες ἀπόδειξιν τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου νοοῦμεν τὴν προσαγωγὴν ληξιαρχικῆς πράξεως θανάτου. Ἀλλὰ δύναται νὰ γίνῃ ἡ δημοσίευσις καὶ ἄνευ ἀντιγράφου ληξιαρχικῆς πράξεως θανάτου, ἐφ' ὅσον ὁ συμβολαιογράφος, παρ' ᾧ ὑπάρχει ἡ διαθήκη, ἔλαβε προσωπικῶς γνῶσιν τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου (λ. χ. παρηκολούθησε τὴν κηδείαν κ.λ.π.), ὁπότε εἶναι ὑπόχρεωμένος ἐν τῷ σχετικῷ ἐγγράφῳ του ν' ἀναφέρῃ τὰς συνθήκας, ὑφ' ἃς ἔλαβε γνῶσιν τοῦ θανάτου (1).

Ἐὰν προσαχθῶσιν πλείονες τῆς μιᾶς διαθῆκαι, εἴτε συγχρόνως, εἴτε διαδοχικῶς, πᾶσαι εἶναι δημοσιευτέαι.

Ἡ ὑποχρέωσις τῆς προσαγωγῆς προϋποθέτει ἔγγραφον φέρον χαρακτῆρα τελευταίας διατάξεως καὶ δὲν ἐξετάζεται, ἂν εἶναι ἰσχυρὰ ἢ οὔ ἤ, ἂν ἀνεκλήθη, ἤ, ἐπὶ ἐκτάκτου, ἂν παρῆλθε τὸ χρονικὸν ὅριον τῆς ἰσχύος της.

Ἡ παράλειψις τῆς δημοσιεύσεως τῆς διαθήκης δὲν ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ κύρους αὐτῆς (2) δυναμένη μόνον νὰ συνεπιφέρῃ τὴν πειθαρχικὴν

---

(1) Δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ γνῶσις τοῦ θανάτου ἡ διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσίευσις τῆς κηδείας ἢ τοῦ μνημοσύνου τοῦ διαθέτου, διότι ὁ νόμος ἀπαιτεῖ, ὅπως τὸ γεγονὸς τοῦ θανάτου, ἐφ' ὅσον δὲν προσάγεται ληξιαρχικὴ πρᾶξις, ὑποπέσῃ εἰς τὴν προσωπικὴν καὶ ἄμεσον ἀντίληψιν τοῦ συμβολαιογράφου.

(2) Ἄρθρ. 1779 Α. Κ.

τῶν παραβατῶν δίωξιν, ὑφ' ὡρισμένας δὲ προϋποθέσεις καὶ τὴν ὑποχρέωσίν των πρὸς καταβολὴν τοῦ διαφέροντος εἰς τοὺς ζημιωθέντας. Ἐπίσης ἡ μὴ δημοσίευσις οὐδόλως παρακωλύει τὴν ἐπαγωγὴν τῆς κληρονομίας, ἥτις χωρεῖ καὶ ἄνευ δημοσιεύσεως αὐτῆς. Ἡ δημοσίευσις διαθήκης, οἱουδήποτε τύπου, γίνεται διὰ τῆς καταχωρίσεως αὐτῆς ὁλοκλήρου εἰς τὰ πρακτικὰ τοῦ δικαστηρίου, εἰς τὰ ὁποῖα βεβαιοῦνται καὶ πάντα τὰ τυχὸν ὑπάρχοντα ἐξωτερικὰ ἐλαττώματα ταύτης, ἤτοι ἂν τὸ περὶ αὐτῆς ἔγγραφον φέρῃ ἢ μὴ διαγραφάς, παρεγγραφάς, ξέσματα κλπ. (1).

Εἰδικώτερον:

α) Ἐπὶ δημοσίας. Ὁ Συμβολαιογράφος λαβὼν γνῶσιν τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου, κατὰ τ' ἀνωτέρω, ἀποστέλλει ἀντίγραφον ταύτης εἰς τριπλοῦν μετὰ σχετικοῦ ἐγγράφου του, συνοδευομένου καὶ ὑπὸ ἀντιγράφου τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως θανάτου τοῦ διαθέτου, εἰς τὸν Γραμματέα τοῦ τοῦ Μονομελοῦς Πρωτοδικείου τῆς περιφερείας τῆς ἕδρας του (2).

β) Ἐπὶ μυστικῆς ἢ ἐκτάκτου.

Ὁ Συμβολαιογράφος λαβὼν γνῶσιν τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου ὑποχρεοῦται νὰ παραδώσῃ ταύτην αὐτοπροσώπως εἰς τὸ μονομελὲς Πρωτοδικεῖον τῆς περιφερείας τῆς ἕδρας του, δημοσίᾳ συνεδριάζον(3), ἂν δὲ ἐν τῇ ἕδρᾳ αὐτοῦ δὲν ἐδρεύῃ Πρωτοδικεῖον ἁρμόδιος εἶναι ὁ Εἰρηνοδίκης τῆς ἕδρας αὐτοῦ(4).

γ) Ἐπὶ ἰδιογράφου.

Ἡ ἰδιόγραφος διαθήκη, εἴτε αὕτη κατετέθη εἰς τὸν Συμβολαιογράφον, εἴτε παρεδόθη εἰς τοῦτον πρὸς φύλαξιν, παραδίδεται ὑπὸ τούτου πρὸς δημοσίευσιν εἰς τὸ Μονομελὲς Πρωτοδικεῖον τῆς περιφερείας τῆς ἕδρας του, δημοσίᾳ συνεδριάζον.

Ἐφ' ὅσον ἡ ἰδιόγραφος διαθήκη εὑρίσκεται εἰς χεῖρας ἄλλου προσώπου ἁρμόδιον διὰ τὴν δημοσίευσιν εἶναι τὸ Μονομελὲς Πρωτοδικεῖον, εἴτε τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ διαθέτου, εἴτε τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ κατέχοντος τὴν διαθήκην(5).

Ἡ κήρυξις ἰδιογράφου διαθήκης ὡς κυρίας γίνεται δι' ἀποφάσεως τοῦ ἁρμοδίου διὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτῆς δικαστηρίου, ἐφ' ὅσον πιθανολογηθῇ ἡ γνησιότης τῆς γραφῆς καὶ ὑπογραφῆς τοῦ διαθέτου(6). Ἑπομένως τὸ μονομελὲς Πρωτοδικεῖον δύναται νὰ κηρύξῃ κυρίαν ἰδιόγραφον διαθήκην

(1) Ἄρθρ. 1771 Α.Κ. ἐν συνδυασμῷ, πρὸς τὴν παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 808 Κωδ. Πολ. Δικ.
(2) Ἄρθρ. 807 παρ. 1 Κωδ. Πολ. Δικ.
(3) Ἄρθρ. 1769 Α.Κ. καὶ 807 παρ. 1 Κ.Π.Δ.
(4) Ἄθρ. 807 παρ. 1 Κωδ. Πολ. Δικ.
(5) Ἄρθρ. 1774 Α.Κ., ὅπερ τροποποιεῖται διὰ τοῦ ἄρθρ. 808 Κωδ. Πολ. Δικ.
(6) Ἐφ' ὅσον διὰ τῆς διατάξεως τῆς παρ. 3 τοῦ ἄρ. 808 Κ.Π.Δ. ὁ νόμος ἀρκεῖται εἰς

λαμβάνον ὑπ' ὄψιν οἱαδήποτε πρόσφορα ἀποδεικτικὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων, κατὰ τὴν κρίσιν του, δύναται νὰ σχηματισθῇ πιθανότης περὶ τῆς ἀληθείας τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν, οἷον ἐπιστολὰς πάσης φύσεως, ἢ ἄλλα ἔγγραφα γραφέντα ἢ ὑπογραφέντα ὑπὸ τοῦ διαθέτου, μὴ ἀποκλειομένων, βεβαίως, καὶ τῶν μαρτύρων(1).

Ὁ νόμος ἀπαιτῶν τὴν «ἀμελλητὶ» ἀποστολὴν ἢ προσαγωγήν, ἐννοεῖ ὅτι πᾶσα ὑπαίτιος ἐπιβράδυνσις τῆς ἀποστολῆς ἢ προσαγωγῆς αὐτῆς συνεπάγει εὐθύνην ἀποζημιώσεως ἔναντι τοῦ ἔχοντος συμφέρον, ἀνεξαρτήτως τῆς πειθαρχικῆς ποινῆς, ἥτις κατὰ τὸν Ὀργανισμὸν τῶν Δικαστηρίων (ἄρθρ. 195) ἐπιβάλλεται, ὅταν εἶναι ὑπαίτιος ὁ συμβολαιογράφος, διὰ δὲ τοῦ ὅρου «συμβολαιογράφος παρ' ᾧ ὑπάρχει διαθήκη» νοεῖται ὁ Συμβολαιογράφος ὁ συντάξας τὴν δημοσίαν διαθήκην, ὁ παρ' ᾧ ἐγένετο κατάθεσις μυστικῆς, ἰδιογράφου ἢ ἐκτάκτου, ὁ δι' ἁπλῆν φύλαξιν καὶ ἄνευ πράξεως καταθέσεως ἢ διὰ χειρὸς τρίτου ἢ τοῦ Ταχυδρομείου παραλαβών, καθὼς καὶ ὁ κάτοχος, εἴτε προσωρινῶς, εἴτε ὁριστικῶς, ἀρχείου ἑτέρου συμβολαιογράφου.

Ἐὰν κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Συμβολαιογράφου ἐνεργουμένην σφράγισιν ἢ ἀπογραφήν, περὶ ὧν τὰ ἄρθρα 828 καὶ ἑπομ. Κωδ. Πολ. Δικ. εὑρεθῇ διαθήκη, αὕτη ἀμελλητὶ παραδίδεται ὑπὸ τούτου εἰς τὸν Εἰρηνοδίκην, τῆς περιφερείας, ἔνθα ἡ ἕδρα τοῦ Συμβολαιογράφου, ὁ ὁποῖος, ἐπίσης ἀμελλητί, τὴν ἀποστέλλει εἰς τὸ ἁρμόδιον διὰ τὴν δημοσίευσιν δικαστήριον.

Δημοσίευσις ὑπὸ Προξενικῆς ἀρχῆς.

Προξενικὴ ἀρχή, παρ' ἧς συνετάγη δημοσία διαθήκη, ἢ κατετέθη εἰς αὐτὴν μυστική, ἰδιόγραφος ἢ ἔκτακτος, εἶναι ἁρμοδία διὰ τὴν δημοσίευσίν της. Ἐπίσης αἱ Προξενικαὶ ἀρχαὶ εἶναι ἁρμόδιαι διὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἰδιογράφων διαθηκῶν, αἱ ὁποῖαι προσάγονται εἰς αὐτάς(2).

Ἡ δημοσίευσις διαθήκης ὑπὸ Προξενικῆς ἀρχῆς γίνεται ὑπὸ τοῦ προξένου, ὁ ὁποῖος συντάσσει πρακτικόν, τὸ ὁποῖον ὑπογράφεται ὑπ' αὐτοῦ, προκειμένου δὲ περὶ ἰδιογράφου διαθήκης μὴ κατατεθειμένης παρὰ τῇ Προξενικῇ ἀρχῇ καὶ ὑπὸ τοῦ παραδόσαντος αὐτήν(3).

Εἰδικῶς, ἐφ' ὅσον δημοσιεύεται ὑπὸ τῆς Προξενικῆς ἀρχῆς ἰδιόγραφος διαθήκη ἁρμόδιον δικαστήριον, ὅπως κηρύξῃ ταύτην κυρίαν εἶναι τὸ τῆς κληρονομίας, ἤτοι τὸ μονομελὲς Πρωτοδικεῖον εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ὁ κληρονομούμενος εἶχε κατὰ τὸν χρόνον τοῦ θανάτου του τὴν κατοικίαν του. ἐν ἐλλείψει δὲ κατοικίας τὴν διαμονήν του καὶ ἐλλείψει διαμονῆς τὸ μονομε-

---

πιθανολόγησιν διὰ τὴν γνησιότητα τῆς γραφῆς καὶ ὑπογραφῆς τοῦ διαθέτου, ἡ περὶ ἐξετάσεως τριῶν μαρτύρων διάταξις τοῦ ἄρθρου 1776 Α.Κ. θεωρεῖται καταργηθεῖσα (Σ. Μπακανάκης ἐν NoB. 15 σ. 938 Σ. Σταυρόπουλος Ἑρμηνεία Κ.Π.Δ. σελ. 1057).

(1) Ἄρθρ. 347 Κωδ. Πολ. Δικ.

(2) Ἄρθρ. 807 παρ. 2 Κωδ. Πολ. Δικ.

(3) Ἄρθρ. 808 παρ. 2 Κωδ. Πολ. Δικ.

λὲς Πρωτοδικεῖον τῆς πρωτευούσης τοῦ Κράτους(1). Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ Προξενικὴ ἀρχὴ ὀφείλει, τῇ αἰτήσει παντὸς ἔχοντος ἔννομον συμφέρον ν' ἀποστείλῃ εἰς τὸ δικαστήριον τοῦτο τὸ πρωτότυπον τῆς διαθήκης, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐκδώσῃ κεκυρωμένον φωτοτυπικὸν ἀντίγραφον αὐτῆς, ὅπερ τηρεῖ εἰς τὸ Ἀρχεῖον της(2).

44. Πάσης δημοσιευομένης ὑπὸ τοῦ Μονομελοῦς Πρωτοδικείου ἢ τοῦ Εἰρηνοδίκου ἢ τοῦ Προξένου δημοσίας διαθήκης ἀντίγραφα, ὡς καὶ τὰ πρωτότυπα τῶν δημοσιευομένων μυστικῶν ἢ ἐκτάκτων ἢ ἰδιογράφων διαθηκῶν μετὰ τῶν περικαλυμμάτων αὐτῶν, ἀφ' οὗ ἐπισημειωθῇ τὸ «ἐθεωρήθη» χρονολογοῦνται μὲ ἡμερομηνίαν τῆς δημοσιεύσεως καὶ ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ δημοσιεύσαντος δικαστοῦ τοῦ Μονομελοῦς Πρωτοδικείου ἢ τοῦ Εἰρηνοδίκου ἢ τοῦ Προξένου καὶ φυλάσσονται εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Μονομελοῦς Πρωτοδικείου ἢ τοῦ Εἰρηνοδικείου ἢ τοῦ Προξενείου.

Ἀντίγραφα τοῦ πρακτικοῦ δημοσιεύσεως πάσης διαθήκης, εἰς τὰ ὁποῖα συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 808 παρ. 1 Κ.Π.Δ. ἔχει καταχωρισθῇ ὁλόκληρον τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης, ἀποστέλλονται ἀμελλητὶ ἐπιμελείᾳ τῆς γραμματείας τοῦ δικαστηρίου ἢ τοῦ Προξενείου εἰς τὴν γραμματείαν τοῦ Μονομελοῦς Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ὡς καὶ εἰς τὴν γραμματείαν τοῦ Μονομελοῦς Πρωτοδικείου τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ διαθέτου, φυλάσσονται δὲ ταῦτα εἰς τὰ Ἀρχεῖα αὐτῶν(3).

Οἱ γραμματεῖς τῶν μονομελῶν Πρωτοδικείων, τῶν Εἰρηνοδικείων καὶ τῶν Προξενικῶν ἀρχῶν τηροῦν βιβλία τῶν δημοσιευομένων διαθηκῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν φυλασσομένων ἀντιγράφων αὐτῶν, ἡ δὲ γραμματεία τοῦ μονομελοῦς Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν τηρεῖ βιβλία τῶν ὑπ' αὐτοῦ δημοσιευομένων διαθηκῶν ὡς καὶ τῶν ὑπὸ ἄλλων δικαστηρίων καὶ προξενικῶν Ἀρχῶν δημοσιευομένων(4).

Οἱ γραμματεῖς τῶν δικαστηρίων, παρ' οἷς δημοσιεύεται διαθήκη τις, ἐφ' ὅσον οἱ προκαλοῦντες τὴν δημοσίευσιν αὐτῆς δὲν προκαταβάλλουσι ἐκουσίως τὰ νόμιμα τέλη τῆς δημοσιεύσεως, προμηθεύονται ἐξ ἰδίας δαπάνης τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὴν δημοσίευσιν ταύτην τέλος χαρτοσήμου καὶ εἰσπράττουσι τοῦτο, δυνάμει καταστάσεων, παρὰ τοῦ δημοσίου, ὅπερ εἰσπράττει αὐτὸ παρὰ τῶν κληρονόμων τοῦ διαθέτου, ὡς ὑποχρέων εἰς τὴν καταβολὴν τούτων(5).

---

(1) Ἄρθρ. 810 Κωδ. Πολ. Δικ.

(2) Ἄρθρ. 808 παρ. 3 Κωδ. Πολ. Δικ.

(3) Ἄρθρ. 808 παρ. 5 Κωδ. Πολ. Δικ.

(4) Ἄρθρ. 809 Κωδ. Πολ. Δικ.

(5) Ἄρθρ. 1780 Α.Κ. καὶ ἄρθ. 24 παρ. 2 Κωδ. τελῶν Χαρτοσήμου, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ Β.Δ. τῆς 19 Μαρτίου 1912 «περὶ προκαταβαλλομένων τελῶν πρὸς δημοσίευσιν διαθηκῶν», ὅπερ διετηρήθη ἐν ἰσχύϊ διὰ τοῦ ἄρθ. 96 τοῦ Εἰσ. Ν.Α.Κ.

45. Διαθῆκαι Ἑλλήνων ἐν ἀλλοδαπῇ καὶ ἀλλοδαπῶν ἐν Ἑλλάδι.

Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρ. 11 τοῦ Α.Κ. ἡ δικαιοπραξία εἶναι ἔγκυρος κατὰ τύπον, ἐὰν εἶναι σύμφωνος, εἴτε πρὸς τὸ δίκαιον τὸ διέπον τὸ περιεχόμενον τῆς δικαιοπραξίας, εἴτε πρὸς τὸ δίκαιον τοῦ τόπου, ἔνθα αὕτη ἐπιχειρεῖται, εἴτε πρὸς τὸ τῆς ἰθαγενείας ὅλων τῶν μερῶν. Ἡ δήλωσις τῆς βουλήσεως εἶναι τυπικῶς ἔγκυρος ἐὰν περιβληθῇ τὸν τύπον, ὅστις κρατεῖ εἰς τὴν Πολιτείαν, ἔνθα αὕτη ἐπιχειρεῖται καὶ τῆς ὁποίας τὸ δίκαιον καλύπτει τὸ οὐσιαστικόν της περιεχόμενον, εἴτε τὸν τύπον, ὅστις διέπεται ὑπὸ τοῦ δικαίου τῆς ἰθαγενείας τοῦ κληρονομουμένου (1).

Ἑπομένως, κατὰ τ' ἀνωτέρω, Ἕλλην εὑρισκόμενος ἐν ἀλλοδαπῇ νομίμως συντάσσει καὶ ἀνακαλεῖ τὴν διαθήκην του, εἴτε κατὰ τὸν τύπον τοῦ δικαίου τῆς ἰθαγενείας του, ὅπερ ἐν προκειμένῳ συμπίπτει μὲ τὸ δίκαιον τὸ διέπον τὸ οὐσιαστικὸν περιεχόμενον τῆς δικαιοπραξίας του,(2) εἴτε κατὰ τὸν τύπον τοῦ δικαίου τοῦ τόπου, ἔνθα συντάσσει τὴν διαθήκην του (locus regit actum).

Δικαιολογητικὸς λόγος τοῦ ἀνωτέρω κανόνος εἶναι ὅτι ὁ δικαιοπρακτῶν (ὁ διαθέτης) δὲν εἶναι εὔκολον νὰ γνωρίζῃ τίνα τύπον ἀπαιτεῖ τὸ εἰς τὴν Πολιτείαν τῆς ἰθαγενείας του ἰσχύον δίκαιον.

Πολιτεία, ἔνθα ἐπιχειρεῖται ἡ δικαιοπραξία, περὶ ἧς τὸ ἄρθρον 11 τοῦ Α. Κ., εἶναι ἡ Πολιτεία, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται ὁ δικαιοπρακτῶν καθ' ὃν χρόνον ἐξωτερικεύει τὴν βούλησίν του.

Δικαιοπραξία ὅμως, ἥτις εἶναι ἄγνωστος εἰς τὸ δίκαιον τῆς Πολιτείας, ἔνθα ἐπιχειρεῖται, ἢ ἀντίκειται εἰς θετικὰς ἀπαγορευτικὰς διατάξεις ταύτης, δὲν δύναται νὰ συνομολογηθῇ. Λ. χ. Γερμανοὶ εὑρισκόμενοι ἐν Ἑλλάδι δὲν δύνανται νὰ συνομολογήσωσι σύμβασιν κληρονομίας ζῶντος, ἥτις εἶναι ἄκυρος κατὰ τὸ ἄρθρ. 368 τοῦ Α. Κ.

Τὸ κατὰ τ' ἄνω ἐκλεκτικὸν δικαίωμα ἔχει ὁ ἐν ἀλλοδαπῇ Ἕλλην ἀνεξαρτήτως, ἂν διὰ τῆς διαθήκης του ρυθμίζῃ τὴν τύχην κινητῶν ἢ ἀκινήτων κειμένων ἐν Ἑλλάδι· ἐφ' ὅσον ὅμως προτιμήσῃ τὸν τύπον τοῦ Ἑλληνικοῦ νόμου, τὰ καθήκοντα συμβολαιογράφου, προκειμένου περὶ δημοσίας, ἢ μυστικῆς διαθήκης, ἐκπληροῖ ὁ προϊστάμενος τῆς προξενικῆς ἀρχῆς, ἢ ὁ νομίμως ἀναπληρῶν τοῦτον Προξενικὸς ὑπάλληλος.

Κατ' ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς ταύτης ὁ τύπος τῆς διαθήκης Ἕλληνος ἐν Ἰταλίᾳ διέπεται, εἴτε ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ, εἴτε ὑπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ νόμου.

---

(1) Μαριδάκη Ἰδιωτ. Διεθνὲς Δικ. Ἐκδ. Α' τόμος Α' παρ. 17 καὶ 30.

(2) Συνδυασμὸς ἄρθρου 11 καὶ 28 τοῦ Α.Κ.

Ὡσαύτως εἶναι ἔγκυρος ἡ διαθήκη Γάλλου ὑπηκόου συνταγεῖσα ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν νόμον, διότι ὁ ἐν Ἑλλάδι ἀλλοδαπὸς δύναται νὰ συντάξῃ τὴν διαθήκην του ἀκολουθῶν τὸν νόμον εἴτε τοῦ τόπου τῆς συντάξεως, εἴτε τῆς ἰθαγενείας του (lex patriae).

II. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Προσόντα ἐγκύρου περιεχομένου.

46. Γενικά.

Κατὰ τὸν ἰσχύοντα Ἀστικὸν Κώδικα, ἡ διαθήκη, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μέχρι τοῦδε δίκαιον, δὲν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ περιέχῃ ἐγκατάστασιν κληρονόμου. Κατὰ τὸ προϊσχῦσαν δίκαιον ἡ ἐγκατάστασις κληρονόμου ἀπετέλει ἀπαραίτητον στοιχεῖον τῆς διαθήκης καὶ ἡ ἀκυρότης τῆς ἐγκαταστάσεως εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὁλοκληρωτικὴν ἀκυρότητα τῆς διαθήκης. Κατὰ τὸν Α. Κ., τότε μόνον συμβαίνει τοῦτο, ὅταν προκύπτῃ ὅτι ὁ διαθέτης ἄνευ τῆς ἐγκατασιτάσεως δὲν θὰ ἤθελεν, οὐδὲ τὸ λοιπὸν μέρος τῆς διαθήκης νὰ ἰσχύσῃ.

Οὕτω, κατὰ τὸν Α.Κ., ἑκάστη τῶν κατωτέρω ἀναφερομένων διατάξεων, μόνη, ἢ μετ' ἄλλων, δύναται νὰ ἀποτελέσῃ τὸ περιεχόμενον διαθήκης:

α) Ἐγκατάστασις κληρονόμου (ἄρθρ. 1712).
β) Ἀποκλήρωσις, ἤτοι ὁ ἀποκλεισμὸς τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς ὡρισμένων συγγενῶν, ἢ τοῦ συζύγου (ἄρθρ. 1713).
γ) Κληροδοσία (ἄρθρ. 1714).
δ) Καθολικὸν καταπίστευμα (ἄρθρ. 1923).
ε) Τρόπος (ἄρθρ. 1715).
στ) Ἀνάκλησις διαθήκης (ἄρθρ. 1763).
ζ) Διορισμὸς ἐκτελεστοῦ διαθήκης (ἄρθρ. 2017).
η) Διορισμὸς ἐπιτρόπου (ἄρθρ. 1599).
θ) Διορισμὸς συμβούλου (ἄρθρ. 1591).
ι) Ἀναγνώρισις τέκνου (ἄρθρ. 1533, 1564).
ια) Κανονισμὸς τῆς διανομῆς τῶν κληρονομιαίων (ἄρθρ. 795 παρ. 2, 1887, 1890).
ιβ) Ἀπαλλαγὴ τοῦ ἐπιτρόπου ἀπὸ διατυπώσεών τινων τῆς ἐπιτροπείας (ἄρθρ. 1653).

Ἐξ ἄλλου, διὰ νὰ ἔχῃ κῦρος τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης, δέον ἡ ἐν αὐτῇ διάταξις τοῦ διαθέτου 1) νὰ εἶναι σαφής. 2) ν' ἀντιστοιχῇ ἐντελῶς πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ διαθέτου. 3) Νὰ μὴ εἶναι προϊὸν πλάνης, ἀπειλῆς, ἢ ἀπάτης. 4) Νὰ περιέχῃ τὴν ἰδίαν καὶ αὐτοτελῆ τοῦ διαθέτου βούλησιν καὶ 5) νὰ μὴ ἀντίκειται εἰς τὸν νόμον, ἢ τὴν ἠθικήν.

Α΄ Διάταξις σαφής.

47. Ἀσαφὴς εἶναι ἡ διάταξις τῆς διαθήκης, εἴτε, διότι εἶναι ἀκατάληπτος, εἴτε, διότι εἶναι τελείως ἀόριστος.

Οὕτω κατὰ τὸ ἄρθρ. 1781 Α. Κ. ἡ διάταξις τῆς διαθήκης ὑπὲρ προσώπου τόσον ἀορίστου, ὥστε ὁ προσδιορισμὸς αὐτοῦ νὰ ἀποβαίνῃ ἀνέφικτος, εἶναι ἄκυρος. Συνεπῶς δὲν ἀπαιτεῖται, ὅπως ὁ τετιμημένος ἀναφέρηται ὀνομαστικῶς, ἀλλὰ πᾶς προσδιορισμὸς αὐτοῦ εἶναι παραδεκτὸς ὡς λ. χ. «ὁ ἐν τῷ γραφείῳ μου βοηθός μου» ἢ ὁ ἐπ' ἀδελφῇ ἀνεψιός μου (ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι πλείονες τοιοῦτοι ἀνεψιοί θὰ ἐφαρμοσθῇ, ἐν ἀμφιβολίᾳ, ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 1793 Α. Κ.). Δὲν εἶναι ἀόριστον τὸ πρόσωπον τοῦ τετιμημένου, ἐὰν εἶναι ἁπλῶς ἄδηλον, ἤτοι πρόκειται μελλοντικῶς νὰ ἐξατομικευθῇ κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ διαθέτου γενόμενον προσδιορισμόν, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι τὸ ἄδηλον τοῦτο πρόσωπον ζῇ, ἢ εἶναι συνειλημμένον κατὰ τὸν χρόνον τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου λ. χ. «ὁ ἐκ τῆς θυγατρός μου Α τεχθησόμενος ἔγγονος (1).

Ἐάν χάριν φιλανθρωπικοῦ σκοποῦ ἐγκατεστάθησαν ἄδηλα πρόσωπα (2) ὡς π. χ. οἱ ἀνάπηροι πολέμου, τότε ἔχει ἐφαρμογὴν ὁ ν. 2039 (1939) περὶ τροποποιήσεως, συμπληρώσεως, καὶ κωδικοποιήσεως τῶν νόμων περὶ ἐκκαθαρίσεων καὶ διοικήσεως τῶν εἰς τὸ Κράτος καὶ ὑπὲρ κοινωφελῶν κοινῶν καταλειπομένων κληρονομιῶν κ.λ.π.» (3).

Β΄. Διάταξις ἀντιστοιχοῦσα ἐντελῶς εἰς τὴν βούλησιν τοῦ διαθέτου.

48. Διάταξις ἐκ πλάνης—εἰκονικότης.

Ἡ διάταξις τοῦ διαθέτου δέον νὰ ἀποδίδῃ καὶ ἀποτελῇ τὴν πραγματικὴν βούλησιν αὐτοῦ, ἤτοι νὰ μὴ ὑφίσταται διάστασις μεταξὺ τῆς βουλήσεως καὶ τῆς δηλώσεώς του. Τοιαύτη διάστασις, ἐν γνώσει μὲν οὖσα τοῦ διαθέτου, ἀποτελεῖ εἰκονικότητα, ἐν ἀγνοίᾳ δὲ τούτου, πλάνην ἐν τῇ δηλώσει. Οὕτω κατὰ τὸ ἄρθρον 1783 Α. Κ. ἡ πλάνη τοῦ διαθέτου περὶ τὴν ταὐτότητα τοῦ τετιμημένου, ἢ τοῦ καταλειπομένου πράγματος καθιστᾷ τὴν διαθήκην ἀκυρώσιμον μόνον, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀκυρώσιμον διάταξιν. Ἡ πλάνη δυνατὸν νὰ ἀφορᾷ καὶ τεθεῖσαν αἵρεσιν, ἢ προθεσμίαν, ἢ τρόπον.

---

(1) Ἄρθρ. 1711, 1736 Α. Κ.

(2) Μπαλῆ Κληρ. παράγρ. 84. Τὰ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ἄνευ εἰδικωτέρου προσδιορισμοῦ καταλειφθέντα, θεωροῦνται καταλειφθέντα εἰς τὸ πτωχοκομεῖον τοῦ Δήμου τῆς κατοικίας τοῦ διαθέτου. Ἐφ. Πατρ. 69|54 Ν. Δικ. 10ον σ. 446.

(3) Παραπομπή, ὡς πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ κληρονόμου κλπ., εἰς ἕτερον ἔγγραφον. Μπαλῆ Κληρον. παραγρ. 79 ἐν τέλει.

Γ'. Διάταξις μὴ οὖσα προϊὸν πλάνης.

49. Διάφορος τῆς ἐν τῇ δηλώσει πλάνης (περὶ ἧς ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος), εἶναι ἡ πλάνη περὶ τὰ παραγωγικὰ τῆς βουλήσεως τοῦ διαθέτου αἴτια, ἥτις ἐπιφέρει ἀκυρωσίαν πάσης διατάξεως (ἐκ τοιαύτης πλάνης παραχθείσης) (1).

Κατὰ ταῦτα πλάνη περὶ γεγονὸς ἀναφερόμενον εἰς τὰς ἰδιότητας τοῦ προσώπου, ἢ τοῦ πράγματος, ἀναγόμενον εἰς τὸ παρελθόν, τὸ παρόν, ἢ τὸ μέλλον, μνημονευόμενον ἐν τῇ διαθήκῃ, καθιστᾷ ἀκυρώσιμον τὴν σχετικὴν διάταξιν τῆς διαθήκης, μόνον, ἐφ' ὅσον συνάγεται ὅτι ἄνευ τῆς πλάνης ὁ διαθέτης δὲν ἤθελε προβῇ εἰς τὴν διάταξιν. Πλάνη περὶ τὰ παραγωγικὰ αἴτια τῆς βουλήσεως θεωρεῖται καὶ ἡ περὶ τὸ δίκαιον τοιαύτη, ὡς λ.χ., ὅταν ὁ διαθέτης ἐγκαθιστᾷ «τοὺς νομίμους ἢ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμους του» πιστεύων ὅτι ἄλλοι εἶναι, ἢ οἱ κατὰ νόμον τοιοῦτοι (2).

Ἐὰν ὁ διαθέτης κατέλιπέ τι ὑπὲρ τῆς συζύγου του, ἀποδειχθῇ δὲ κατόπιν ἄκυρος ὁ μεταξὺ αὐτῶν ὑφιστάμενος γάμος, ἢ ἐλύθη, ἢ ἐζητήθη δι' ἀγωγῆς τοῦ διαθέτου διαζύγιον δι' ὑπαιτιότητα τοῦ τιμηθέντος συζύγου, ἐφ' ὅσον δὲν συνάγεται διάφορος θέλησις τοῦ διαθέτου, ἡ ρηθεῖσα διάταξις ἑρμηνεύεται ὡς γενομένη ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν τῆς ὑπάρξεως γάμου ἐγκύρου, ἢ τῆς εἰς τὸ μέλλον διατηρήσεως τοῦ γάμου, καὶ κατὰ συνέπειαν ὑπόκειται εἰς ἀκύρωσιν(3). Ἐὰν ἀμφότεροι οἱ σύζυγοι κηρυχθῶσι συνυπαίτιοι τῆς λύσεως τοῦ γάμου, χωρεῖ ἐπίσης ἡ ἀκύρωσις τῆς διατάξεως τῆς διαθήκης, ἐκτός, ἐὰν ὁ κλονισμὸς τῶν γαμικῶν σχέσεων ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸν διαθέτην. Ἐὰν ὁ διαθέτης παρέλειψεν εἰς τὴν διαθήκην αὐτοῦ τὸν μεριδοῦχον, ὑπάρχοντα κατὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, οὗτινος ἡ ὕπαρξις κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης δὲν ἦτο εἰς αὐτὸν γνωστή, ἤ, ὅστις ἐγεννήθη, ἢ κατέστη μεριδοῦχος, μετὰ τὴν τοιαύτην σύνταξιν, ἡ διαθήκη εἶναι ἐπίσης ἀκυρώσιμος. (4)

Ἡ ἀκύρωσις αὕτη δὲν χωρεῖ, ἐὰν ἀποδειχθῇ ὑπὸ τοῦ ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς διαθήκης ἐνδιαφερομένου διαδίκου, ὅτι ὁ διαθέτης θὰ προέβαινεν εἰς τὴν διαθήκην καὶ ἂν εἶχεν ὑπ' ὄψει τὴν ὕπαρξιν, ἢ τὴν ἐπιγέννησιν τοῦ μεριδούχου. (5)

---

(1) Ἄρθρ. 1784 Α.Κ.
(2) Π. Βάλληνδας Κληρ. Δικ. σελ. 61.
(3) Ἄρθρ. 1785 Α.Κ.
(4) Ἄρθρ. 1786 Α.Κ.
(5) Ἄρθρ. 1786 ἐδ. 2 Α.Κ.

50. Εἶναι ἐπίσης ἀκυρώσιμος ἡ τελευταία διάταξις, ἐὰν εἶναι προϊὸν σοβαρᾶς ἀπειλῆς ἀσκηθείσης κατὰ τοῦ διαθέτου, παρανόμως, ἢ ἐναντίον τῶν χρηστῶν ἠθῶν, ἢ ἀπάτης, ἄνευ τῆς ὁποίας ὁ διαθέτης δὲν ἤθελε προβῇ εἰς τὴν διάταξιν. (1)

Εἰς τὰς ὡς ἄνω ἀναφερομένας περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ τελευταία διάταξις τοῦ διαθέτου εἶναι ἀκυρώσιμος, διὰ τὴν ἀκύρωσιν ἐφαρμόζονται τὰ ἄρθρα 1787, 1788, τοῦ Α. Κ., καθὼς καὶ αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ περὶ ἀκυρώσεως τῶν ἐν ζωῇ δικαιοπραξιῶν, ἐφ' ὅσον τοῦτο συμβιβάζεται πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν φύσιν τῶν τελευταίων διατάξεων. Τὸ ἄρθρον 1787 Α.Κ. ἀφορᾷ τὰ εἰς τὴν ἀκύρωσιν δικαιούμενα πρόσωπα, τὸ δὲ 1788 ὁρᾷ, τὴν ἀπόσβεσιν τοῦ πρὸς ἀκύρωσιν τελευταίας διατάξεως δικαιώματος διὰ παραγραφῆς. (2)

Δ'. Διάταξις περιέχουσα τὴν ἰδίαν καὶ αὐτοτελῆ θέλησιν τοῦ διαθέτου.

51. Ἐξάρτησις ἐκ τῆς γνώμης ἄλλου.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1789 Α. Κ. ὁ διαθέτης δὲν ἐπιτρέπεται, ὅπως ἐξαρτήσῃ τὴν ἰσχὺν διατάξεως τελευταίας αὐτοῦ βουλήσεως ἐκ τῆς γνώμης ἄλλου λ. χ. ἔστω ὁ Α· κληρονόμος μου, ἐὰν συναινῇ ὁ Β. Ὡς γνώμη ἄλλου νοεῖται ἡ θέλησις παντὸς ἄλλου, πλὴν τοῦ τετιμημένου, τοῦ βεβαρυμένου, τοῦ ἐκτελεστοῦ τῆς διαθήκης τρίτου ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ Δικαστηρίου. Οὐδεμίαν σημασίαν ἔχει, ἐὰν ὁ διαθέτης ὥρισεν ὅτι ἡ γνώμη τοῦ ἄλλου δέον νὰ εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν ἐπιείκειαν ἢ τὴν εὔλογον ἢ δικαίαν αὐτοῦ κρίσιν. Δὲν δύναται ὡσαύτως ὁ διαθέτης νὰ ἐξαρτήσῃ τὴν τελευταίαν διάταξιν ἐκ τῆς γνώμης ἄλλου ὡς πρὸς τὴν ἐπιλογὴν ἐξ εἰδικῶς προσδιορισθέντος ὑπὸ τοῦ διαθέτου κύκλου προσώπων ἢ πραγμάτων. Ἡ ἐκ τῆς γνώμης ἄλλου ἐξάρτησις τῆς τελευταίας διατάξεως δύναται νὰ διατυπωθῇ ὡς ἐξουσιαστικὴ αἵρεσις συνισταμένη εἰς τὴν ἀπόλυτον θέλησιν τοῦ τρίτου, ἢ πρᾶξιν τούτου.

Κατὰ τὸ δεύτερον ἐδάφιον τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου δὲν δύναται ἐπίσης ὁ διαθέτης νὰ ἀναθέσῃ εἰς ἄλλον τὸν προσδιορισμόν, εἴτε τοῦ τετιμημένου προσώπου, εἴτε τοῦ καταλειπομένου πράγματος. Ἡ διάταξις αὕτη ἀφορᾷ τὴν κατάλειψιν περιουσίας, ἤτοι ἐγκατάστασιν, καταπίστευμα, κληροδοσίαν, τρόπον.

Ἐξαιρέσεις ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 1789 Α. Κ.

---

(1) Ἄρθρ. 1782 Α.Κ.

(2) Διετία ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς διαθήκης.

ἀφορῶσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρ. 1890, 1971, 1972, 1973, 1974, 2002, 2011, καὶ 2012 Α. Κ.

Ε'. Διάταξις ἔχουσα περιεχόμενον μὴ προσκροῦον εἰς τὴν ἠθικὴν ἢ τὸν νόμον.

52. Εἶναι ἄκυρος ἡ τελευταία διάταξις ἐὰν τὸ περιεχόμενον αὐτῆς ἀντιβαίνῃ εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη (1) (2).

Ἄκυρος εἶναι ὡσαύτως ἡ τελευταία διάταξις ἂν τὸ περιεχόμενόν της ἀντιβαίνῃ εἰς ἐπιτακτικοὺς κανόνας δημοσίας τάξεως, ὡς λ.χ. εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 1796, 1887 ἐδαφ. δεύτερον, 1756 καὶ 795 ἐδαφ. δεύτερον τοῦ Α. Κ.

Ἡ εἰς τὴν διαθήκην διάταξις τοῦ διαθέτου περὶ ἐκπτώσεως τοῦ τετιμημένου, ἢ περιορισμοῦ εἰς τὴν νόμιμον μοῖραν, ἐὰν ἀθετήσῃ παραγγελίαν τινὰ τοῦ διαθέτου (στερητικὴ ἢ ἐκπτώσεως ρήτρα), εἶναι ἰσχυρὰ τότε μόνον, ὅταν ἡ τοιαύτη παραγγελία δὲν προσκρούῃ εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη, ἢ εἰς ἐπιτακτικοὺς κανόνας δημοσίας τάξεως (3).

III. ΑΠΟΚΛΗΡΩΣΙΣ

53. Κατὰ τὸ ἄρθρον 1713 Α. Κ. ὁ διαθέτης δύναται νὰ ἀποκλείσῃ ἀπὸ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ τοὺς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμους του ἐγκαθιστῶν ἄλλους κληρονόμους. Δύναται ἐπίσης, χωρὶς νὰ ἐγκαθιστᾷ κληρονόμον τινά, νὰ ἀποκλείσῃ ἀπὸ τῆς κληρονομίας οἱονδήποτε συγγενῆ του, ἢ τὸν σύζυγον, δι' ὁλόκληρον τὴν ἐξ ἀδιαθέτου μερίδα του, ἢ μόνον διὰ μέρος αὐτῆς. Ἡ ἐν τῇ διαθήκῃ ἀποκλήρωσις δύναται νὰ γίνῃ ρητῶς, ἢ σιωπηρῶς, ὑπὸ αἵρεσιν, ἢ προθεσμίαν ἀναβλητικήν, ἢ διαλυτικήν. Ὁ ἀπὸ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς ἀποκλεισμὸς δὲν στερεῖ τὸν ἀποκλεισθέντα καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς νομίμου μοίρας, ἐὰν εἶναι μεριδοῦχος, ἐκτὸς τῆς συνδρομῆς εἰδικῶν λόγων ἀποκληρώσεως ὑπὸ τὴν στενὴν τοῦ ὅρου ἔννοιαν, ἀναγνωριζομένην ὑπὸ τῶν ἄρθρων 1839–1843 Α. Κ., οἵτινες πρέπει νὰ μνημονευθῶσιν εἰς τὴν διαθήκην.

---

(1) Ἄρθρ. 1782 παράγρ. 1 Α. Κ.

(2) Δὲν ἔχει ἀνήθικον περιεχόμενον ἡ κατάλειψις κληροδοσίας εἰς πρόσωπον μεθ' οὗ ὁ διαθέτης ἐτέλει εἰς σχέσιν παλλακείας Α.Π. 522]56. Νομ. Βῆμα 5ον, σ. 179. Ἐφαρμογὴ ἄρθρ. 178 Α.Κ. ἐπὶ διαθήκης. Ἐφ. Θεσσ. 487]56. Ἀρχ. Νομ. Η' 47, Ε.Ε.Ν. 23ον, σ. 1069.

(3) Θέματα ἰσχυροῦ καὶ ἀνισχύρου στερητικῆς ρήτρας ἴδε ἐν Μπαλῇ Κληρ. παραγρ. 93.

IV. ΑΚΥΡΟΣ ΔΙΑΘΗΚΗ - ΑΚΥΡΩΣΙΜΟΣ ΔΙΑΘΗΚΗ

54. Διαθήκη, κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς ὁποίας δὲν ἐτηρήθησαν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1719 ἕως 1757, εἶναι ἄκυρος, μὴ δυναμένη, τοὐτέστι νὰ ἔχῃ νομικὴν ἐνέργειαν, ἂν μὴ ἄλλως ὁρίζῃ ὁ νόμος (1).

Ἡ ἀκυρότης, ἀρχική, ἢ ἐπιγενομένη, δύναται νὰ ἀφορᾷ ὁλόκληρον τὴν διαθήκην, ἢ διάταξιν τινὰ αὐτῆς.

Ἐξ ὑπαρχῆς ἄκυρος εἶναι ἡ διαθήκη:

α) Δι' ἔλλειψιν ἱκανότητος πρὸς σύνταξιν διαθήκης.

β) Διὰ τὴν μὴ τήρησιν τῶν περὶ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης τεταγμένων διατυπώσεων, τῶν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένων.

γ) Δι' ἐλάττωμα τοῦ περιεχομένου αὐτῆς ὡς λ. χ. ἀσάφειαν, εἰκονικότητα, ἐξάρτησιν ἐκ τῆς γνώμης τοῦ ἄλλου, ἀντίθεσιν τῷ νόμῳ, ἢ τῇ ἠθικῇ.

Ἐπιγενομένη ἀκυρότης τῆς διαθήκης δύναται νὰ ὀφείλεται: α) Εἰς ἀνάκλησιν αὐτῆς κατὰ τρόπον νόμιμον. β) Παρέλευσιν τριμήνου, ἀφ' ἧς ἤρθησαν αἱ δικαιολογοῦσαι τὴν σύνταξιν ἐκτάκτου διαθήκης περιστάσεις. γ) Εἰς ἀκύρωσιν, δικαστικῇ ἀποφάσει, διαθήκης ἀκυρωσίμου. δ) Εἰς ματαίωσιν ἁπασῶν τῶν ἐν διαθήκῃ ἐγκαταστάσεων.

55. Ἀναγνώρισις διαθήκης ὡς ἐγκύρου, ἢ ἀκύρου

Ἄκυρος διαθήκη δύναται νὰ ἀναγνωρισθῇ ὡς ἰσχυρὰ ἐκ μέρους τοῦ εἰς προγενεστέραν (ἔγκυρον) τοιαύτην γεγραμμένου ἢ ἐκ μέρους τοῦ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμου, ἰσχυρὰ δὲ τοιαύτη δύναται ν' ἀναγνωρισθῇ ὡς ἄκυρος ἀπὸ τὸν ἐν αὐτῇ γεγραμμένον. Καὶ ἂν ἡ τοιαύτη ἀναγνώρισις γίνῃ διὰ μονομεροῦς δηλώσεως ἐκ μέρους τοῦ ἀναγνωριζοντος δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποποίησις τῆς ἐπαχθείσης κληρονομίας, καθόσον ἡ ἀποποίησις γίνεται διὰ δηλώσεως ἐνώπιον τοῦ Γραμματέως τοῦ ἁρμοδίου Πρωτοδικείου. (2)

Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἐν προγενεστέρᾳ διαθήκῃ γεγραμμένος, ἢ ὁ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμος, ἐν γνώσει περὶ τοῦ ἀκύρου τῆς μεταγενεστέρας διαθήκης διὰ συμβάσεως μετὰ τοῦ ἐν αὐτῇ ἐγκαταστάτου ἀναγνωρίσῃ ταύτην ἔγκυρον, ἡ ἀναγνώρισις αὕτη ἐνεργεῖ ὡς παραίτησις τοῦ ἀναγνωρίζοντος ἀπὸ τῆς ἐνασκήσεως τῆς κληρονομικῆς του ἀξιώσεως

---

(1) Ἄρθρ. 1718 Α.Κ.

(2) Ἄρθρ. 1848 Α. Κ.

ἔναντι τοῦ ἀντισυμβαλλομένου καὶ ὑπὲρ τούτου, εἶναι δὲ ἀδιάφορος ἡ αἰτία (δωρεά, ληφθὲν ἀντάλλαγμα) τῆς τοιαύτης παραιτήσεως. Ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἡ παραίτησις αὕτη ὑπὲρ τοῦ ἀντισυμβαλλομένου ἐγκαταστάτου, ἐὰν γίνῃ, τηρουμένου τοῦ τύπου τοῦ ἄρθρ. 1942 τοῦ Α.Κ., ἤτοι, ἐὰν γίνῃ διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου, ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς πρὸς τοῦτον μεταβιβάσεως τῆς κληρονομίας ἐκ μέρους τοῦ ἀναγνωρίζοντος, ἥτις ἂν μὲν γίνῃ ἐπ' ἀνταλλάγματι θεωρεῖται πώλησις, ἄλλως δωρεά (1)

Ἡ τοιαύτη ἀναγνώρισις δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἐπὶ σκοπῷ συμβιβασμοῦ, ὑποτιθεμένου ὅτι τὴν βάσιν αὐτοῦ ἀπετέλεσε διὰ τὰ μέρη ἡ ἀβεβαιότης περὶ τὴν ἐγκυρότητα ἢ ἀκυρότητα τῆς διαθήκης. (2) (3)

Ἐπὶ διαθήκης ἀκυρωσίμου ἡ ἀναγνώρισις δύναται νὰ γίνῃ εἴτε μονομερῶς εἴτε διὰ συμβάσεως, καθιστᾷ δὲ αὕτη τὴν διαθήκην ἰσχυρὰν καὶ ἀπρόσβλητον ἔναντι παντός.

Τὸ πρὸς ἀκύρωσιν δικαίωμα εἶνσι δικαίωμα διαπλαστικὸν(4) κατὰ δὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου εἶναι ἀνεκχώρητον, ἀκατάσχετον ἔτι δὲ καὶ ἀκληρονόμητον μὴ μεταγόμενον εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ δικαιουμένου, πλὴν ἂν ἡ περὶ ἀκυρώσεως ἀγωγὴ εἶχεν ἐγγραφῇ εἰς τὸ πινάκιον.

---

(1) Δι' ἑκατέραν τῶν ἄνω περιπτώσεων θὰ προκύψωσιν ἴδιαι φορολογικαὶ συνέπειαι, ἤτοι τῆς πωλήσεως ἢ τῆς δωρεᾶς.

(2) Ἄρθρ. 872 Α.Κ.

(3) Σχετικαὶ διατάξεις ἀφορῶσαι τοὺς συμβιβασμοὺς εἶναι α) τοῦ ἄρθρ. 15 παρ. ΙΙ Κωδ. Τελ. Χαρτοσήμου, β) τοῦ ἄρθρ. 8 παρ. Ι τοῦ Β.Δ. τῆς 6-6-1951 (συμβιβασμοὶ μετὰ δημοσίου κλπ.) γ) τοῦ ἄρθρ. 2 παρ. 2 τοῦ Β.Δ. τῆς 19-2-1949 (συμβιβασμοὶ κληρονομιῶν, κληροδοσιῶν μετὰ τοῦ Κράτους καὶ Κοινωφελῶν ἱδρυμάτων), ἐφ' ὧν (τελευταίων) τὰ συμβολαιογραφικὰ δικαιώματα ὑπολογίζονται εἰς τὸ ἥμισυ, μὴ δυνάμενα νὰ ὑπερβοῦν τὰς δρχ. 1000 (ἀπόφ. Ὑπ. Δικ. 109190 (1948) ἐν Θανοπ.— Λειβαθ. «Ὁ Συμβολαιογράφος» σελ. 62) καὶ δ) τοῦ ἄρθρ. 18 τοῦ Ν. 1641 (1919) ὡς οὗτος τροποποιηθεὶς ἰσχύει νῦν. (Δὲν ἀπαιτεῖται ἡ προσάρτησις πιστοποιητικοῦ Οἰκ. Ἐφόρου ὅτι ἐδηλώθη ἡ κληρονομία, ἀλλ' ὁ λαμβάνων συμβιβαστικῶς τὴν κληρονομίαν, ἢ μέρος ταύτης ὑποχρεοῦται, ὅπως ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τοῦ συμβιβαστικοῦ ἐγχειρίσῃ σχετικὴν δήλωσιν).

(4) Μπαλῆ Γεν. Ἀρχ. § 28, Κληρ. § 91.

V. ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΔΙΑΘΗΚΩΝ

Χαρτόσημον

Αἱ δημόσιαι διαθῆκαι καὶ αἱ πράξεις καταθέσεως μυστικῶν τοιούτων ὑποβάλλονται εἰς πάγιον τέλος δρχ. 30 κατὰ φύλλον. Εἰς τὸ αὐτὸ τέλος ὑποβάλλονται καὶ αἱ ἰδιόγραφοι διαθῆκαι κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου προσαγωγήν των πρὸς δημοσίευσιν (1).

Αἱ ἀνακλήσεις παντὸς εἴδους διαθηκῶν γιγνόμεναι διὰ νέας διαθήκης εἰς οὐδὲν ἰδιαίτερον τέλος ὑπόκεινται, ἐφ' ὅσον ὅμως γίνωσι ἐνώπιον συμβολαιογράφου διὰ χωριστῆς πράξεως, ὑπόκεινται εἰς πάγιον τέλος δρχ. 10 κατὰ φύλλον.

Εἰς τὸ αὐτὸ τέλος ὑπόκεινται καὶ αἱ πράξεις ἀνακλήσεως ἰδιογράφων ἢ μυστικῶν διαθηκῶν (2) (3).

---

(1) Ἄρθρ. 24 παρ. 2 Κωδ. τελ. Χαρτ.

(2) Ἄρθρ. 1766 καὶ 1767 Α. Κ.

(3) Τὸ δικαίωμα τοῦ Συμβολαιογράφου ἐπὶ διαθηκῶν καὶ δήμοσιεύσεως τούτων εἶναι :

α) Διὰ τὴν σύνταξιν δημοσίας διαθήκης δραχμαὶ ἑκατὸν (100) μέχρι χιλίων (1.000) καὶ δι' ἕκαστον πρόσθετον φύλλον δραχμαὶ δέκα πέντε (15).

β) Διὰ πρᾶξιν καταθέσεως μυστικῆς ἢ ἰδιογράφου διαθήκης δραχμαὶ τριάκοντα (30).

γ) Διὰ τὴν δημοσίευσιν πάσης διαθήκης δημοσίας ἢ κατατεθειμένης μυστικῆς, ἢ ἰδιογράφου τοιαύτης δρχ. δέκα πέντε (15). (Ἀποφ. Ὑπ. Δικαιοσύνης ὑπ' ἀριθ. 113238 (1958) Φ. Ε. Κ. 5]1958) ἐκδοθεῖσα κατόπιν νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως παρεχομένης ὑπὸ τοῦ Ν. 307]1945.

VI. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Α'. Ἰδιόγραφοι διαθῆκαι

1. Ἰδιόγραφος διαθήκη· ἡ χρονολογία ὡς στοιχεῖον τοῦ κύρους αὐτῆς κατ' ἄρθρα 1718 καὶ 1721 Α.Κ. μνεία ἐν ταύτῃ ἡμέρας καὶ μηνὸς συντάξεως ὄχι ὅμως ἔτους· ἀποκατάστασις ἐλλείψεως ἐκ περιεχομένου αὐτῆς, ἢ συνδυασμοῦ γεγονότων ἐκτὸς αὐτῆς κειμένων.

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 6 ν. ΓΨΠ)1911 (1), ὁριζούσης ὅτι: «ἡ ἰδιόγραφος διαθήκη γράφεται καθ' ὁλοκληρίαν διὰ χειρὸς τοῦ διαθέτου, χρονολογεῖται καὶ ὑπογράφεται ὑπ' αὐτοῦ. Ἐκ τῆς χρονολογίας δέον νὰ προκύπτῃ ἡ ἡμέρα, ὁ μὴν καὶ τὸ ἔτος. Ἡ ἰδιόγραφος διαθήκη εἰς οὐδένα ἕτερον τύπον ὑπόκειται. Ψευδὴς ἢ ἐσφαλμένη χρονολογία δὲν ἐπάγεται καθ' ἑαυτὴν ἀκυρότητα τῆς διαθήκης» ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ αὐτοῦ νόμου, προκύπτει ὅτι ἡ ἀτελὴς ἢ ἐλλιπὴς χρονολογία ὀφειλομένη εἰς παραδρομὴν ἢ ἀπροσεξίαν τοῦ διαθέτου, δὲν ἐπάγεται καθ' ἑαυτὴν ἀκυρότητα τῆς διαθήκης· ἐφ' ὅσον ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς ἢ ἐξ αὐτοῦ, ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς γεγονότα ἐκτὸς αὐτῆς κείμενα, ἐκτιμώμενα δὲ πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐννοίας καὶ τῆς σημασίας τῶν ἐν αὐτῇ ῥήσεων εἶναι δυνατὴ ἡ κατ' ἀναμφίβολον τρόπον ἀποκατάστασις τῆς ἐλλείψεως ἢ ἀτελείας ταύτης (Α. Π. 78)1924 Θ. λε' σ. 419, 73)1944 ΕΕΝ ιβ' σελ. 31, 51)1894, Θ. ε' σ. 211, Κρασσᾶ—Ροϊλοῦ παρ. 56 β' σημ. 43, ΕΕΝ α' 738). Ἡ αὐτὴ δ' ἔννοια προκύπτει καὶ ἐκ τῶν καθ' ὅλα ὁμοίων διατάξεων τῶν ἄρθρων 1721, 1718 Ἀστικοῦ Κώδικος. Ἐν προκειμένῳ, ἐκ τῆς ἐν ἀντιπεφωνημένῳ ἀντιγράφῳ (ἐξαχθέντι ἐκ τοῦ πρακτικοῦ δημοσιεύσεως τοῦ Πρωτοδικείου Πατρῶν), προσαγομένης ἰδιογράφου διαθήκης τοῦ Γ.Μ. προκύπτει ὅτι ἐλλείπει τὸ ἔτος τῆς συντάξεως αὐτῆς, ἀναφερομένων ἐν αὐτῇ μόνον τοῦ μηνὸς καὶ τῆς ἡμέρας, ἐκ δὲ τοῦ περιεχομένου τῆς διαθήκης ταύτης οὐδαμῶς κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου προκύπτει ἢ συνάγεται τὸ ἔτος τῆς συντάξεως αὐτῆς. Τὸ μόνον ἐπικαλούμενον περιστατικὸν ὅτι ἐν τῇ διαθήκῃ ἀναφέρεται ὡς ἐγκατάστατος ἡ μήτηρ τοῦ διαθέτου, ἥτις, κατὰ τὴν ἐν ἀντιπεφωνημένῳ ἀντιγράφῳ προσαγομένην ληξιαρχικὴν πρᾶξιν θανάτου ἀπεβίωσε τὴν 21 Φεβρουαρίου 1949 οὐδ' ἁπλῆν ἔνδειξιν παρέχει περὶ τοῦ ἔτους τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης, πολλῷ δ' ἧσσον ὅτι ἡ διαθήκη συνετάγη κατὰ τὸ ἔτος 1948, ἀφ' οὗ εἶναι ἐξ ἴσου πιθανὸν νὰ συνετάχθη αὕτη καθ' οἱονδήποτε πρὸ τοῦ ἔτους 1948, ἔτος κατ' ἀναδρομήν, μέχρι τοῦ ἔτους 1941, ὅτε (ὡς ἐπικαλεῖται ὁ Δῆμος, εἰς οὗ, ὡς ὁμοδίκου ἐν τῷ πρώτῳ βαθμῷ, τὰς προτάσεις παραδεκτῶς ἀναφέρεται ὁ ἐκκαλῶν, (Εὐκλείδης παρ. 165 σημ. 7) ἐκτήσατο ὁ διαθέτης ἓν τῶν κληροδοτουμένων κτημάτων. Κατὰ ταῦτα μηδαμῶς ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς

---

(1) Ἀντίστοιχον ἄρθρ. 1721 Α.Κ.

διαθήκης ἢ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτοῦ πρὸς γεγονότα ἐκτὸς τῆς διαθήκης κείμενα προκύπτοντος τοῦ ἔτους τῆς συντάξεως αὐτῆς, εἴτε αὕτη συνετάχθη πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ 'Αστ. Κώδικος, εἴτε μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἰσχύος αὐτοῦ (βλ. καὶ Εἰσαγωγικὸν νόμον Α.Κ. 2783)1941 ἄρθρα 94, 96 παρ. 1) ἄκυρος ὑπόκειται διαθήκη. **('Εφ. Πατρ. 83]1950, 'Εφημ. 'Ελλ. Νομ. ΙΔ' σ. 288).**

2. Διαθῆκαι· ἰδιόγραφος σύνταξις αὐτῆς εἰς πλείονα πρωτότυπα· οὐκ ἀναγκαῖον δημοσιεύσεως πάντων τούτων· ἔκτακτος διαθήκη· ἔννοια· χρονικὰ ὅρια κύρους αὐτῆς· δήλωσις συνεπείᾳ ἀπειλῆς· ἔννοια· προϋποθέσεις ἀκυρώσεως αὐτῆς· κρίσις περὶ ἀοριστίας σχετικοῦ ἰσχυρισμοῦ· ἀνάκλησις (ἄρθρ. 1765 Α. Κ.)· ἔννοια· ἀνακλητικὴ βούλησις· συναγωγὴ αὐτῆς κατὰ τεκμήριον ἐκ τῆς καταστροφῆς τοῦ ἐγγράφου τῆς διαθήκης· ἐπιτρεπτὸν ἀνταποδείξεως· ἔννοια· σύνταξις διαθήκης διὰ πλειόνων πρωτοτύπων· ἀνάγκη καταστροφῆς πάντων πρὸς ὕπαρξιν ἀνακλητικῆς βουλήσεως· παρακώλυσις τινὸς ἀπὸ τῆς συντάξεως διαθήκης· συνέπειαι. Δικαιοπραξίαι ἐναντίον τῶν χρηστῶν ἠθῶν· ἔννοια (ἄρθρ. 178 Α. Κ.) ἐφαρμογὴ καὶ ἐπὶ διατάξεων τελευταίας βουλήσεως. κριτήρια ἀντιθέσεως πρὸς τὰ χρηστὰ ἤθη· μνημόνευσις ἐν διαθήκῃ προσώπου τελέσαντος εἰς σχέσιν παλλακείας μετὰ τοῦ διαθέτου· οὐ καὶ ἐκ τούτου μόνου ἀντίθεσις αὐτῆς εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη· πότε ὑφίσταται τοιαύτη ἀντίθεσις· κρίσις περὶ μὴ ὑπάρξεως τοιαύτης ἀντιθέσεως.

'Επειδὴ ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρ. 6—8 καὶ 40 καὶ 41 καὶ τῶν ἐν γένει διατάξεων τοῦ ν. ΓΨΠ «περὶ διαθηκῶν» ἐχόντος ἐφαρμογὴν ἐν προκειμένῳ κατὰ τὸ ἄρθρ. 94 τοῦ ἀν. ν. 2783]1941, ἐφ' ὅσον ἡ ἐν τῇ ἀγωγῇ διαθήκη συνετάγη τὴν 12 'Απριλίου 1945, ἤτοι πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Α. Κ., ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἀντιστοίχων διατάξεων τοῦ Α. Κ. (ἄρθρ. 1716, 1721, 1722, 1764, 1765, 1774, 1779) δὲν ἀπαγορεύεται εἰς τὸν διαθέτην σκοποῦντα, ἰδίᾳ ἐπὶ ἰδιογράφου διαθήκης νὰ ἀσφαλίσῃ τὸ ἔγγραφον τὸ περιέχον τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν νὰ συντάξῃ πλείονα ταυτόχρονα πρωτότυπα τῆς αὐτῆς διαθήκης καὶ δὴ κατὰ διάφορον τρόπον ἕκαστον, ἅτινα ἅπαντα ἰσχύουσιν ὡς μία καὶ ἡ αὐτὴ διαθήκη, τὸ δικαίωμα δὲ τοῦτο τοῦ διαθέτου καὶ ἡ ἰσχὺς τῶν πλειόνων πρωτοτύπων ἀνεγνωρίζοντο καὶ ὑπὸ τοῦ προϊσχύοντος δικαίου (ν. 23 καὶ 24 Π (28 Ι.) ν. 11 Π. (28.3) ν. 1 παρ. 6 Π. (37.11). Τὰ διάφορα ταῦτα πρωτότυπα ἰδιογράφου διαθήκης δύναται ὁ διαθέτης νὰ παραδώσῃ πρὸς φύλαξιν, εἴτε εἰς συμβολαιογράφον, εἴτε εἰς ἰδιώτην, οἵτινες εἶναι μὲν ὑπόχρεοι κατὰ τὸ ἄρθρον 1774 Α. Κ. ἅμα λαβόντες γνῶσιν τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου νὰ ἐμφανίσωσι ταῦτα εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον πρὸς δημοσίευσιν, οὐχ' ἧττον ἡ μὴ τήρησις τῶν περὶ δημοσιεύσεως διατάξεων τῶν ἄρθρων 1769—1778 Α. Κ. δὲν ἐπάγεται ἀκυρότητα τῆς διαθήκης. 'Εν προκειμένῳ ἡ ἐκκαλοῦσα διὰ τῆς ἀπὸ 4 Μαρτίου 1955 ἀγωγῆς της, ὡς αὕτη παραδεκτῶς ἐβελτιώθη καὶ διευκρινίσθη διὰ τῶν πρωτοδίκων προτάσεων, νομίμως ἐπαναφερομένων κατὰ τὴν παροῦσαν συζήτησιν, ἰσχυρίσθη ὅτι ὁ ἐν Λειψίᾳ τῆς 'Ανατολικῆς Γερμανίας ἀπὸ καιροῦ διαμένων χάριν τῶν ἐμπορικῶν του ὑποθέσεων σύζυγος της, Ν. Π. εἶχε προβῆ πρὸ τοῦ θανάτου του ἐπισυμβάντος ἐν Λειψίᾳ τὴν 18 'Ιουνίου 1953 εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἀπὸ 12 'Απριλίου 1945 ἰδιογράφου διαθήκης του γεγραμμένης εἰς τρία πρωτότυπα, ἐξ ὧν τὸ ἓν μὲν παρέδωκεν εἰς τὴν ἐφεσίβλητον, ἕτερον κατέθεσεν εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τῆς **Deutsche Bank** (Γερμανικῆς Τραπέζης) καὶ τὸ τρίτον τὸ ἐφύλαξεν εἰς

τὸ χρηματοκιβώτιόν του καὶ δι' ἧς διαθήκης κατέλιπε τῇ ἐφεσιβλήτῳ τὰ ἐν τῇ ἀγωγῇ περιγραφόμενα κινητὰ πράγματα, πλὴν ὅμως ἡ ἐφεσίβλητος δὲν ἐνεφάνισεν εἰς τὸ Δικαστήριον τῆς Ἰθαγενείας τοῦ διαθέτου, καὶ δεδομένου ὅτι οὗτος ἦτο Ἕλλην ὑπήκοος, εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον Καστορίας, ἔνθα ὁ διαθέτης εἶχε τὴν κατοικίαν του, ἅπαντα τὰ πρωτότυπα τῆς διαθήκης πρὸς δημοσίευσιν, ἐκ τοῦ λόγου ὅμως τούτου ἡ διαθήκη δὲν εἶναι ἄκυρος, ταῦτα δὲ δεχθεῖσα καὶ ἡ ἐκκαλουμένη, οὐδαμῶς ἔσφαλε καὶ ἀπορριπτέος ὁ πρῶτος τῆς ἐφέσεως λόγος.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρ. 31—38 τοῦ ν. ΓΨΠ, ἀλλὰ καὶ τῶν ταὐτοσήμων ἄρθρ. 1749—1762 Α. Κ., προκύπτει ὅτι ἔκτακτος διαθήκη, ἥτις λογίζεται ὡς μὴ συνταχθεῖσα ἂν παρῆλθον τρεῖς μῆνες ἀφ' ἧς ἔπαυσαν διὰ τὸν διαθέτην αἱ περιστάσεις αἱ ἐπιτρέπουσαι τὴν σύνταξιν αὐτῆς, εἶναι ἐκείνη, ἣν ὁ διαθέτης διαμένων ἐν τόπῳ ἔνθα ἕνεκα ἐνσκήψεως νόσου ἢ ἄλλων ἐκτάκτων περιστάσεων εἶναι κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἀποκεκλεισμένος, ὥστε νὰ ἀποβαίνῃ ἀδύνατος, ἢ οὐσιωδῶς δυσχερής, ἡ κατὰ τὰς συνήθεις διατυπώσεις σύνταξις διαθήκης δημοσίας ἢ μυστικῆς, συντάσσει ἐνώπιον τῶν ἐν τῷ νόμῳ ἀναφερομένων προσώπων, μὴ τηρουμένων τῶν διὰ τὰς δημοσίας ἢ μυστικὰς διαθήκας κεκανονισμένων τύπων (Μπαλῆ Κληρ. ἔκδ. 1934 παρ. 89, 90, Μπαλῆ Κληρ. ἔκδ. 1952 παρ. 62,63). Ἐν προκειμένῳ ὅθεν μὴ ἰσχυριζομένης τῆς ἐκκαλούσης, ὡς ἐκ τῆς ἀγωγῆς αὐτῆς προκύπτει, ὅτι ἡ διαθήκη τοῦ συζύγου της συνετάχθη κατὰ τὸν ἐν ταῖς ἄνω διατάξεσι ἀναγραφόμενον τύπον, δὲν λογίζεται ἀνακληθεῖσα καὶ ἂν ἔτι ἤθελεν ὑποτεθῇ ὡς ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως ταύτης συνέτρεχον ἔκτακτοι περιστάσεις λήξασαι τὴν 15 Αὐγούστου 1945, ταῦτα δὲ δεχθεῖσα ἡ ἐκκαλουμένη καὶ ἀπορρίψασα τὴν ἀγωγὴν ὡς πρὸς τὴν βάσιν ταύτην οὐδαμῶς ἔσφαλε καὶ ἀπορριπτέος καὶ ὁ δεύτερος τῆς ἐφέσεως λόγος.

Ἐπειδὴ κατὰ τὸ προϊσχύον Ρ. Δ., ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐν γένει δικαιοπραξιῶν, οὕτω καὶ ἐπὶ τελευταίας διατάξεως, ἡ βούλησις τοῦ διαθέτου δέον νὰ μὴ ᾖ προϊὸν βίας καὶ ἀπειλῶν καὶ τοῦ ἐξ αὐτῶν προκληθέντος φόβου, καθ' ἣν δὲ περίπτωσιν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοιούτου φόβου, ὅστις δέον νὰ εἶναι ἄδικος, ἐπικείμενος καὶ σπουδαίου κακοῦ ἀπειλὴν περιέχων, ὁρῶντος τὴν ἐλευθερίαν, ζωήν, ὑγείαν, τιμὴν καὶ περιουσίαν τοῦ βιαζομένου ἢ τῶν στενῶν συγγενῶν αὐτοῦ καὶ ἱκανὸν καὶ συνετὸν καὶ σταθεροῦ χαρακτῆρος ἄνθρωπον νὰ ἐκφοβίσῃ, γίνῃ δήλωσις τελευταίας βουλήσεως, παρέχεται εἰς τὸν ἔχοντα ἔννομον συμφέρον, οἷος καὶ ὁ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμος, εἰδικὴ βοήθεια (Actio quod metus causa) πρὸς διάρρηξιν τῆς ἐλαττωματικῆς διατάξεως (Μπαλῆς Κληρ. ἔκδ. 1934 παρ. 112, Οἰκ. Γεν. Ἀρχ. παρ. 41 σημ. 2, 5, 6, Κρασ. Γεν. Δ., δ. παρ. 166). Ταῦτα καὶ κατὰ τὸν ἰσχύοντα Α. Κ. ὁμοίως κρατοῦσιν ὡς ἐκ τῶν ἄρθρ. 1782 παρ. 1 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρ. 151, 154, 155 Α. Κ. (Μπαλῆς Κληρ. παρ. 90, 91 Μπαλῆ Γεν. Ἀρχ. παρ. 52). Ἐν προκειμένῳ ἐν τῇ ὑπὸ κρίσιν ἀγωγῇ τῆς ἐκκαλούσης καὶ ταῖς πρωτοδίκαις προτάσεσι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ὑπὸ κρίσιν ἐφέσει καὶ ταῖς κατὰ τὴν παροῦσαν συζήτησιν προτάσεσι, δὲν ἀναφέρονται συγκεκριμένα γεγονότα καὶ περιστατικὰ ἐξ ὧν νὰ προκύπτῃ ἡ παρὰ τοῦ συζύγου τῆς ἐκκαλούσης συνταχθεῖσα ἰδιόγραφος διαθήκη εἶναι προϊὸν βίας καὶ ἀπειλῆς προκληθείσης, εἴτε ὑπὸ τοῦ ἐφεσιβλήτου, εἴτε ὑπὸ τρίτου, ἐπ' ὠφελείᾳ τούτου, ἡ οὕτω δὲ διατυπουμένη βάσις τῆς ἀγωγῆς εἶναι ἀόριστος καὶ ἀνεπίδεκτος δικαστικῆς ἐκτιμήσεως, ταῦτα δὲ δεχθεῖσα καὶ ἡ ἐκκαλουμένη δὲν ἔσφαλε καὶ ἀπορριπτέος ὁ τρίτος τῆς ἐφέσεως λόγος.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρ. 1765 Α.Κ. προκύπτει ὅτι

ὁ διαθέτης δύναται νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ἰδιόγραφον διαθήκην καὶ διὰ καταστροφῆς τοῦ ἐγγράφου αὐτῆς, γινομένης διὰ παντὸς τρόπου, οἵου καύσεως, τεμαχισμοῦ ἢ ἀπορρίψεως εἰς τόπον ἀπρόσιτον, ἐξ ἧς σαφῶς νὰ φανεροῦται ἡ πρόθεσις καὶ ὁ σκοπὸς τῆς διὰ τοιαύτης ἐνεργείας ἀνακλήσεως, ἥτις μάλιστα ἀνακλητικὴ βούλησις, καταστραφέντος τοῦ ἐγγράφου τῆς διαθήκης ὑπὸ τοῦ διαθέτου, τεκμαίρεται κατὰ τὴν ρητὴν τοῦ νόμου διάταξιν, ἐπιτρεπομένης κατὰ τοῦ τεκμηρίου ἀνταποδείξεως, καθόσον δὲν ἀπεκλείετο ἡ γενομένη καταστροφὴ τοῦ ἐγγράφου νὰ ὀφείλεται εἰς αἴτια ἄσχετα πρὸς τὸ ἐκ ταύτης συναγόμενον τεκμήριον, ἤτοι εἰς πλάνην, ἀπροσεξίαν ἢ καὶ ἔλλειψιν συνειδήσεως τοῦ διαθέτου κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς κατά τινα τρόπον ἐξαφανίσεως τοῦ ἐγγράφου. Ἐκ τοῦ ὅτι διὰ τῆς ἄνω διατάξεως ὁρίζεται ὅτι ἡ καταστροφὴ δέον νὰ ἀφορᾷ τὸ ἔγγραφον τῆς διαθήκης, δέον νὰ γίνῃ δεκτὸν ὅτι, ὁσάκις ὁ διαθέτης συνέταξε τὴν τελευταίαν αὐτοῦ διάταξιν εἰς πλείονα πρωτότυπα ἡ κατὰ τεκμήριον ἀνακλητικὴ αὐτοῦ βούλησις πρέπει νὰ ἐκδηλωθῇ διὰ τῆς κατά τινα τρόπον καταστροφῆς πάντων τῶν πρωτοτύπων, διότι, ἐὰν ὁ διαθέτης περιωρίσθη νὰ καταστρέψῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν, ἐνῷ τὰ ἕτερα παραμένουσιν ἄθικτα, δὲν εἶναι εὔλογον νὰ εἰκάζεται ὅτι διὰ τῆς τοιαύτης ἐνεργείας του ἐξεδήλωσε τὴν βούλησίν του νὰ μὴ κληρονομῆται ἐκ τῶν διασωζομένων ἀντιτύπων (Μπαλῆ Κληρ. παρ. 69). Ἐν προκειμένῳ ἐκ μόνου τοῦ λόγου ὅτι ὁ διαθέτης, κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς ἐκκαλούσης, δυνατὸν νὰ κατέστρεψε τὰ δύο ἐκ τῶν τριῶν ἀντιτύπων τῆς παρ' αὐτοῦ συνταχθείσης διαθήκης, δὲν τεκμαίρεται πρόθεσις ἀνακλήσεως αὐτῆς, ἀφοῦ τὸ τρίτον πρωτότυπον παρέμεινεν εἰς χεῖρας τοῦ ἐφεσιβλήτου καὶ κατὰ συνέπειαν ταῦτα δεχθεῖσα καὶ ἡ ἐκκαλουμένη καὶ ἀπορρίψασα τὴν ἐκ τοῦ λόγου τούτου βάσιν τῆς ἀγωγῆς, οὐδαμῶς ἔσφαλε καὶ ἀπορριπτέος καὶ ὁ τέταρτος τῆς ἐφέσεως λόγος.

Ἐπειδὴ αἱ ἐν ἠγουμένῃ σκέψει ἀναφερόμεναι διατάξεις ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀκυρώσιμον τῆς διὰ βίας ἀπειλῆς καὶ τοῦ ἐκ τούτων ἐμποιηθέντος φόβου δηλωθείσης βουλήσεως τελευταίας διατάξεως ἐφαρμογὴν ἔχουσιν καί, ὁπόταν ὁ διαθέτης, συνεπείᾳ τοῦ οὕτω ἐμποιηθέντος φόβου, παρεκωλύθη εἰς τὴν ἀνάκλησιν διατάξεως τελευταίας βουλήσεως, ὁπότε εἰς μὲν τὸν ζημιωθέντα παρέχεται ἀξίωσις κατὰ τὰς περὶ ἀδικοπραξιῶν ἀρχάς, ὁ δὲ παρακωλύσας κηρύσσεται ἀνάξιος νὰ κληρονομήσῃ τὸν διαθέτην, ἢ νὰ τιμηθῇ διὰ κληροδοσίας (ἄρθρ. 1860 παρ. 4, σ. 1264 Α.Κ.) (Μπαλῆ Κληρ. παρ. 90). Ἐν προκειμένῳ ἡ ἐκκαλοῦσα διὰ τοῦ τετάρτου τῆς ἐφέσεως λόγου ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ διαθέτης δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναλάβῃ καὶ καταστρέψῃ τὴν εὑρεθεῖσαν εἰς χεῖρας τοῦ ἐφεσιβλήτου διαθήκην διὰ λόγους ἀγνώστους εἰς τὴν ἐκκαλοῦσαν, ἴσως καὶ διότι οὗτος ἐφοβεῖτο ἐγκατάλειψιν καὶ ἀκόμη, διότι, λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ἐν Γερμανίᾳ πολιτικῆς καταστάσεως, δὲν ἠδύνατο νὰ καλέσῃ τὴν ἐκκαλοῦσαν πλησίον του, οὔτε καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἑλλάδα, διότι θὰ κατεστρέφετο ἡ περιουσία του, πλὴν ὅμως ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος ἀπορριπτέος τυγχάνει, τὸ μὲν ὡς ἀπαράδεκτος, καθ' ὃ ἀποτελῶν μεταβολὴν τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς, οὐδὲ ἐμμέσως περιεχόμενος ἐν αὐτῇ, τοῦ ἀπαραδέκτου τούτου λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου, τὸ δὲ ὡς ἀόριστος καὶ ἀνεπίδεκτος δικαστικῆς ἐκτιμήσεως, καθόσον δὲν ἀναφέρονται αἱ πράξεις βίας καὶ ἀπειλῆς ἐκ μέρους τῆς ἐφεσιβλήτου, αἵτινες παρεκώλυσαν τὸν διαθέτην νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ἐν τῇ ἀγωγῇ ἰδιόγραφον διαθήκην.

Ἐπειδὴ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 178 Α. Κ., καθ' ἣν δικαιοπραξία ἀντιβαίνουσα εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη εἶναι ἄκυρος, ἐφαρμογὴν ἔχει καὶ ἐπὶ διατάξεως τελευταίας βουλήσεως, ἥτις εἶναι ἄκυρος, ἐὰν τὸ περιεχόμενον αὐτῆς ἀντιβαίνῃ

πρὸς τὰ χρηστὰ ἤθη. Τὸ πρὸς τὴν ἠθικὴν ἀντιστρατευόμενον περιεχόμενον τῆς τελευταίας διατάξεως θὰ κριθῇ οὐχὶ μόνον ἐκ τῆς λεκτικῆς διατυπώσεως ἢ τῆς ἐν γένει ἐννοίας τοῦ ἐγγράφου, ὡς κατὰ τὸ προϊσχύον δίκαιον (Μπαλῆ Κληρ. ἔκδ. 1934 παρ. 115), ἀλλὰ καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸ ποσὸν τῶν ἐλατηρίων ἐξ ὧν ὡθήθη ὁ διαθέτης καὶ ἄτινα, ἀντικειμενικῶς ἐξεταζόμενα, δέον νὰ ἀνταποκρίνωνται πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ καλοῦ, τοῦ ἴσου καὶ τοῦ δικαίου καὶ περαιτέρω ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐν γένει συνθήκας καὶ περιστάσεις, αἵτινες συνοδεύουσι τὴν τελευταίαν διάταξιν. Οὕτω ἡ ἐν τῇ τελευταίᾳ διατάξει μνημόνευσις καὶ ἐγκατάστασις προσώπου μεθ' οὗ ὁ διαθέτης ἐτέλει ἐν σχέσει παλλακείας, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν καθιστᾷ ἄκυρον τὴν τελευταίαν διάταξιν καὶ δή, ὅταν ὁ διαθέτης σεβόμενος τὴν ἐν ταῖς δικαιοπραξίαις ὀφειλομένην νὰ τηρῆται εὐπρέπειαν, ἀποφεύγει ἐν τῷ ἐγγράφῳ νὰ προσδώσῃ χαρακτηρισμὸν τὸ μὲν μειοῦντα τὴν προσωπικότητα τοῦ ἐγκαταστάτου προσώπου, τὸ δὲ ἐκδηλοῦντα ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου περιφρόνησιν πρὸς τὰ ἐγγύτατα πρὸς αὐτὸν πρόσωπα τῆς νομίμου οἰκογενείας, ὁπόταν ὅμως ὑπὸ τὸ κώλυμα τῆς εὐπρεπείας ὑποκρύπτεται ἐκδήλωσις ἀδικαιολογήτου περιφρονήσεως πρὸς τὰ ἄνω πρόσωπα διὰ τῆς ἄνευ αὐλόγου τινος ἀφορμῆς ἀποκλεισμοῦ τούτων τῶν ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ διαθέτου ὠφελημάτων ἢ διὰ τῆς καταλείψεως τούτοις μικροῦ τινος μέρους ἀναλόγως πρὸς τὴν κληρονομικὴν περιουσίαν, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ οὔτε τὰ κινήσαντα τὸν διαθέτην αἴτια, οὔτε αἱ συνοδεύουσαι τὴν πρᾶξιν ταύτην περιστάσεις εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὴν ἠθικὴν καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ τελευταία αὐτοῦ διάταξις καθ' ὃ ἀντιβαίνουσα εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη εἶναι ἄκυρος (Μπαλῆ Κληρ. παρ. 93). Ἐν προκειμένῳ ἡ ἐκκαλοῦσα διὰ τῆς ὑπὸ κρίσιν ἀγωγῆς της, ὡς αὕτη παραδεκτῶς ἐβελτιώθη διὰ τῶν πρωτοδίκων προτάσεων, ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ σύζυγός Ν.Π. διὰ τῆς ἀπὸ 12 Ἀπριλίου 1945 ἰδιογράφου διαθήκης του ἐγκατέστησε κληρονόμον του τὴν ἐφεσίβλητον μεθ' ἧς ἐτέλει εἰς σχέσιν παλλακείας καθ' ὃν τρόπον ἐγένετο ἡ τελευταία αὕτη διάταξις ἐνέχει ἐκδήλωσιν ἀδικαιολογήτου περιφρονήσεως πρὸς τὴν ἐκκαλοῦσαν. Ἐκ τῆς ἐν νομίμῳ ἐκ τῆς γερμανικῆς μεταφράσει προσαγομένης ὡς ἄνω διαθήκης τοῦ συζύγου τῆς ἐκκαλούσης προκύπτει ὅτι δι' αὐτῆς ὁ διαθέτης κατέλιπε εἰς τὴν ἐφεσίβλητον, μόνην ἐν τῇ διαθήκῃ ἐγκατάστατον, τὴν ἐν Λειψίᾳ εὑρισκομένην κατὰ τὸν χρόνον τοῦ θανάτου του κινητὴν αὐτοῦ περιουσίαν, ἧς τὰ ἀντικείμενα λεπτομερῶς περιγράφει, ἀπαγορεύσας εἰς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ νὰ ἐγείρωσιν οἱανδήποτε ἀντίρρησιν πρὸς μετατροπὴν τοῦ ἐγγράφου ἢ ἀνάκλησιν αὐτοῦ, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἴδιος ζῶν ἔπραττε τοῦτο. Οὕτω ἐνῷ ἐκ τῆς τοιαύτης διατυπώσεως τῆς διαθήκης, ἐν ᾗ οὐδεὶς ἀναγράφεται ἀπρεπὴς χαρακτηρισμὸς δὲν διαφαίνεται πρόθεσις ἐκδηλώσεως περιφρονήσεως εὐθέως πρὸς τὴν ἐκκαλοῦσαν, αὕτη οὐδαμῶς ἰσχυρίζεται ὅτι τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ κληρονομικὰ στοιχεῖα ἀποτελοῦσι τὴν μόνην περιουσίαν τοῦ συζύγου της ἢ ὅτι λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῆς τυχὸν ὑφισταμένης ἑτέρας κινητῆς ἢ ἀκινήτου περιουσίας καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τυχὸν συντρεχόντων κληρονόμων ἡ ἀξία τῆς εἰς αὐτὴν περιερχομένης κληρονομικῆς περιουσίας ἀποτελεῖ μικρόν τι ποσοστὸν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐφεσίβλητον καταβληθεῖσαν, ἵνα ἐκ τούτου κριθῇ, ἀληθοῦς ἀποδεικνυομένης τῆς συνδεούσης τὴν ἐφεσίβλητον πρὸς τὸν διαθέτην σχέσεως, ὅτι τὸ εἰς τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης ἀγαγὸν τὸν διαθέτην κίνητρον ἦτο ἡ πρὸς τὴν ἐκκαλοῦσαν ἐκδήλωσις ἀδικαιολογήτου περιφρονήσεως, δι' ὅπερ ἀπορριπτέα τυγχάνει καὶ ὡς πρὸς τὴν βάσιν ταύτην ἡ ἀγωγή, ὡς ἀόριστος, ταῦτα δὲ δεχθεῖσα καὶ ἡ ἐκκαλουμένη οὐδαμῶς ἐσφαλε καὶ ἀπορριπτέος καὶ ὁ τελευταῖος τῆς ἐφέσεως λόγος. **('Εφ. Θεσσ. 487]1956 Ε.Ε.Ν. ΚΓ' σ. 1069).**

Β΄. Δημόσιαι διαθῆκαι

3. Δημοσία διαθήκη· ἡ ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου ἐν ἄλλῳ τόπῳ διατύπωσις τῶν προκαταρτικῶν τῆς διαθήκης δὲν ἔχει ἐννόμους συνεπείας, ἐφ' ὅσον ἡ σύνταξις τῆς κυρίας πράξεως ἐγένετο ἐν τῷ ἀναγραφομένῳ τόπῳ καὶ χρόνῳ, παρουσίᾳ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν μαρτύρων.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρων 1724—1734 Ἀστ. Κωδ. περὶ δημοσίας διαθήκης σαφῶς προκύπτει ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Συμβολαιογράφου διατύπωσις τῶν προκαταρκικῶν τῆς διαθήκης, ὡς ἡ μνεία τοῦ τόπου, χρόνου συντάξεως κλπ. ἐν ἄλλῳ τόπῳ, δὲν ἔχει ἐννόμους συνεπείας, ἐφ' ὅσον ἡ σύντοξις τῆς κυρίας πράξεως ἦτοι ἡ δήλωσις τῆς βουλήσεως τοῦ διαθέτου, ἡ διατύπωσις ταύτης καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῆς ὅλης διαθήκης ἐγένετο ἐν τῷ ἀναγραφομένῳ τόπῳ καὶ χρόνῳ ὑπὸ τοῦ συντάξαντος Συμβολαιογράφου, παρουσίᾳ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ ἀναφερομένων μαρτύρων.

Ἐπειδὴ κατὰ τ' ἀνωτέρω, δεχθὲν τὸ Συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν διὰ τοῦ προσβαλλομένου βουλεύματος, κατὰ τὴν περὶ πραγμάτων ἀνέλεγκτον κρίσιν του ὅτι δὲν προέκυψαν ἐνδείξεις περὶ τοῦ ὅτι ὁ κατηγορούμενος Συμ)φος συνέταξε τὴν περὶ ἧς πρόκειται διαθήκην ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ διαθέτου Α.Δ. ὡς πρὸς τὰς διατάξεις τῆς τελευταίας βουλήσεώς του ἐν γειτονικῇ οἰκίᾳ ἄλλῃ ἢ ἐκείνῃ, ἐν ἧ ἀναφέρεται ὅτι συνετάχθη ἡ διαθήκη, ἀλλὰ μόνον τὰ προκαταρτικὰ ταύτης, ἤτοι τὴν μνείαν τόπου, χρόνου συντάξεως κλπ., ἐνῶ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς κυρίας πράξεως, ἤτοι τῆς δηλώσεως τῆς βουλήσεως τοῦ διαθέτου, τῆς ἀναγνώσεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ τῆς ὑπογραφῆς ταύτης, παρίστατο ὁ διαθέτης καὶ τὰ συμπράττοντα πρόσωπα (μάρτυρες), ἀποφηνάμενον δι' ἀκολούθως ὅτι δέον νὰ μὴ γίνῃ κατηγορία ἐπὶ τῷ ἄνω ἐγκλήματι ἐλλείψει δολίας προαιρέσεως, ὀρθῶς τὴν διαληφθεῖσαν οὐσιαστικὴν ποιν. διάταξιν τοῦ ἄρθρου 242 Π.Κ. ἡρμήνευσε καὶ ἐφήρμοσε. **(Α.Π. 296 (1954) τμ. Β' Ε.Ε.Ν. ΚΒ' σ. 369).**

Σύνταξις δημοσίας διαθήκης· ἐπιβαλλομένη ἀνάγνωσις διαθήκης καὶ βεβαίωσις τούτου· τρόπος· διαθέτης ἐγγράμματος ἀλλὰ ἀδυνατῶν νὰ ὑπογράψῃ ἐκ παθήσεως ὀφθαλμῶν· ἀναπλήρωσις ὑπογραφῆς κατὰ νόμον διὰ δηλώσεώς του καὶ ἐπὶ τούτου βεβαιώσεως τῆς δηλώσεως· τρόπος.

Ἐπειδὴ κατὰ τὰ ἄρθρα 1 καὶ 3 τοῦ νόμου ΓΨη/1911 (1) διαθήκη συντάσσεται μόνον κατὰ τὰς ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ διατυπώσεις: ἤτοι διαθήκη κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς ὁποίας δὲν ἐτηρήθησαν αἱ διατάξεις τοῦ πρώτου κεφαλαίου εἶναι ἄκυρος, ἂν μὴ ἄλλως ὁρίζῃ ὁ νόμος. Κατὰ δὲ τὸ ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ περιλαμβανόμενον ἄρθρον 17(2) ἡ πρᾶξις τῆς δημοσίας διαθήκης δέον νὰ ἀναγνωσθῇ τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ νὰ βεβαιωθῇ ἐν αὐτῇ ὅτι τοῦτο ἐγένετο. Ἡ πρᾶξις δέον νὰ ὑπογραφῇ ὑπὸ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων. Ἐὰν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ ἡ ὑπογραφὴ αὐτοῦ ἀναπληροῦται διὰ τῆς ἐν τῇ πράξει βεβαιώσεως τῆς δηλώσεως ταύτης. Κατ' ἀκολουθίαν ἡ μὴ τήρησις τῶν διατυπώσεων τούτων ἐπάγεται

---

(1) Ἀντίστοιχα ἄρθρα 1716 καὶ 1718 Α.Κ.

(2) Ἀντίστοιχον ἄρθρον 1733 Α.Κ.

ἀκυρότητα τῆς διαθήκης. Οὐδαμῶς ὅμως ἐκ τῶν διατάξεων τούτων συνάγεται ὅτι ἡ τήρησις τῶν διατυπώσεων τούτων δέον νὰ γένηται διὰ πανηγυρικῶν ἐκφράσεων καὶ ὅτι ἀποκλείεται ἡ συναγωγὴ τῆς τηρήσεως αὐτῶν ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ ὅλου περιεχομένου τῆς διαθήκης καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἰσοδυνάμων ἐκφράσεων (Κληρ. Μπαλῆ παρ. 76, Α.Π. 207]1932, 335]1935, 349]1936).

Ἐπειδὴ ἐν τῇ ἐπικαλουμένῃ ὡς ἄνω δημοσίᾳ διαθήκῃ ἀναγράφεται ὅτι αὕτη «ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς, μεγαλοφώνως καὶ ἐντόνως τῇ διαθέτηδι ἥτις ἐδήλωσεν ὅτι ἤκουσε τὰς διατάξεις αὐτῆς καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν ὅλην πρᾶξιν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους καλῶς καὶ ἐδήλωσεν ὅτι διετυπώθησαν καὶ ἀνεγράφησαν ἐν τῇ παρούσῃ πᾶν ὅ,τι αὕτη καὶ ἐξέθηκε καὶ ἐν γένει πᾶσαι αἱ διατάξεις αὐτῆς καὶ ἡ βούλησίς της ἀναγνωσθεῖσα προσέτι εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον τῶν μαρτύρων». Ἐκ τῆς βεβαιώσεως ταύτης πλήρως προκύπτει ἡ τήρησις τῆς ἐν ἄρθρῳ 17 ἐδ. 1 (1) τοῦ νόμου ΓΨΠ/1911 διατυπώσεως ἀφ' οὗ ἐξ αὐτῆς σαφῶς προκύπτει ὅτι ἡ ἀνάγνωσις ἐγένετο εἰς τὴν διαθέτιδα εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν μαρτύρων καὶ τοῦτο ἀκριβῶς βεβαιοῦται· ἐὰν ἡ ἀνάγνωσις ἐγένετο ἰδιαιτέρως πρὸς τὴν διαθέτιδα καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τοὺς μάρτυρας δὲν θὰ ἐγίνετο χρῆσις τῶν λέξεων εἰς ἐπήκοον τῶν μαρτύρων, ἀλλ' ὅτι ἀνεγνώσθη καὶ εἰς τοὺς μάρτυρας. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἰς τὸ προσαγόμενον ἀντίγραφον τοῦ πρακτικοῦ δημοσιεύσεως δὲν ἀναφέρεται πρὸ τῶν λέξεων τῶν μαρτύρων ἡ λέξις «καὶ» ὑπάρχουσα εἰς δύο ἄλλα προσαγόμενα ἀντίγραφα τῆς διαθήκης, πλὴν ὅμως καὶ ἡ τυχὸν ἔλλειψις τῆς λέξεως «καὶ» δὲν μεταβάλλει τὴν ὡς ἄνω βεβαίωσιν ὅτι ἡ διαθήκη ἀνεγνώσθη τῇ διαθέτιδι εἰς ἐπήκοον τῶν συμπραξάντων προσώπων. Κατ' ἀκολουθίαν ὀρθῶς ὑπὸ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως ἀπερρίφθη ἡ ἀντένστασις τῶν ἐναγόντων περὶ ἀκυρότητος τῆς ἐν λόγῳ διαθήκης λόγῳ μὴ τηρήσεως τῆς ὡς ἄνω διατάξεως τὸ δὲ ἐναντίον ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ τῆς ὑπὸ κρίσιν ἐφέσεως παράπονον τῶν ἐκκαλούντων ἀβάσιμον καὶ ἀπορριπτέον τυγχάνει.

Ἐπειδὴ ἐν τῇ αὐτῇ ὡς ἄνω διαθήκῃ περιέχεται ἡ βεβαίωσις ὅτι ἡ διαθήκη «δὲν ὑπογράφεται παρὰ τῆς διαθέτιδος κληθείσης παρ' ἐμοῦ πρὸς τοῦτο καίτοι ἐδήλωσεν ὅτι αὕτη γνωρίζει μὲν γράμματα ἀλλὰ λόγῳ παθήσεως τῶν ὀφθαλμῶν της καὶ διότι δὲν δύναται νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ὑπογραφήν της καὶ ἡ περίπτωσις αὕτη ἐβεβαιώθη παρ' ἁπάντων καὶ ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου». Ἐν ἀρχῇ δὲ τῆς διαθήκης περιέχεται δήλωσις τῆς διαθέτιδος ὅτι αὕτη πάσχει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀδυνατεῖ νὰ ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα. Προφανῶς ἐκ τῶν περικοπῶν τούτων προκύπτει σαφῶς δήλωσις περὶ ἀδυναμίας τῆς διαθέτιδος νὰ ὑπογράψῃ λόγῳ παθήσεως τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς καὶ τοῦτο ἀκριβῶς βεβαιοῦται διὰ τῶν ἀνωτέρω. Δὲν εἶναι δὲ ἀνάγκη πρὸς τοῦτο νὰ ἀναφέρωντα, αἱ ἐν τῷ νόμῳ λέξεις «ὅτι ὁ διαθέτης ἐδήλωσεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ» ἀλλὰ τοῦτο δύναται νὰ συναχθῇ καὶ ἐκ παρεμφερῶν ἐκφράσεων τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἀποδιδουσῶν. Οὐδὲ ἀσκεῖ ἐπιρροὴν ἐὰν ἡ δήλωσις αὕτη ἀνταποκρίνεται ἢ μὴ πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τοῦ νόμου ἀρκουμένου εἰς τὴν περὶ τούτου δήλωσιν (Μπαλῆ Κληρον. παρ· 76). Κατὰ ταῦτα ὀρθῶς ὑπὸ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως ἐκρίθη ὅτι ἐν τῇ περὶ ἧς πρόκειται διαθήκῃ περιέχεται βεβαίωσις ὅτι ἡ διαθέτις ἐδήλωσεν ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ ὑπογράψῃ καὶ ὅτι συνεπῶς ἐτηρήθη ἡ ἐν ἄρθρῳ 17 ἐδαφ. 2 τοῦ νόμου ΓΨΠ]1911 διατύπωσις καὶ ἐπὶ τούτῳ ἀπέρριψεν τὴν ἐναντίαν ἀντένστασιν τῶν ἐναγόντων, τὸ δὲ ἐναντίον ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ τῆς ὑπὸ κρίσιν ἐφέσεως παράπονον τῶν ἐκκαλούντων ἀβάσιμον καὶ ἀπορριπτέον τυγχάνει. **(Ἐφ. Αθ. 75 (1947).**

(1) Ἀντίστοιχον ἄρθρ. 1733 ἐδ. 1 Α.Κ.

4. Διατυπώσεις δημοσίας διαθήκης. Ἡ τήρησις καὶ βεβαίωσις ἐν αὐτῇ περὶ τῆς τηρήσεως τούτων δὲν ἀπαιτεῖ πανηγυρικὰς φράσεις. Ἐπουσιώδης ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ἐν τῇ βεβαιώσει περὶ τηρήσεως τῶν διατυπώσεων τῶν σχετικῶν ἄρθρων δὲν κατονομάζεται ὁ Ν. ΓΨΠ.

Ἐπειδὴ προκύπτει μὲν ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 3, 15 ἐδ. α' 16 ἐδ. β' ἀριθμ. 4 καὶ 17 τοῦ νόμου ΓΨΠ τοῦ 1911 περὶ διαθηκῶν (1), ὅτι ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος δημοσίας διαθήκης δέον ὁ διαθέτης νὰ δηλώσῃ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν προφορικῶς ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων προσώπων, ἡ δὲ περὶ τῆς διαθήκης πρᾶξις νὰ περιέχῃ τὴν μνείαν, ὅτι ἐτηρήθησαν ταῦτα, πρὸς δὲ δέον ἡ πρᾶξις νὰ ἀναγνωσθῇ τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ νὰ βεβαιωθῇ, ἐν αὐτῇ ὅτι τοῦτο ἐγένετο, κατ' οὐδεμίαν ὅμως διάταξιν ὁρίζεται, ὅτι διὰ τὴν τήρησιν τῶν ὡς ἄνω ὁρισμῶν τοῦ νόμου πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῶσι πανηγυρικαὶ φράσεις, ὡς ἡ ἐπανάληψις τῶν λέξεων τοῦ νόμου, ἀποκλειομένης τῆς δι' ἑρμηνείας τοῦ ὅλου περιεχομένου τῆς διαθήκης συναγωγῆς τῆς τηρήσεως τῶν ὁρισμῶν τούτων, Καθὼ δὲ προκύπτει ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, αὕτη, ἐκτιμήσασα κατὰ μὴ ὑποκειμένην εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ Ἀρείου Πάγου κρίσιν της, τὸ περιεχόμενον τῆς ὑπ' ἀριθ. . . . . ἐνώπιον τοῦ Σ)φου . . . . . συνταχθείσης διαθήκης, ἐδέξατο, ὅτι ἐν αὐτῇ περιέχονται φράσεις, οἷαι «οὐδεὶς ἄλλος παρέστη πλὴν τοῦ διαθέτου τῶν μαρτύρων καὶ ἐμοῦ, ὅτι οἱ ἄνω μάρτυρες ἦσαν παρόντες ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους», «πεισθείς, ὅτι ὁμιλεῖ σπουδαίως, ἐκάλεσα τὸν διαθέτην νὰ ἐκφράσῃ τὴν τελευταίαν του βούλησιν, οὗτος δέ, συμβουλευόμενος σημειωμά του, μοὶ ἐδήλωσε τὰ ἀκόλουθα», «ἐνταῦθα ἐπεράτωσε καὶ ἐπὶ τῇ ὑπομνήσει μου ἀπάντησε ὄχι», «ὅτι ἡ διαθήκη ἀνεγνώσθη εἰς ἐπήκοον τοῦ διαθέτου καὶ τῶν μαρτύρων», ἐξ ὧν βεβαιοῦται ἀποχρώντως ἡ τήρησις ὅλων τῶν κατὰ τὰς προπαρατεθείσας διατάξεις ἀπαιτήσεων τοῦ νόμου ἤτοι, ὅτι ἐν τῇ διαθήκῃ δήλωσις τελευταίας βουλήσεως ἐγένετο προφορικῶς ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ μαρτύρων, πρὸς δὲ καὶ ὅτι ἡ διαθήκη ἀνεγνώσθη τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν μαρτύρων, γίνεται δ' ἐν αὐτῇ μνεία τούτων. Ὅθεν ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις δεξαμένη ταῦτα καὶ μετὰ τοῦτο κατ' ἀπόρριψιν τῆς ἐφέσεως τῶν ἀναιρεσιόντων ἐπικυρώσασα τὴν ἐκκληθεῖσαν πρωτόδικον ἀπόφασιν ἀπορρίψασαν τὴν ἀπὸ 28 Ὀκτωβρίου 1942 ἀγωγὴν τῶν ἰδίων περὶ κηρύξεως τῆς ὡς ἄνω διαθήκης ὡς ἀκύρου λόγῳ τῶν προδιαληφθεισῶν ἐλλείψεων, ὀρθῶς τὸν νόμον ἡρμήνευσε καὶ ἐφήρμοσε, οἱ δὲ περὶ τῶν ἀντιθέτων λόγοι ἀναιρέσεως εἶναι ἀπορριπτέοι.

Ἐπειδὴ ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ἀναιρεσειόντων, ὅτι εἰς τὴν τέλει τῆς διαθήκης μνείαν περὶ τηρήσεως τῶν διατασσομένων ἐν ἄρθροις 14 καὶ 15 ἐδ. α, β, γ (2), δὲν ἀναφέρεται ὁ νόμος, οὗτινος τὰ ἄρθρα καὶ ἐδάφια ταῦτα ἐτηρήθησαν, δηλονότι ὁ νόμος ΓΨΠ' τοῦ 1911 περὶ διαθηκῶν, δὲν ἦτο οὐσιώδης, διότι ἡ τοιαύτη γενικὴ κατὰ παραπομπὴν ἁπλῶς εἰς ἄρθρα καὶ ἐδάφια βεβαίωσις καὶ περιέχουσα ἔτι τὴν παραλειφθεῖσαν ἀναφορὰν τοῦ νόμου ΓΨΠ', εἶναι ἄνευ σημασίας τινος καὶ περισσὴ ἐν προκειμένῳ μετὰ τὴν ἐν διαθήκῃ κατὰ τὸ ἄρθρ. 16 ἐδ. β, ἀρ. 4 ὡς ἄνω ἀναλυτικὴν μνείαν περὶ τηρήσεως τῶν διατασσομένων ἐν ἄρθρῳ 15 ἐδά-

---

(1) Ἀντίστοιχα ἄρθρ. 1718, 1730 ἐδ. α' 1732—1733 Α. Κ.

(2) Ἀντίστοιχα ἄρθρ. 1729 καὶ 1730 Α.Κ.

φια α' καὶ β' νόμου ΓΨΠ' ὅτι ὁ διαθέτης ἐδήλωσε τὴν ἐν τῇ διαθήκῃ τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν προφορικῶς ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν μαρτύρων, οὗτοι δι' ἦσαν παρόντες καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πράξεως, τοιοῦτον δὲ μὴ οὐσιώδη ἰσχυρισμὸν δὲν ὑποχρεοῦται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει καὶ κρίνῃ τὸ ἐφετεῖον. Ἑπομένως καὶ ὁ τέταρτος ἐν τῷ ἀναιρετηρίῳ, λόγος ἀναιρέσεως, ὅτι ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις κατέλιπεν ἑαυτὴν ἀναιτιολόγητον, μὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸν ὡς ἄνω ἰσχυρισμὸν τῶν ἀναιρεσειόντων, εἶναι ἀπορριπτέος. **(Α.Π. 35]1948 Ε.Ε.Ν. ΙΕ' σ. 97).**

5. Δημοσία διαθήκη· μὴ ὑπογραφὴ ὑπὸ διαθέτου λόγῳ ἀδυναμίας ὑπογράψαι· ἀνάγκη δηλώσεως διαθέτου περὶ τούτου καὶ βεβαιώσεως δηλώσεως ταύτης ὑπὸ συμβολοιογράφου· δὲν ἀπαιτεῖται χρῆσις πανηγυρικῶν πρὸς τοῦτο λέξεων.

Ἐπειδὴ κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἄρθρων 1, 3, 9 καὶ 17 ἐδαφ. β' (1) τοῦ νόμου ΓΨΠ]1911 «περὶ διαθηκῶν» ἡ περὶ τῆς δημοσίας διαθήκης συντασσομένη ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου πρᾶξις, δέον ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος αὐτῆς, νὰ ὑπογραφῇ ὑπὸ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων, ἐὰν δὲ ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ, ἡ ὑπογραφὴ αὐτοῦ ἀναπληροῦται διὰ τῆς ἐν τῇ πράξει βεβαιώσεως τῆς δηλώσεως ταύτης. Ἡ ἔννοια τῶν διατάξεων τούτων εἶναι ὅτι, διὰ τὸ κῦρος τῆς μὴ φερούσης ὑπογραφὴν τοῦ διαθέτου δημοσίας διαθήκης, δὲν ἀρκεῖ μὲν ἡ ἐν τῇ περὶ αὐτῆς συντασσομένῃ συμβολαιογραφικῇ πράξει, ἐπὶ μόνης τῆς ἰδίας αὐτοῦ γνώσεως τῆς πρὸς ὑπογραφὴν ἀδυναμίας τοῦ διαθέτου ἐπιστηριζομένη βεβαίωσις τῆς ἀδυναμίας ταύτης ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου, ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως βεβαίωσις ἐν τῇ πράξει ὅτι αὐτὸς οὗτος ὁ διαθέτης ἐδήλωσεν ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ, πρὸς νόμιμον ὅμως βεβαίωσιν ἐν τῇ πράξει τοιαύτης τοῦ διαθέτου δηλώσεως, δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ ἐν τῇ λεκτικῇ διατυπώσει τῆς πράξεως χρῆσις πανηγυρικῶν λέξεων ἢ ἐκφράσεων, ἀλλὰ ἀρκεῖ νὰ προκύπτῃ ἐκ τοῦ κειμένου αὐτῆς βεβαίωσις τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων ὅτι ἐγένετο ἐνώπιον αὐτῶν δήλωσις αὐτοῦ τούτου τοῦ διαθέτου ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ. Διὰ ταῦτα ἀποφαίνεται ὅτι κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἄρθρ. 1, 3, 9 καὶ 17 ἐδ. Β' τοῦ νόμου ΓΨΠ]1911 «περὶ διαθηκῶν» (1) διὰ τὸ κῦρος τῆς μὴ φερούσης ὑπογραφὴν τοῦ διαθέτου δημοσιας διαθήκης δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἐν τῇ περὶ αὐτῆς συντασσομένῃ συμβολαιογραφικῇ πράξει χρῆσις πανηγυρικῶν λέξεων ἢ φράσεων πρὸς βεβαίωσιν τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ διαθέτης ἐδήλωσεν ἐνώπιον τῶν συμπραξάντων κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῆς προσώπων ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ, ἀλλὰ ἀρκεῖ νὰ προκύπτῃ ἐκ τοῦ κειμένου αὐτῆς βεβαίωσις τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων ὅτι ἐγένετο ἐνώπιον αὐτῶν δήλωσις αὐτοῦ τούτου τοῦ διαθέτου ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ. **(Α. Π. 109]1948 Ὁλομελ.).**

---

(1) Ἀντίστοιχα ἄρθρ. 1716, 1718, 1724 καὶ 1733 ἐδ. Β' Ἀστ. Κώδ.

6. Διαθήκη δημοσία· ἀκυρότης ἐν συμπράξει ὡς μάρτυρος προσώπου ἀνηλίκου· ἐπουσιώδης ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι κατὰ τὴν κοινὴν πλάνην ὁ μάρτυς ἐθεωρεῖτο ἐνήλικος· ἡ ἄσκησις τοῦ δικαιώματος πρὸς ἀκύρωσιν τῆς διαθήκης δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸ ἄρθρ. 281 ΑΚ.

Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἄρθρον 1718 Α.Κ. διαθήκη, δι' ἧς τὴν σύνταξιν δὲν ἐτηρήθησαν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1719—1757 εἶναι ἄκυρος, ἂν μὴ ἄλλως ὁρίζῃ ὁ νόμος, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 1728 παρ. 3 ὡς μάρτυρες πρὸς σύνταξιν τῆς διαθήκης δὲν δύνανται νὰ συμπράττωσιν οἱ ἀνήλικοι· κατ' ἀκολουθίαν ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος, ὅτι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης συνέπραξεν ὡς μάρτυς ἀνήλικος εἶναι αὕτη ἄκυρος καὶ λογίζεται κατὰ τὸ ἄρθρον 180 τοῦ αὐτοῦ Κώδικος ὡς μὴ γενομένη, τὸ δὲ τυχὸν γεγονός, ὅτι ὁ συμπράξας εἰς τὴν διαθήκην ἀνήλικος μάρτυς ἐθεωρεῖτο κατὰ πλάνην ὡς ἐνήλικος καὶ ὡς τοιοῦτος ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τοῦ συντάξαντος τὴν διαθήκην συμβολαιογράφου καὶ τοῦ διαθέτου οὐδεμίαν ἐν τούτῳ ἀσκεῖ ἐπιρροήν. Ἀφ' οὗ, ὅθεν, τὸ δικάσαν Πρωτοδικεῖον (Ἡρακλείου) κατ' ἀνέλεγκτον ἐκτίμησιν τῶν προσαχθεισῶν ἀποδείξεων καὶ μετὰ τὴν δόσιν τοῦ ἐπαχθέντος περὶ τούτου ὅρκου, ἐδέξατο, ὡς δείκνυται ἐκ τῶν πέμπτης, ἕκτης καὶ ἑβδόμης σκέψεων τῆς προσβαλλομένης ὑπ' ἀριθ. 957)1953 ἀποφάσεώς του, καταστάσης ὁριστικῆς διὰ τῆς δόσεως τῶν δι' αὐτῆς ἐπιβληθέντων ἑπακτῶν ὅρκων, ὅτι ὁ συμπράξας κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς προσβαλλομένης διαθήκης μάρτυς Μ. Φ. ἦτο ἀνήλικος κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως αὐτῆς, κατ' ὀρθὴν ἀκολούθως ἑρμηνείαν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν προειρημένων διατάξεων ἀπεφήνατο, ὅτι ἡ οὕτω συσταθεῖσα διαθήκη ἦτο ἄκυρος· ὀρθῶς δὲ καὶ συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 239 τῆς Κρητ. Πολ. Δικ. δὲν διετάχθη ὑπὸ τῶν προσβαλλομένων ἀποφάσεων ἀπόδειξις ἐπὶ τοῦ ἰσχυρισμοῦ τῆς ἀναιρεσειούσης, ὅτι κατὰ κοινὴν πλάνην ἐθεωρεῖτο ἐνήλικος ὁ ἄνω μάρτυς καὶ ὡς τοιοῦτος ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τοῦ διαθέτου, ὡς μὴ ἀσκοῦντος κατὰ τ' ἀνωτέρω ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς προκειμένης δίκης. Οἱ ἐναντίοι, ὅθεν, πρῶτος καὶ δεύτερος λόγοι ἀναιρέσεως εἶναι ἀβάσιμοι καὶ ἀπορριπτέοι.

Ἐπειδὴ ἡ ὑπὸ τῶν ἐκ διαθήκης ἢ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμων ἄσκησις τοῦ δικαιώματος τῆς προσβολῆς τῆς διαθήκης τοῦ κληρονομουμένου ὡς ἀκύρου, ἵνα ἐπέλθῃ ἡ συμφέρουσα αὐτοῖς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι ὑπερβαίνει καὶ δὴ προφανῶς, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρον 281 τοῦ Α.Κ., τὰ ἐν αὐτῇ τεθειμένα ἀντικειμενικὰ κριτήρια τῆς καλῆς πίστεως, τῶν χρηστῶν ἠθῶν ἢ τοῦ κοινωνικοῦ ἢ οἰκονομικοῦ σκοποῦ τοῦ δικαιώματος ἐκ μόνου τοῦ λόγου ὅτι αὕτη ἄγει εἰς τὴν κατάργησιν τῆς διὰ τῆς διαθήκης ἐκδηλωθείσης βουλήσεως τοῦ διαθέτου, ἀφ' οὗ αὕτη κατὰ τὰ ἐν τῇ πρώτῃ σκέψει ἐκτεθέντα θεωρεῖται ὡς μὴ γενομένη. Κατ' ἀντίθετον ἐκδοχὴν αἱ περὶ ἀκυρότητος τῶν διαθηκῶν διατάξεις θὰ ἦσαν καναὶ οὐσιαστικοῦ περιεχομένου, ἀφ' οὗ πάντοτε διὰ τῆς προσβολῆς αὐτῶν ὡς ἀκύρων ἐπιδιώκεται ἡ κατάργησις τῆς ἀκύρως ἐκδηλωθείσης βουλήσεως τοῦ διαθέτου. Ὀρθῶς, ὅθεν, ἀπερρίφθη ὑπὸ τῆς προσβαλλομένης ὑπ' ἀριθ. 1031)1952 ἀποφάσεως ἡ ἐπὶ τῆς ἄνω διατάξεως ἐρειδομένη ἔνστασις τῆς ἀναιρεσειούσης καὶ ὁ ἐναντίος τρίτος λόγος ἀναιρέσεως εἶναι ἀβάσιμος καὶ ἀπορριπτέος. **(Α.Π. 678 (1954) Ν.Δ. τομ. 11 σελ. 110).**

7. Διαθήκη Δημοσία πολύφυλλος. Αὕτη εἶναι ἔγκυρος ὅταν φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς τοῦ διαθέτου, τῶν μαρτύρων καὶ τοῦ συμβολαιογράφου εἰς ἕκαστον φύλλον καὶ εἰς οἱονδήποτε μέρος τοῦ φύλλου.

Ἐπειδὴ διὰ τῶν ἄρθρ. 1718 καὶ 1733 § 2 καὶ 3 τοῦ Α. Κώδικος ρυθμίζοντος κατ' ἄρθρ. 2 αὐτοῦ ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ ἄρθρ. 94 τοῦ Εἰσαγωγικοῦ αὐτοῦ νόμου, τὸ κατὰ τύπους ἔγκυρον τῆς ὑπὸ τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ συνταγείσης τὴν 23 Μαρτίου 1951 δημοσίας διαθήκης τοῦ... ὡρίσθησαν διὰ τοῦ πρώτου μέν, ὅτι διαθήκη δι' ἧς τὴν σύνταξιν δὲν ἐτηρήθησαν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1719 ἕως 1757, εἶναι ἄκυρος, ἂν μὴ ἄλλως ὁρίζει ὁ νόμος, διὰ τοῦ δευτέρου δέ, ὅτι ἐπὶ πολυφύλλου διαθήκης, δέον νὰ ὑπογράφηται αὕτη ὑπὸ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου φύλλου.

Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν διατάξεων τούτων, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ὁποίων ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεις ἐπὶ τῶν ὁμοίων πρὸς αὐτὰς διατάξεων τῶν ἄρθρ. 3 τοῦ 17 τοῦ Ν. ΓΨΠ|1911 περὶ διαθηκῶν, καθ' ἃς ὁ ἐπιδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ νομοθέτου σκοπὸς ἦτο, ὅπως διαπιστοῦται ἑκάστοτε ὅτι ἕκαστον φύλλον τῆς διαθήκης εἰς ὃ δέον νὰ τίθενται αἱ ὑπογραφαὶ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων, ἀποτελεῖ πράγματι ὁλοκληρωτικὸν μέρος τοῦ ὅλου ἐγγράφου τῆς διαθηκης καὶ ἀποτραπῇ τὸ ἐνδεχομενον τῆς ὑποβολῆς ἑτέρου τοιούτου ἀντὶ τοῦ γνησιου, σαφῶς προκύπτει, ὅτι εἶναι ἔγκυρος ἡ πολύφυλλος διαθήκη, καὶ ὅταν αἱ ὑπογραφαὶ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων ὑπάρχουν οὐχὶ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου φύλλου αὐτῆς, ἐξαιρέσει τοῦ τελευταίου τοιούτου περὶ οὗ ἤδη δὲν πρόκειται, ἀλλὰ εἰς τὰ περιθώρια, ἐκείνων, τεθεῖσαι πρὸς ἐπιβεβαίωσιν γενομένης εἰς ταῦτα προσθήκης, μετὰ τῆς ἐντεῦθεν δεικνυομένης γνησιότητος τῆς ὁποίας, δείκνυται ἅμα καὶ ἡ γνησιότης τοῦ ὅλου φύλλου, ἣν ὡς εἴρηται καὶ ἠθέλησε νὰ περιφρουρήσῃ ὁ νομοθέτης, δι' ὃν τὸ οὐσιῶδες, ὅπερ καὶ διατύπωσιν συνιστᾷ, δὲν εἶναι ποῦ αἱ ὑπογραφαὶ δέον νὰ τίθενται, ἀλλ' ὅτι πρέπει νὰ μὴ παραλείπωνται καὶ ἐν ἑκάστῳ φύλλῳ. Ὅθεν, δεξαμένη ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις, ὡς ἐξ αὐτῆς προκύπτει, ὅτι ἡ διαληφθεῖσα διαθήκη, πολύφυλλος οὖσα, καὶ δή, ἑπτασέλιδος, δὲν φέρει εἰς τὸ τέλος τῆς δευτέρας, τετάρτης, καὶ ἕκτης σελίδος αὐτῆς, ἤτοι εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου, δευτέρου καὶ τρίτου φύλλου της, τὴν ὑπογραφὴν τοῦ διαθέτου, καὶ τῶν συμπραξάντων προσώπων, ἀλλ' ὑπὸ τὰς εἰς τὸ περιθώριον τούτων ὑπαρχούσας προσθήκας καὶ ἀποφηναμένη ἔγκυρον τὴν διαθήκην ταύτην, ἐντεῦθεν δ' ἀπορρίψασα τὴν ἐφ' ἧς αὕτη ἀγωγήν, διώκουσαν τὴν ἀναγνώρισιν τῆς διαθήκης ταύτης ὡς ἀκύρου, διότι αὕτη, πολύφυλλος ὡς ἄνω οὖσα, δὲν φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπρξάντων προσώπων, εἰς τὸ τέλος ἑκάστου φύλλου αὐτῆς καὶ συγκεκριμένως, εἰς τὴν δευτέραν, τετάρτην, καὶ ἕκτην σελίδα της, ὀρθῶς ἡρμήνευσε καὶ ἐφήρμοσε τὰς παρατεθείσας οὐσιαστικοῦ δικαίου διατάξεις τῶν ἄρθρ. 1718 καὶ 1733 παρ. 2 καὶ 3 τοῦ Α. Κώδικος, ἀπορριπτέος δι' ὡς ἀβάσιμος εἶναι ὁ ἐναντίος μόνος λόγος ἀναιρέσεως. **(Α.Π. 304]1959 (Ὁλομέλεια) Δ.Σ.Σ.Ε.Α. Τομ. Δ' σ. 295).**

8. Ἔγκυρος ἡ δημοσία διαθήκη, καθ' ἣν ὁ διαθέτης δηλοῖ τὴν βούλησίν του δι' ἐγγράφου συνταχθέντος προηγουμένως παρ' ἄλλου καθ' ὑπαγόρευσίν του καὶ ἀναγνωσθέντος εἰς ἐπήκοον συμπραττόντων καὶ διαθέτου ἐπι-

νεύοντος. Ἕτεραι διαθῆκαι λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν πρὸς διασάφησιν τῆς κρινομένης διαθήκης.

Ἐπειδὴ ὁ ὑπὸ τῶν ἐναγόντων καὶ ἤδη ἐκκαλούντων προβαλλόμενος λόγας ἀκυρότητος τῆς 8411)1942 δημοσίας διαθήκης, συνιστάμενος εἰς τὸ ὅτι ὁ διαθέτης οὔτε ἐδήλωσε προφορικῶς ὁ ἴδιος τὴν βούλησίν του, οὔτε ὑπηγόρευσεν ὁ ἴδιος ταύτην ἐκ σχεδίου ἢ σημειώματος, ἀλλ' ἐνεφάνισεν εἰς τὸν συμ)φον ἔγγραφον μὲ τὴν δήλωσιν, ὅτι εἰς αὐτὸ εἶναι γραμμένη ἡ τελευταία θέλησίς του, γραφεῖσα καθ' ὑπαγόρευσιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Α, λόγῳ δὲ τοῦ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ ὡς στερούμενος τῆς ὁράσεως, παρέδωκε τοῦτο πρὸς τὸν συμ)φον, ὅστις τὸ ἐνεχείρισεν εἴς τινα τῶν συμπραττόντων μαρτύρων, ὑπαγορεύσαντα τοῦτο εἰς τὸν συμ)φον, εἶναι ἀπορριπτέος ὡς ἀβάσιμος καὶ ὀρθῶς ἀπέρριψε τοῦτον ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, καθόσον, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς προσβαλλομένης ὡς ἄνω διαθήκης, προσαγομένης ἐν κεκυρωμένῳ ἀντιγράφῳ, ὁ διαθέτης προφορικῶς καὶ εἰς ἁπλῆν νεοελληνικὴν γλῶσσαν εἶπε: «θέλω ἰσχυρὰν τὴν παροῦσαν μου καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς διατάξεις». Εἶτα εἶπεν: «ἡ περιουσία μου μετὰ τὸν θάνατον μου εἶναι αὐτὴ αὕτη, ἥτις ἐν τῷ ἐγχειριζομένῳ σημειώματί μου, τὸ ὁποῖον καθ' ὑπαγορευσίν μου ἔγραψεν ὁ ἀδελφός μου Α' ἀναγράφεται». Ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐν τῇ διαθήκῃ ἐκτίθεται, ὅτι «τὸ σημείωμα τοῦτο ἐνεχειρίσθη ὑπὸ τοῦ διαθέτου εἰς τὸν συμ)φον καὶ καθ' ὑπόδειξιν τοῦ ἰδίου διαθέτου παρεδόθη ὑπὸ τοῦ συμ)φου εἰς τὸν συμπράξαντα τῇ διαθήκῃ μάρτυρα Α.Μ. πρὸς ἀνάγνωσιν, καθόσον ὁ διαθέτης στερούμενος τῆς ὁράσεως δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναγνῶσῃ τοῦτο, ὅτι ὄντως τὸ σημείωμα τοῦτο ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ ὑποδειχθέντος προσώπου μίαν πρὸς μίαν λέξιν εὐκρινῶς καὶ βραδέως, συγκατανεύοντος τοῦ διαθέτου εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀναγνωσθέντος σημειώματος, ὅτι ἀποτελεῖ τὴν τελευταίαν του θέλησιν, ὅτι ἀνεγιγνώσκετο σημείωμα ὑπὸ τοῦ ἄνω μάρτυρος καὶ ὁ συμ)φος ἔγραφεν καὶ ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δευτέρας ταύτης ἀναγνώσεως καὶ γραφῆς ὁ διαθέτης συνεπλήρου τὸ περιεχόμενον τοῦ σημειώματος καὶ τέλος οὗτος ἐδήλωσεν καὶ αὖθις, ὅτι «πάντα τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦν τὴν τελευταίαν του θέλησιν καὶ προσθέσαντος πρὸς ἀποφυγὴν πάσης, παρερμηνείας ὅτι τοὺς ἀνωτέρω τέσσαρας κληρονόμους του ἀφήνει τοιούτους κατ' ἴσα μέρη». Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ὑπὸ τοῦ διαθέτου δηλώσεως τῆς τελευταίας του βουλήσεως ἀναπληροῖ πλήρως τὴν προφορικὴν αὐτοῦ δήλωσιν καὶ εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰς ἐν τῷ ν. ΓΨΠ)1911 περὶ διαθηκῶν ἀπαραιτήτους καὶ ἀποκλειστικῶς ἀπαιτουμένας διατυπώσεις καὶ εἰδικῶς τῶν ἄρθρ. 9 καὶ 15 παρ. 1 (1) τοῦ νόμου τούτου, καθ' ἃς ἡ δημοσία διαθήκη συντάσσεται, δηλοῦντος τοῦ διαθέτου τὴν τελευταίαν αὐτοῦ θέλησιν προφορικῶς ἐνώπιον τοῦ συμ]φου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων προσώπων, δυναμένου τοῦ διαθέτου νὰ ὑπαγορεύῃ ἐκ σχεδίου ἢ νὰ ποιῆται χρῆσιν σημειώματος, διότι ὁ διαθέτης ἀπήγγειλε τὴν θέλησιν ἐνώπιον τοῦ συμ]φου καὶ τῶν μαρτύρων οὐχὶ ἀπὸ σημειώματος, ὅπερ λόγῳ τῆς παθήσεώς του δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιήσῃ ὁ ἴδιος, ἀλλὰ προφορικῶς διότι προφορικὴν ἐκδήλωσιν τῆς θελήσεώς του ἀποτελεῖ καὶ ὁ ἀνωτέρω ἐν τῇ διαθήκῃ ἀναφερόμενος τρόπος τῆς ἐπαναλήψεως, τοὐτέστιν ὡς καὶ τῆς συμπληρώσεως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ περιεχομένου τοῦ σημειώματος κατά τε τὴν ἀνάγνωσιν ὑπὸ τοῦ μάρτυρος καὶ τὴν γραφὴν ὑπὸ τοῦ συμ]φου καὶ τοῦ ὁποίου περιεχομένου τοῦ σημειώματος

(1) Ἀντίστοιχα ἄρθ. 1724 καὶ 1730 παρ. 1 Α.Κ.

τούτου λαμβάνων ὁ διαθέτης οὕτως γνῶσιν ἀπεδέξατο τοῦτο ὡς ἴδιον καὶ ἐδήλου τοῦτο προφορικῶς πρὸς τὸν συμ]φον (Κρασσᾶ Κληρ. παρ. 40 σημ. 4). Ἐκδηλωθείσης οὕτω ὑπὸ τοῦ διαθέτου τῆς τελευταίας θελήσεως αὐτοῦ ὡς ἀπαιτεῖ ἡ προμνησθεῖσα διάταξις τοῦ ἄρθρ. 15 παρ. 1 τοῦ ν. ΓΨΠ]91, ὅστις οὐδεμίαν ἰδιάζουσαν διατύπωσιν διὰ τὴν δημοσίαν διαθήκην τῶν τυφλῶν ἀπήτησεν, οὐδὲ περιέλαβε τούτους μεταξὺ τῶν ἀνικάνων πρὸς σύνταξιν πάσης διαθήκης οὐδ' ἐπηρεάζεται τὸ κῦρος τῆς διαθήκης ταύτης ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἐν λόγῳ σημείωμα ἐγράφη ὑπὸ τοῦ τιμηθέντος ἐν τῇ διαθήκῃ ἀδελφοῦ τοῦ διαθέτου καὶ δὴ καθ' ὑπαγόρευσιν αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον ἐκεῖνος καὶ δὲν συνέπραξεν ἐν τῇ διαθήκῃ (ἄρθρ. 11ν. ΓΨΠ]1911(1) δὲν εἶναι παρ' ἄλλης διατάξεως νόμου ἀποκλεισμένον ἵνα ὁ διαθέτης ζητήσῃ τὴν βοήθειαν καὶ ἀρωγὴν τρίτων προκειμένου νὰ καταστρώσῃ τὸ σχέδιον καὶ ἀποκρυσταλλώσῃ τὴν γνώμην περὶ τῆς τελευταίας θελήσεώς του (Κληρ· Δικ. Κρασσᾶ παρ. 40, **DERBURG** παρ. 76). Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω εἶναι ἀπορριπτέοι ὅ τε σχετικὸς πρῶτος λόγος ἐφέσεως, ὡς καὶ πάντα τὰ ἐνάντια ὑποστηριζόμενα ὑπὸ τῶν ἐκκαλούντων ἐν ταῖς προτάσεσιν αὐτῶν.

Ἐπειδὴ ἐξ ἑτέρου ἡ κατὰ τὸ ἄρθρ. 15 παρ. 1 τοῦ ν. ΓΨΠ ἀπαιτουμένη προφορικὴ δήλωσις ὑπὸ τοῦ διαθέτου τῆς τελευταίας αὐτοῦ θελήσεως προκύπτει σαφῶς καὶ ἐκ τῆς ἐν τῇ προσβαλλομένῃ διαθήκῃ περικοπῆς «οὕτω ἔχει τὸ σημείωμα συμπληρωθὲν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὑπὸ τοῦ διαθέτου δηλώσαντος, ὅτι πάντα τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα (ὅσα ἐν τῷ σημειώματί του εἶχον γραφῇ καὶ ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ τοῦ μάρτυρος καὶ συνεπληρώθησαν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὑπὸ τοῦ διαθέτου) ἀποτελοῦν τὴν τελευταίαν του θέλησιν καὶ προσθέσαντος πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρερμηνείας, ὅτι τοὺς ἀνωτέρω τέσσαρας κληρονόμους του ἀφήνει τοιούτους κατ' ἴσα μερίδια». Ὡς τοιούτους δὲ κληρονόμους ἠννόει προφανῶς καὶ ἀναμφιβόλως τοὺς κατονομασθέντας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ὑπὸ τούτου δοθέντος καὶ διευκρινισθέντος σχεδίου διαθήκης, ὡς τοῦτο ἄλλως τε σαφῶς καταδηλοῦται καὶ ἐκ τῶν ἑτέρων δύο ἐπικαλουμένων πρὸς τοῦτο καὶ ἐν νομίμοις ἀντιγράφοις προσαγομένων διαθηκῶν ὑπ' ἀρ. 44227 καὶ 10824)1946, ἐξ ὧν προκύπτει, ὅτι περὶ τὰ αὐτὰ κυρίως πρόσωπα, τῶν ἐναγομένων ἤδη ἐφεσιβλήτων ἐστρέφετο καὶ τότε (1935) ἡ τελευταία θέλησις τοῦ διαθέτου ὅπως ἐγκαταστήσῃ τούτους κληρονόμους του καὶ ἣν τελευταίαν βούλησίν του ἐξεδήλωσε σαφέστερον καὶ ἐμφαντικώτερον καὶ μετὰ μίαν ἀκόμη ἑπταετίαν, ἤτοι τὸ 1942, ὅτε συνέταξε τὴν δευτέραν διαθήκην ὑπ' ἀρ. 8411 καὶ ἐπανέλαβε καὶ πάλιν μετὰ τετραετίαν, ὅτε συνέταξε τὴν τρίτην διαθήκην του ὑπ' ἀρ. 10824)1946. **(Ἐφ. Πατρ. 179 (1948) Ε.Ε.Ν. ΙΕ' σελ. 97).**

9. Προσβολὴ διαθήκης λόγῳ ἐλλείψεως συνειδήσεως πραττομένων παρὰ τῷ διαθέτῃ· ἐφαρμογὴ κανόνων κοινῆς πείρας πρὸς συναγωγὴν κρίσεως περὶ τῆς τοιαύτης ἐλλείψεως· ἀμφισβήτησις ἐν ἰατρικῇ ἐπιστήμῃ· τρόπος συντάξεως δημοσίας διαθήκης· ἀπαγόρευσις παραστάσεως ἄλλων προσώπων· αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸν χρόνον τῆς συντάξεως καὶ οὐχὶ εἰς τὸν τῆς προεργασίας.

Ἐπειδή, ὡς δείκνυται ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, αὐτὴ αὕτη ὡς καὶ δι' ἀναφορᾶς αὐτῆς εἰς τὰς αἰτιολογίας τῆς ἐκκαλουμένης πρωτοδίκου ἀπο-

(1) Ἀντίστοιχον ἄρθ. 1726 Α. Κ.

φάσεως, ἐδέξατο ἀνελέγκτως μετ' ἐκτίμησιν τῶν ἀποδείξεων, ὅτι ὁ διαθέτης Ν. Π. ἕνεκα τῆς, ἐν ᾗ εὑρίσκετο κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τῆς ὡς ἄνω δημοσίας διαθήκης του, καταστάσεως τῆς ὑγείας του κατὰ μὲν τοὺς μάρτυρας καὶ πιστοποιούντων ἰατροὺς διχογνωμία μεταξὺ αὐτῶν ἐν τῇ εἰδικότητι των ὑπάρχει περὶ τοῦ ἄνω δηλῶν τὴν περὶ ἧς ἡ διαθήκη αὕτη τελευταίαν βούλησίν του ἐνήργει ὑπὸ τὸ φῶς τῆς συνειδήσεώς του, ἐκ δὲ τῶν καταθέσεων καὶ πιστοποιητικῶν τούτων ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἅπαντα τὰ λοιπὰ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα οὐδαμῶς ἀπεδείχθη, ὅτι κατὰ τὸν ἀνωτέρω χρόνον δὲν εἶχε τὴν συνείδησιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραττομένων. Μεθ' ὃ τὸ ἐκδὸν τὴν ἀπόφασιν ταύτην 'Εφετεῖον κρίναν, ὅτι δὲν ἔχουσιν εἰς τὴν προκειμένην συγκεκριμένην περίπτωσιν ἐφαρμογὴν τὰ ἄρθρα 1719 ἐδ. 4 καὶ 131 τοῦ Α. Κ., κατὰ τὰ ὁποῖα ἡ διαθήκη εἶναι ἄκυρος, ἐὰν ὁ δηλῶν δι' αὐτῆς τὴν τελευταίαν βούλησίν του δὲν εἶχε κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεώς της τὴν συνείδησιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραττομένων καὶ ἐπὶ τούτοις ἀπορρίψαν τὴν ἐπὶ τοιαύτης ἐλλείψεως συνειδήσεως ἐρειδομένην ἀντένστασιν τῶν ἀναιρεσειόντων περὶ ἀκυρότητος τῆς ὡς εἴρηται δημοσίας διαθήκης, ὀρθῶς ἐφήρμοσε καὶ ἡρμήνευσε τὰς διατάξεις ταύτας καὶ οὐδαμῶς παρεβίασεν αὐτὰς διὰ τῆς μὴ εἰς ταύτας ὑπαγωγῆς τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ προσβαλλομένῃ ἀποφάσει καὶ τῇ, εἰς ἣν αὕτη ἀναφέρεται, πρωτοδίκῳ ἀποφάσει δεκτῶν γενομένων πραγματικῶν περιστατικῶν κατ' ἐφαρμογὴν τῶν κανόνων τῆς κοινῆς πείρας καὶ λογικῆς, ἀφ' οὗ τοιοῦτοι κανόνες, οὓς τινας δέον νὰ κατέχῃ πᾶς νουνεχὴς καὶ τὴν κοινὴν πεῖραν κεκτημένος ἄνθρωπος ἑπομένως καὶ ὁ δικαστής, δὲν συντρέχουν ἐν προκειμένῳ, δεδομένου ὄντος, ὅτι κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ 'Εφετείου δεκτὰ γενόμενα καὶ ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἰατρικῇ ἐπιστήμῃ ἀμφισβήτησις κρατεῖ περὶ τοῦ ἂν ὁ ἐν τῇ κατὰ τὰ ἀνωτέρω πραγματικὰ περιστατικὰ καταστάσει τῆς ὑγείας, εὑρισκόμενος καὶ ἀντικειμενικῶς ἐξεταζόμενος ἔχῃ ἢ μὴ τὸ φῶς τῆς συνειδήσεως τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραττομένων. Συνεπῶς πάντα τὰ ἐναντία ὑποστηριζόμενα διὰ τοῦ τρίτου ἐκ τῶν προσθέτων λόγων ἀναιρέσεως ἀπορριπτέα τυγχάνουσιν.

'Επειδὴ ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς ὑπ' ἀριθ. 14575|1953 πρωτοδίκου ἀποφάσεως, εἰς τὰς αἰτιολογίας τῆς ὁποίας ἀναφέρεται ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις ('Εφ. 'Αθ. 3314|54), υἱοθετοῦσα ταύτας καὶ μὴ δεχομένη διάφορόν τι, δεκτῶν ἀνελέγκτως μετὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀποδείξεων γενομένων, ὅτι ὅταν προσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ διαθέτου Ν. Π. ὁ συντάξας τὴν διαθήκην αὐτοῦ Συμβολαιογράφος Κ. Α. παρίσταντο πάντες οἱ συγγενεῖς τοῦ διαθέτου, χωρὶς δὲ τὴν ἐναντίωσιν οὐδενὸς ἤρξατο ἡ προεργασία διὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης του, πρὸς δὲ ὅτι ὁ διαθέτης εὐθὺς μετὰ τὴν περάτωσιν τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης του, διέταξε κρούσας τὸν κώδωνα, προδήλως διὰ τὴν μὴ ἐκείσε παράστασίν τινος τῶν συγγενῶν, νὰ προσφερθῇ μαστίχα εἰς τοὺς συμπράξαντας κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης μάρτυρας ζητήσας μάλιστα ἀπὸ τοὺς τελευταίους τούτους συγνώμην διὰ τὸν κόπον εἰς ὃν ὑπέβαλεν αὐτοὺς διὰ τὴν προσέλευσίν των καὶ σύμπραξίν των εἰς τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης του, σαφῶς συνάγεται, ὅτι τὸ δικάσαν 'Εφετεῖον ἐδέξατο κατὰ τὴν ἀνέλεγκτον κρίσιν του, ὅτι οἱ συγγενεῖς τοῦ διαθέτου δὲν παρίσταντο κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης του, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὴν διὰ τὴν σύνταξιν αὐτῆς ἀπαιτουμένην προηγουμένην ταύτης προεργασίαν, ἡ προεργασία ὅμως αὕτη δὲν ἀνήκει εἰς τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης, ἤτοι τῆς δηλώσεως τῆς τελευταίας θελήσεως τοῦ διαθέτου, εἰς ὃν ἀπέβλεψεν ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 1730 παρ. 3 τοῦ Α. Κ. ἀπαγορεύσασα τὴν κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς δημοσίας διαθήκης παρουσίαν παντὸς ἄλλου πλὴν τοῦ διαθέτου καὶ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 1724 τοῦ αὐτοῦ κώδικος

συμπραττόντων προσώπων καὶ τοῦτο ἵνα μὴ ἐξ αὐτῆς ὁ διαθέτης ἐπηρεάζεται εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς ὡς ἄνω δηλώσεώς του. Ἐπὶ τοῖς οὕτω δὲ δεκτοῖς γενομένοις τὸ αὐτὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας μὴ χωρῆσαν εἰς τὴν ἀναγνώρισιν ὡς ἀκύρου τῆς περὶ ἧς πρόκειται δημοσίας διαθήκης, οὔτε εὐθέως οὐδὲ ἐκ πλαγίου ἐσφαλμένως ἐφήρμοσε καὶ ψευδῶς ἡρμήνευσε τὴν ἀνωτέρω διάταξιν νόμου καὶ τὰς συναφεῖς τῶν ἄρθρων 159 παρ. 1 καὶ 1718 τοῦ Α.Κ. καὶ ὁ περὶ τοῦ ἐναντίου τέταρτος ἐκ τῶν προσθέτων λόγων ἀναιρέσεως κατὰ τὸ δεύτερον μέρος αὐτοῦ ἀπορριπτέος τυγχάνει. **(Α. Π. 363]1955 Ν. Δικ. Τομ. 10 σ. 649).**

Γ'. Μυστικαὶ διαθῆκαι

Συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα. Αὐτοπρόσωπος ἔκδοσις ὑπὸ συμβολαιογράφου κατ' ἄρθρου 178 Ὀργ. Δικαστηρίων: οὐ νοεῖται καὶ ἰδιόχειρος ὑπὸ τούτου γραφή. Ἀπαγόρευσις κατ' ἄρθρον 1730 Α. Κ. παρουσίας τρίτων κατὰ σύνταξιν διαθήκης οὐ καὶ ἰσχὺς ἀπαγορεύσεως ταύτης κατὰ σύνταξιν πράξεως καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης.

Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 178 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων ὁρίζει ὅτι διὰ νὰ ἔχῃ κῦρος τὸ Συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφον ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ ἐνώπιον ἑνὸς συμβολαιογράφου, παραλαμβάνοντος δύο μάρτυρας καὶ ἐπὶ μυστικῆς διαθήκης ἐπὶ παρουσίᾳ τριῶν μαρτύρων ἢ ἐνώπιον ἑνὸς συμβολαιογράφου καὶ ἑνὸς μάρτυρος (ἄρθρ. 21 Ν. ΓΨΠ)911) (1) "Αν ὁ συμβολαιογρφάος δὲν ἐκδώσῃ τὸ ἔγγραφον αὐτοπροπροσώπως τιμωρεῖται ὡς πλαστογράφος, τὸ δὲ ἔγγραφον κατὰ τὸ ἑπόμενον ἄρθρον 180 εἶναι ἄκυρον. "Ωστε ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιτάσσεται, ὅπως ὁ συμβολαιογράφος ἐκδώσῃ αὐτοπροσώπως τὸ συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφον. Ἀλλ' ὡς ἔκδοσις τοῦ ἐγγράφου νοεῖται ἡ διὰ τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ τελείωσις τούτου, καὶ ὄχι ἡ σύνταξις τοῦ κειμένου αὐτοῦ. Ἑπομένως δύναται τὸ ἔγγραφον νὰ γραφῇ δι' ἄλλης χειρός, ἀλλὰ δὲν δύναται καὶ νὰ ὑπογραφῇ, διὰ λογαριασμὸν μὲν τοῦ συμβολαιογράφου, ὑπὸ ἄλλου δὲ (Εὐκλείδης—Παπαδόπουλος 11 πρραγρ. 203 σημ. 2) Κατ' ἀκολουθίαν τὸ ὅτι ἐν προκειμένῳ ἡ πρᾶξις τῆς καταθέσεως τῆς διαθήκης ἐγγράφη κατὰ τὸ κείμενον ὑπὸ ἄλλου προσώπου καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ Συμβολαιογραφοῦντος προξένου ὑπεγράφη ὅμως ὑπὸ τούτου, οὐδεμίαν ἐντεῦθεν ἀκυρότητα πάσχει ἡ πρᾶξις αὕτη, καὶ κατὰ συνέπειαν οὐδεμία πλαστότης, διὰ τὸν λόγον τοῦτο καὶ μόνον εἰς ἔν καὶ μόνον περιορίζει αὐτήν, ἐνυπάρχει, καὶ ἀπορριπτέα τὰναντία.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ἄρθρου 25 ἐδ. α' τοῦ Νόμου ΓΨΠ'[911 (2) τὸ ὁποῖον παραπέμπει, οὐχὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ ἄρθρον 15 τοῦ αὐτοῦ Νόμου, (3) ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ ἐδάφιον β, καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρου 1743 παραγρ. 2 τοῦ Κῶδικος, τὸ ὁποῖον παραπέμπει μόνον εἰς τὸ ἐδάφιον 2 τοῦ ἄρθρου 1730 αὐτοῦ, καὶ ὄχι καὶ εἰς τὰ ἐδάφια 1 καὶ 3, κατὰ τὰ ὁποῖα, τόσον βάσει τοῦ νόμου ΓΨΠ' ὅσον καὶ βάσει τοῦ κώδικος ἀπαγορεύεται ἡ παρουσία τρίτων προσώπων, ὅταν συντάσσεται δημοσία διαθήκη. ἕπεται ὅτι ὅταν γίνεται κατάθεσις μυστικῆς διαθήκης καὶ συντάσσεται

---

(1) Ἀντίστοιχον ἄρθ. 1738 Α.Κ.
(2) Ἀντίστοιχον ἄρθ. 1743 Α.Κ.
(3) Ἀντίστοιχα ἄρθ. 1730 καὶ 1731 Α.Κ.

περὶ ταύτης ἡ δέουσα πρᾶξις, ἡ παρουσία κατὰ ταύτην καὶ ξένων προσώπων, ἐκτὸς δηλαδὴ τῶν μαρτύρων, τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τοῦ διαθέτου, οὐδεμίαν ἐντεῦθεν ἀκυρότητα προκαλεῖ. Κατ' ἀκολουθίαν, τὸ ὅτι ἐν προκειμένῳ, τὸ κείμενον τῆς πράξεως καταθέσεως τόσον τῆς πρώτης, ὅσον καὶ τῆς δευτέρας διαθήκης καὶ τοῦ κωδικέλλου συνετάγη ὑπὸ τρίτου προσώπου καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ συμβολαιογραφοῦντος Προξένου, καὶ ὅτι κατὰ τὴν κατάρτισιν αὐτῆς παρίστατο καὶ τρίτον πρόσωπον, οὐδεμίαν ἀκυρότητα τούτων ἐπιφέρει. (**Ἐφ. Ἀθ. 749 (1950) Ε.Ε.Ν. 12 σ. 742**).

Δ'. Ἀνάκλησις διαθηκῶν

Διαθήκη· ἀνάκλησις ἰδιογράφου διὰ καταστροφῆς ἢ μεταβολῆς τοῦ ἐγγράφου αὐτῆς, κατ' ἄρθρ. 1765 Α.Κ.· μαχητὸν τεκμήριον κατ' ἄρθρ. 1765 ἐδ. 2 Α.Κ.· ὁ κατὰ τοῦ τεκμηρίου τούτου μαχόμενος ὀφείλει νὰ ἐπικαλεσθῇ καὶ ἀποδείξῃ ὡ ρ ι σ μ έ ν α γεγονότα ἄγοντα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ διαθέτης δὲν ἐσκόπει, διὰ τῆς καταστροφῆς ἢ μεταβολῆς τῆς διαθήκης, τὴν ἀνάκλησιν αὐτῆς· ἔννοια τοῦ ὅρου «μεταβολὴ» κατ' ἄρθρ. 1765 Α.Κ.· τοιαύτην συνιστᾷ καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ διαθέτου προσθήκη τῆς λέξεως «ἄκυρος» εἰς τὸ τέλος τῆς διαθήκης· ἐκτίμησις τῆς μεταβολῆς κατὰ τοὺς κανόνας τῆς κοινῆς πείρας καὶ γνώσεως· κρίσις κατὰ τοὺς κανόνας τούτους ὅτι ἡ προσθήκη τῆς λήξεως «ἄκυρος» εἰς τὸ τέλος τῆς ἐκ τεσσάρων φύλλων ἀπαρτιζομένης διαθήκης ἀποτελεῖ μεταβολὴν θεμελιοῦσαν ἀνάκλησιν.

Κανόνες κοινῆς πείρας καὶ γνώσεως· ἐφαρμογὴ αὐτῶν· ἔλεγχος ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 1765 Α.Κ. σαφῶς συνάγεται ὅτι καθιεροῦται δι' αὐτοῦ μαχητὸν τεκμήριον περὶ τοῦ ὅτι, ἐὰν ὁ διαθέτης καταστρέψῃ τὸ ἔγγραφον τῆς ἰδιογράφου διαθήκης του ἢ ἐπιχειρήσῃ ὑπ' αὐτοῦ οἱασδήποτε μεταβολάς, δι' ὧν ἐκφράζεται συνήθως καὶ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἡ βούλησις περὶ ἀνακλήσεως ἐγγράφου δηλώσεως, τεκμαίρεται ὅτι καὶ εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν ἐσκόπει οὗτος τὴν ἀνάκλησιν τῆς διαθήκης του. Ἐξ ἄλλου, ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου πρὸς τὸ ἄρθρ.272 καὶ 275 Πολ. Δικ. προκύπτει ὅτι ὁ ἐπικαλούμενος τὸ ὡς ἄνω τεκμήριον ἀπαλλάσσεται πάσης ἄλλης ἀποδείξεως, ἐφ' ὅσον πάντως εἶναι ἀποδεδειγμένα τὰ τὴν βάσιν τοῦ ἄνω τεκμηρίου συγκροτοῦντα πραγματικὰ περιστατικά, τ. ἔ., ὅτι ἡ καταστροφὴ ἢ αἱ μεταβολαὶ τοῦ ἐγγράφου τῆς διαθήκης ἐπηνέχθησαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ διαθέτου. Ἀντιθέτως, ὁ ἀντίδικος τοῦ ἐπικαλουμένου τὸ τεκμήριον, ἐὰν ἐπιθυμῇ τὴν κατάρριψιν αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ προβάλῃ καὶ ἀποδείξῃ ὡρισμένα γεγονότα ἐξ ὧν νὰ δύναται νὰ συναχθῇ, ὅτι εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν τῆς ὡρισμένης διαθήκης, ἂν καὶ ἐπῆλθεν ἡ καταστροφή, ἢ αἱ ἐπ' αὐτῆς μεταβολαὶ ὑπὸ τοῦ διαθέτου, ἐν τούτοις οὗτος δὲν ἐσκόπει τὴν ἀνάκλησιν τῆς διαθήκης του. Ὅθεν, δεξάμενον τὸ δικάσαν Ἐφετεῖον, καθ' ἃ ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του δείκνυται, ὅτι πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ τεκμηρίου ἔδει ὁ ἐπιδιώκων αὐτήν, ἀναιρεσείων, νὰ ἰσχυρισθῇ καὶ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς διαθήκης μεταβολὴ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ διαθέτου ἐκ παραδρομῆς, πλάνης του κλπ., ἤτοι ἐξ ὡρισμένου γεγονότος, οἷον συνιστᾷ ἡ παραδρομή, πλάνη, ἢ ἄλλο παρόμοιον, μὴ ἀρκούσης ἑπομένως μόνον τῆς ἀποδείξεως ὅτι ἁπλῶς ὁ διαθέτης δὲν ἐσκόπει διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ περιεχομένου

τῆς διαθήκης τὴν ἀνάκλησιν αὐτῆς, τὸ μὲν ὀρθῶς ἡρμήνευσε καὶ ἐφήρμοσε τὸ ἄνω ἄρθρον τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, τὸ δὲ οὐδαμῶς παρεβίασε τὰ προεκτεθέντα ἄρθρα τῆς Πολ. Δικονομίας καὶ οἱ περὶ τοῦ ἐναντίου 1, 2, 7 λόγοι τοῦ κυρίου δικογράφου, δι' ὧν παραπονεῖται ὁ ἀναιρεσείων ὅτι διὰ τὴν κατάρριψιν τοῦ ἄνω τεκμηρίου εἶναι ἀρκετὴ ἡ ἐκ μέρους του ἀπόδειξις τοῦ ἰσχυρισμοῦ του ὅτι ὁ διαθέτης διὰ τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ μεταβολῶν δὲν εἶχε τὴν πρόθεσιν νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν διαθήκην, καὶ ὅτι συνεπῶς ἔσφαλε τὸ Ἐφετεῖον μὴ λαβὸν αὐτὸν ὑπ' ὄψει, τυγχάνουσιν ἀπορριπτέοι, ἀφ' οὗ, καθ' ἃ προεξετέθη, ὁ προτεινόμενος ἰσχυρισμός του οὗτος δὲν ἦτο οὐσιώδης διὰ τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης. Ἐπίσης ἀπορριπτέος καὶ ὁ πέμπτος λόγος τοῦ προσθέτου δικογράφου διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ διότι τὸ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀναφερόμενον γεγονός, ὅτι ὁ διαθέτης ἐδήλωσεν ὁ ἴδιος εἰς κατοίκους τοῦ Σουὲζ ἐμμονὴν εἰς τὴν διαθήκην (ὅπερ ἐπρότεινεν ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου, καθ' ἃ ἐκ τῶν οἰκείων προτάσεών του δείκνυται) δὲν εἶναι ἐπίσης οὐσιῶδες καθ' ὃ μὴ ἀρκοῦν πρὸς κατάρριψιν τοῦ ἄνω τεκμηρίου, διότι θὰ ἔδη προσέτι νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὁ διαθέτης κατέστησε γνωστὸν καὶ τὸν λόγον, δι' ὃν ἐποιήσατο τὰς ἐν τῷ σώματι τῆς διαθήκης του μεταβολάς, ἀφοῦ ἔλεγεν ὅτι ἤθελε νὰ ἰσχύσῃ ἡ οὕτως ὑπ' αὐτοῦ ἀλλοιωθεῖσα διαθήκη του.

Ἐπειδὴ ἡ σαφὴς ἔννοια τοῦ ἄρθρου 1765 Α.Κ. εἶναι ὅτι ὁ διαθέτης δέον νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐπὶ τῆς διαθήκης μεταβολὰς δι' ὧν νὰ ἐκφράζηται συνήθως ἡ βούλησις περὶ ἀνακλήσεως ἐγγράφου δηλώσεως, καὶ ὅτι αἱ μεταβολαὶ αὗται δύνανται νὰ γίνωσιν καθ' οἱονδήποτε τρόπον δηλωτικὸν τῆς περὶ ἀνακλήσεως προθέσεως αὐτοῦ καὶ δὴ διὰ προσθήκης λέξεων ἢ διὰ διαγραφῆς ὁλοκλήρου τῆς διαθήκης ἢ μέρους αὐτῆς, ἢ διὰ χιασμοῦ ὁλοκλήρου, ἢ μέρους αὐτῆς. Ὅθεν τὸ δικάσαν Ἐφετεῖον, δεξάμενον ὅτι τοιαύτην μεταβολὴν συνιστᾶ καὶ ἡ εἰς τὸ τέλος τῆς διαθήκης προσθήκη τῆς λέξεως «ἄκυρος», ὀρθῶς τὴν ἄνω διάταξιν τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ἡρμήνευσε καὶ ἐφήρμοσε καὶ ὁ περὶ τοῦ ἀντιθέτου τρίτος λόγος ἀναιρέσεως τοῦ κυρίου δικογράφου, ἐφ' ὅσον δι' αὐτοῦ ὑποστηρίζονται ὅτι διὰ τῆς προσθήκης τῆς λέξεως «ἄκυρος» δὲν δύναται νὰ ἐπιτελεσθῇ «μεταβολὴ» τῆς διαθήκης, τυγχάνει ἀπορριπτέος.

Ἐπειδὴ ὁ δικαστής, διὰ νὰ ὑπαγάγῃ ἐνίοτε τὰ ἀναμφισβήτητα ἢ ἀποδεικθέντα ὡς ἀληθῆ πραγματικὰ περιστατικὰ εἰς τὸν νόμον, ὑφίσταται ἀνάγκη νὰ χρησιμοποιήσῃ τοὺς κανόνας τοὺς ἀπορρέοντας ἐκ τῆς κοινῆς πείρας καὶ γνώσεως, τοὺς ὁποίους πᾶς ἄνθρωπος, ἐπομένως καὶ αὐτός, κεκτημένος τὴν κοινὴν πεῖραν, ἔχει. Ὅθεν, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 1765 Α. Κ., ἵνα κρίνῃ οὗτος, ἐὰν διὰ τῆς γενομένης ἐπὶ τῆς διαθήκης ὑπὸ τοῦ διαθέτου μεταβολῆς ἐκφράζεται συνήθως καὶ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἡ βούλησις περὶ ἀνακλήσεως ἐγγράφου δηλώσεως θὰ χρησιμοποιήσῃ τοὺς ἐκ τῆς κοινῆς πείρας καὶ γνώσεως ἀπορρέοντας κανόνας, οὓς κέκτηται ὁ ἴδιος. Ἡ κρίσις του ὅμως αὕτη ὡς ἀφορῶσα τὴν ἑρμηνείαν τοῦ νόμου τ. ἔ. τὴν εἰς αὐτὸν ὑπαγωγὴν ἀντικειμενικῶς τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν τῶν συνιστώντων τὴν μεταβολὴν τῆς διαθήκης, ὑπόκειται εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ Ἀρείου Πάγου, κατὰ τὸ ἄρθρ. 807 παρ. 17 Πολ. Δικ. ἐφαρμόζοντος διὰ τὴν περὶ τούτου κρίσιν, τὴν κοινὴν πεῖραν καὶ ἀντίληψιν τῶν μελῶν του.

Ἐπειδή, καθ' ἃ προκύπτει ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, τὸ δικάσαν Ἐφετεῖον ἀνελέγκτως κατὰ τοῦτο ἐδέξατο ἐκ τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ ἐγγράφου τῆς διαθήκης ὅτι εἰς τὸ τέλος τῆς ἐκ τεσσάρων σελίδων ἀποτελουμένης τοιαύτης ἀποτελούσης ἓν ἑνιαῖον σύνολον, ὁ διαθέτης ὁ ἴδιος ἔγραψε τὴν λέξιν «ἄκυρος» ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἔθηκεν τὴν ὑπογραφήν του, ἥτις ὡς ἐκ τούτου ἀναφέρεται εἰς

ὁλόκληρον τὴν διαθήκην καὶ οὐχὶ μόνον εἰς τὴν τετάρτην σελίδα διάταξιν περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπίπλων του, ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης πράξεώς του, συνήθως καὶ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, ἐμφαίνεται κατὰ τοὺς κανόνας τῆς κοινῆς πείρας καὶ γνώσεως δήλωσις ἀνακλήσεως τῆς ἐγγράφου δηλώσεώς του, ἑπομένως καὶ τῆς διαθήκης.

Οὕτω τοῦτο κρίναν, ὀρθῶς ὑπήγαγε τὰ πραγματικὰ ταῦτα περιστατικὰ εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρ. 1765 § 1 Α.Κ., διότι καὶ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου τούτου, ἐφαρμόζοντος τοὺς αὐτοὺς ὡς ἄνω κανόνας, ὅταν ὁ διαθέτης εἰς τὸ τέλος τῆς ἐνιαίας διαθήκης του γράφῃ τὴν λέξιν «ἄκυρος» καὶ τὴν ὑπογράφει, ἐμφαίνει συνήθως καὶ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἐκδήλωσιν προθέσεως πρὸς ἀνάκλησιν ἐγγράφου δηλώσεως, ἑπομένως, κατὰ τὸ ἐκ τοῦ νόμου τεκμήριον, καὶ τῆς διαθήκης του καὶ οἱ περὶ τοῦ ἀντιθέτου πρῶτος καὶ δεύτερος λόγοι τοῦ προσθέτου δικογράφου καὶ ὁ τρίτος τοῦ κυρίου κατὰ τὸ δεύτερον σκέλος του, τυγχάνουσιν ἀπορριπτέοι.

Ἐπειδή, καθ' ἃ προκύπτει ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, τὸ δικάσαν Ἐφετεῖον ἔλαβεν ὑπ' ὄψει τὸν προταθέντα ἰσχυρισμὸν τοῦ ἀναιρεσείοντος καθ' ὃν ὁ διαθέτης δὲν εἶχε τὴν πρόθεσιν νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν διαθήκην, διότι ἐὰν τοῦτο ἤθελε δὲν θὰ ἐτοποθέτει αὐτὴν μετὰ τὴν προσθήκην τῆς λέξεως «ἄκυρος» ἐν κλειστῷ φακέλλῳ, ὃν ἐτοποθέτησεν ἐν τῷ χρηματοκιβωτίῳ του, ἀλλὰ θὰ κατέστρεφεν αὐτήν, κρῖναν ὅτι ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου καὶ ἀληθοῦς ὑποτιθεμένου δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συναχθῇ κατὰ τὴν κρίσιν του τοιαύτη βούλησις τοῦ διαθέτου καὶ ὁ περὶ τοῦ ἐναντίου πέμπτος λόγος τοῦ κυρίου δικογράφου, καθ' ὃν τὸ Ἐφετεῖον παρέλειψε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει τὸν ἰσχυρισμόν του τοῦτον, τυγχάνει ἀπορριπτέος ὡς ἀβάσιμος.

Ἐπειδή, καθ' ἃ προκύπτει ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, τὸ δικάσαν Ἐφετεῖον τὴν κρίσιν του περὶ τοῦ ὅτι ἡ ἐκ τεσσάρων σελίδων διαθήκη ἀποτελεῖ ἓν ἐνιαῖον σύνολον, καὶ ὅτι ἡ λέξις «ἄκυρος» ἔχει γραφῇ καὶ ὑπογραφῇ ὑπὸ τοῦ διαθέτου εἰς τὸ τέλος τῆς διαθήκης, συνήγαγεν ἐκ τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ ἐγγράφου τῆς διαθήκης, τὰ ἐκτεθέντα δὲ ταῦτα περιστατικὰ ἦσαν ἀρκετά, ἵνα καταλήξῃ περαιτέρω εἰς τὴν κρίσιν του ὅτι κατὰ τὴν κοινὴν πεῖραν καὶ ἀντίληψιν, τοιούτων περιστατικῶν συντρεχόντων, σκοπεῖται συνήθως ἡ ἀνάκλησις ὑπὸ τοῦ διαθέτου τῆς διαθήκης. Ὁ τρίτος, ὅθεν, λόγος τοῦ προσθέτου δικογράφου καθ' ὃν τὰ ἐκτεθέντα ταῦτα περιστατικὰ δὲν ἦσαν ἀρκετὰ ἵνα καταλήξῃ εἰς τὴν ἄνω κρίσιν του καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ συνεπῶς τὸ ἄρθρ. 1765 Α. Κ. ἐμφανιζούσης οὕτω τῆς ἀποφάσεως ἔλλειψιν νομίμου βάσεως, τυγχάνει ἀπορριπτέος ὡς ἀβάσιμος. Ἐπίσης ἀπορριπτέος καὶ ὁ τέταρτος λόγος τοῦ προσθέτου δικογράφου, καθ' ὃν τὸ Ἐφετεῖον ἐσφαλμένως ἐξετίμησε τὰς πρωτοδίκους προτάσεις του τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συζητήσεως, κηρῦξαν περαιτέρω ὡς ἀπαράδεκτον τὸν ὡς ἀνωτέρω προβληθέντα ἐνώπιόν του ἰσχυρισμόν του δεξάμενον ὅτι ἐξ αὐτῶν δὲν προέκυπτεν ὅτι οὗτος ὑπέβαλε πρωτοδίκως ἰσχυρισμὸν περὶ τοῦ ὅτι ὁ διαθέτης ἐκ πλάνης ἢ παραδρομῆς ἔγραψεν ἐπὶ τῆς διαθήκης τὴν λέξιν «ἄκυρος» τυγχάνει ἀπορριπτέος ὡς ἀπαράδεκτος, (ἄρθρ. 810 παρ. 2 Πολ. Δικ.). διότι αἱ πρωτοδίκως ὑποβληθεῖσαι ὑπὸ τῶν διαδίκων προτάσεις ἀποτελοῦσιν ἀποδεικτικὰ ἔγγραφα, ὧν ἡ ἐκτίμησις ἀνήκει, κατὰ τὸ ρηθὲν ἄρθρον τῆς Πολ. Δικονομίας, εἰς τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας, μὴ συγχωρουμένη κατὰ τῆς τοιαύτης κρίσεώς του ὑποβολῆς λόγου ἀναιρέσεως. **(Α. Π. 403]1953 Ε.Ε.Ν. Κ' σ. 1064).**

Διαθήκη μυστική· διὰ τῆς ἀναλήψεως παρὰ τοῦ διαθέτου θεωρεῖται ἀνακληθεῖσα· ἄρθρ. 42 ν. ΓΨΠ· ἰσχὺς αὐτῆς ὡς ἰδιογράφου νέας διαθήκης, κατόπιν δηλώσεως τῆς περὶ τούτου βουλήσεως τοῦ διαθέτου γεγραμμένης κάτωθι τοῦ ἀναληφθέντος ἐγγράφου καὶ φερούσης τὰ τυπικὰ στοιχεῖα τῆς ἰδιογράφου.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν σαφῆ ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 42 τοῦ νόμου ΓΨΠ τοῦ 1911 «περὶ διαθηκῶν» (1) (ἔχοντος ἐφαρμογὴν κατὰ τὰ ἄρθρα 92 καὶ 94 τοῦ Εἰσαγ· Νόμου λόγῳ τοῦ πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Α. Κ. θανάτου τοῦ διαθέτου) μυστικὴ διαθήκη ἀναληφθεῖσα ὑπὸ τοῦ διαθέτου ἀπὸ τὸν εἰς ὃν εἶχε κατατεθῇ συμ)φον θεωρεῖται ἀνακληθεῖσα, μὲ ἰσχύουσα οὐδὲ ὡς ἰδιόγραφος ἔστω καὶ ἂν φέρῃ τὰ στοιχεῖα, αὐτῆς. Ἐὰν ὅμως ὁ διαθέτης, μετὰ τὴν γενομένην ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἄνω ἀνάληψιν τῆς διαθήκης, ἐκδηλώσῃ τὴν βούλησίν του, διὰ δηλώσεώς του, γεγραμμένης κάτωθι τοῦ ἀναληφθέντος ἐγγράφου αὐτῆς, καὶ φερούσης τὰ τυπικὰ στοιχεῖα τῆς ἰδιογράφου διαθήκης (ἄρθρον 6. ν. ΓΨΠ) ὅτι ἐπιθυμεῖ ὅπως ἡ ἀναληφθεῖσα διαθήκη ἰσχύσῃ ὡς ἰδιόγραφος τοιαύτη (ἐφ' ὅσον φέρει τὰ τὰ στοιχεῖα αὐτῆς) αὕτη θὰ ἔχῃ τοιαύτην ἰσχύν, θεωρουμένη ὡς νέα διαθήκη. Ὅθεν ἰσχυριζομένου τοῦ ἀναιρεσείοντος διὰ τοῦ 3ου λόγου ἀναιρέσεως ὅτι προέβαλε ἐνώπιον τοῦ δικάσαντος Ἐφετείου τὸν ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενον ἰσχυρισμόν του, περὶ τοῦ ὅτι ὁ διαθέτης διὰ τῆς ἀπὸ 19)12)1913 γενομένης προσθήκης, ἣν συνέταξε κάτωθι τῆς ἀναληφθείσης μυστικῆς διαθήκης, φερούσης καὶ τὰ τυπικὰ στοιχεῖα τῆς ἰδιογράφου τοιαύτης, υἱοθέτησε τὸ περιεχόμενον τῆς ἀναληφθείσης διαθήκης, ὡς τὸ ἐτροποποιήσε δι' αὐτῆς, καὶ ἐπομένως ἥ τε ἀναληφθεῖσα διαθήκη καὶ ἡ προσθήκη, ὁρώμεναι ἐν συνόλῳ, ἀποτελοῦσι νέαν ἰδιόγραφον διαθήκην, συνταχθεῖσαν τὴν ἡμέραν τῆς τεθείσης ἐν τῇ προσθήκῃ χρονολογίας (19)12)33) ὃν συνεπτυγμένως, πλὴν λίαν σαφῶς, πράγματι προέβαλεν οδτος ἐνώπιον τοῦ δικάσαντος Ἐφετείου διὰ τῶν ἀπὸ 5)6)1946 προτάσεων αὐτοῦ (παρ. 111), ὅστις ἰσχυρισμός του ἀσκεῖ κατὰ τὰ προρρηθέντα οὐσιώδη ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης, ἔδει τὸ δικάσαν Ἐφετεῖον, συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 170 καὶ 580 τῆς Π.Δ. νὰ λάβῃ αὐτὸν ὑπ' ὄψει καὶ δὴ νὰ ἐρευνήσῃ ἐὰν ἐκ ταῦ περιεχομένου τῆς ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς διαθήκης γενομένης ὡς ἄνω προσθήκης προέκυπτε τοιαύτη βούλησις τοῦ διαθέτου, μὴ ἐξετάσαν δὲ τοῦτο αὐτὸν καθὰ ἐκ τῆς προσβαλλομένος ἀποφάσεώς του δείκνυται, ἀναιρετέαν κατέστησε τὴν ἀποφασίν του (Ἐφ. Ἀθ. 995)1954) κατὰ τὸ ἄρθρον 806 παρ.7 τῆς Πολ. Δικ. κατὰ τὸ βάσιμον περὶ τούτου 3ον λόγον ἀναιρέσεως, δι' οὗ σαφῶς προβάλλεται τὸ παράπονον, ὅτι τὸ Ἐφετεῖον δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψει τὸν ὡς ἄνω ἰσχυριομὸν καὶ ὡς ἐκ τούτου κατέληξεν εἰς ἐσφαλμένην ἐκ πλαγίου ἐφαρμογὴν τοῦ ἐν ἀρχῇ παρατεθέντος ἄρθρου τοῦ νόμου ΓΨΠ. **(Α. Π. 289 (1955) Ε,Ε.Ν. σ. 562).**

---

(1) Ἀντίστοιχον ἄρθρ. 1766 Α. Κ.

Ε'. Ἀναγνώρισις ἀκύρου διαθήκης

Ἀναγνώρισις συμβατική ἀκύρου κληροδοσίας ὡς ἐγκύρου· χαρακτήρ· κῦρος· ἐκπλήρωσις.

Ἐπειδὴ καὶ τὸ τμῆμα τοῦτο σύμφωνον ἔχει τὴν γνώμην πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς ἀναιρετικῆς ἀποφάσεως (Α.Π. 20)1954 τμ. Α) ἐξενεχθεῖσαν ἐπὶ τοῦ νομικοῦ ζητήματος κρίσιν ὅτι ἐὰν ὁ ἐν προγενεστέρᾳ ἐγκύρῳ διαθήκῃ γεγραμμένος κληρονόμος, ἐν γνώσει τελῶν τῆς ἀκυρότητος μεταγενεστέρας διαθήκης διαθέτου, δι ἧς οὗτος συνέστησε κατὰ τὸ ἄρθρ. 1714 Α. Κ. κληροδοσίαν ὑπὲρ τρίτου, ἀναγνωρίσῃ ταύτην ὡς ἔγκυρον διὰ συμβάσεως μετὰ τούτου γεννᾶται κατὰ νόμον ὑποχρέωσις αὐτοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀκύρου κληροδοσίας, συμφώνως τοῖς ἄρθροις 287, 288, 361 καὶ 873 Α. Κ., καθ' ὅσον διὰ τῆς τοιαύτης, ἐν γνώσει τῆς ἀκυρότητος τῆς κληροδοσίας, ἀναγνωρίσεως τῆς ἐκ ταύτης ὑποχρεώσεως δημιουργεῖται νέα, ἀνεξάρτητος τῆς αἰτίας αὐτῆς (κληροδοσίας), βάσις ἐνοχῆς κατὰ τὸ προδιαληφθὲν ἄρθρ. 873 Α. Κ., καθ' ἧς ὁ ἀναγνωρίζων δύναται νὰ ἀντιδράσῃ μόνον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀδικαιολογήτου πλουτισμοῦ (ἄρθρ. 904 παρ. 1 Α. Κ.), ἀποκλειομένης μάλιστα καὶ τῆς βάσει τούτων ἀπαιτήσεως ἀχρεωστήτου (ἄρθρ. 904 παρ. 2 καὶ 905 παρ. 2 καὶ 905 παρ. 1 Α. Κ.). Ἦτο, ὅθεν, οὕτω ἀναγκαῖον ὄντος νὰ ἐρευνηθῇ ὑπὸ τῆς ἀναιρεθείσης ἀποφάσεως ἡ συνδρομὴ ἢ μὴ καὶ τοῦ στοιχείου τῆς γνώσεως ἢ ἀγνοίας ἐκ μέρους τοῦ ἐν προκειμένῳ ἐν προγενεστέρᾳ ἐγκύρῳ διαθήκῃ ἐγκαταστάτου κληρονόμου Ἱδρύματος περὶ τῆς ἀκυρότητος τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀναγνωρισθείσης ὡς ἐγκύρου, κατὰ τὴν ἀναιρεσείουσαν, ὑπὲρ ταύτης μεταγενεστέρας κληροδοσίας, ἵνα κριθῇ ἐὰν ἔλαβε χώραν ἢ μὴ ἡ κατὰ τὰ ἄνω ὑποχρεοῦσα ἀναγνώρισις.

Ἐπειδὴ ἡ βάσει τοῦ προμνησθέντος ἄρθρου 873 Α. Κ. δημιουργουμένη, ὡς ἐκ τῆς ἀναγνωριστικῆς συμβάσεως, μεταξὺ κληροδόχου καὶ κληρονόμου ἐνοχὴ τούτου πρὸς ἐκπλήρωσιν ἀκύρου κληροδοσίας ὑποχρεοῖ αὐτὸν εἰς παροχὴν τοῦ κληροδοτηθέντος κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ διαθέτου ἐκδηλωθεῖσαν βούλησιν ὡς ἀπαιτεῖ ἡ καλὴ πίστις (ἄρθρ. 288 Α. Κ.), ἔτι δὲ ἐφ' ὅσον τὸ κληροδοτηθὲν εἶναι πρᾶγμα κατὰ γένος μόνον, ὡρισμένον, δέον τοῦτο νὰ ἀνταποκρίνηται εἰς τὰς συνθήκας ὑφ' ἃς τελεῖ ὁ κληροδόχος (ἄρθρ. 1989 Α. Κ.). Ὅθεν σαφῶς προκύπτοντος ἐκ τοῦ περιεχομένου τοῦ δικογράφου τῆς ἀγωγῆς τῆς ἤδη ἐκκαλούσης, ὅτι αὕτη τὴν ἐν τῇ προηγουμένῃ σκέψει ἐκταψήφισιν τοῦ ἐναγομένου καὶ ἤδη ἐφεσιβλήτου Ἱδρύματος ἠτήσαντο ἐκτὸς ἄλλης ἀπορριφθείσης ἤδη ἀμετακλήτως κυρίας βάσεως καὶ κατ' ἐπικουρικὴν τοιαύτην ἐκ συμβάσεως ἀναγνωρίσεως, συναφθείσης μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ διὰ τῆς ἀκύρου ὑπὲρ τῆς ἰδίας κληροδοσίας βεβαρυμένου ἐφεσιβλήτου Ἱδρύματος, περὶ ἧς συμβάσεως συνετάγη τὸ ἐπικαλούμενον ὑπ' ἀριθ. 2045 ἀγοραπωλητήριον ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Δ. δι' οὗ τὸ ἐφεσίβλητον συμμορφούμενον πρὸς τὴν ἐν αὐτῷ μνημονευομένην ἄνευ ἡμερομηνίας, ὡς τοιαύτην δὲ ἄκυρον, ἰδιόγραφον διαθήκην τοῦ ἀποβιώσαντος Κ δημοσιευθεῖσαν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2677|1951 πρακτικοῦ τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, προέβη διὰ χρημάτων του εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς ἐναγούσης ἀγορὰν τῆς ἐν αὐτῷ περιγραφομένης οἰκίας, ἔσφαλεν ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις ἀπορρίψασα τὸ ὡς εἴρηται δεύτερον κύριον ἀγωγικὸν αἴτημα..., χωρὶς ὡς ὤφειλε νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐξετάσεως καὶ τῆς ἐφ' ἧς ἐπικουρικῶς ἐρείδονται ταῦτα ὡς ἄνω νομίμου βάσεως. Κατὰ συνέπειαν, δέον κατὰ τοῦτο νὰ μεταρρυθμισθῇ αὐ-

τη, δεκτοῦ γενομένου, ὡς βασίμου τοῦ τρίτου λόγου ἐφέσεως, διακρατουμένης δὲ παρὰ τῷ Δικαστηρίῳ τούτῳ τῆς ὑποθέσεως συμφώνως τῷ ἄρθρ. 780 Πολ. Δικ., νὰ προβῇ τοῦτο εἰς τὴν περαιτέρω ἐκδίκασιν αὐτῆς.

Ἐπειδή, κατὰ τὴν συμφώνως πρὸς τὰ ἐν τῇ τρίτῃ ἠγηθείσῃ αἰτιολογίᾳ ἐξεταζομένην ἀγωγικὴν βάσιν, ἡ ἐκ τῆς συμβάσεως ἀναγνωρίσεως ἀκύρου κληροδοσίας δημιουργουμένη ἐνοχὴ ὑποχρεοῖ τὸν βεβαρημένον νὰ παράσχῃ τὸ ὑπὸ τοῦ διαθέτου καταλειφθὲν εἰς τὸν κληροδόχον κατὰ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν τοῦ διαθέτου βούλησιν καὶ ὡς ἀπαιτεῖ ἡ καλὴ πίστις, ἐφ' ὅσον δὲ πρόκειται καὶ περὶ πράγματος κατὰ γένος ὡρισμένου δέον ἡ παροχὴ νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς συνθήκας ὑφ' ἃς τελεῖ ὁ κληροδόχος. Ὅθεν, ἰσχυριζομένης τῆς ἤδη ἐκκαλούσης, ὅτι ἡ κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ διαθέτου κατὰ τὴν ἐν τῇ διαθήκῃ φράσιν «καλὴ οἰκία» δι' ἑαυτὴν καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας της εἶναι ἡ ἀνάλογος τόσον πρὸς τὴν ὡς ἐκ τῶν οἰκογενειακῶν δεσμῶν της μετὰ τοῦ διαθέτου καὶ τῆς μακρᾶς μετ' αὐτοῦ συνοικήσεώς της, δημιουργηθεῖσαν ἐκλεκτὴν κοινωνικήν της θέσιν, ὅσον καὶ πρὸς τὰς πραγματικὰς οἰκογενειακάς της ἀνάγκας, ἀνάλογος δὲ τοιαύτη οἰκία κατὰ δικαίαν κρίσιν, ἤτοι τὴν κρίσιν ἀγαθοῦ ἀνδρὸς (ἄρφρ. 371 Α.Κ.), εἶναι, ἐν ὄψει καὶ τοῦ μεγέθους τῆς καταληφθείσης περιουσίας τοῦ διαθέτου, ἀξίας τοὐλάχιστον 3.000 λιρῶν χρυσῶν Ἀγγλίας ἢ 675.000.000 δραχμῶν, δέον νὰ ἐπιβληθῇ εἰς αὐτὴν ἀπόδειξις καὶ τοῦ ἀμφισβητουμένου οὐδιώδους τούτου ἰσχυρισμοῦ της, ἐπιτρεπομένων καὶ μαρτύρων διὰ τὸ προφανῶς ἀνέφικτον κτήσεων ἐγγράφου.

(Α. Π. 417 (1954) Ε.Ε.Ν. ΚΑ' σ. 621)

VII. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. Ἰδιόγραφος διαθήκη

(Ἀριθ. 1721 Α. Κ.)

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΟΥ

Ὁ ὑπογεγραμμένος Κ.Ε.Ζ. θέλων νὰ κανονίσω τὰ τῆς περιουσίας μου μετὰ τὸν θάνατόν μου ὁρίζω τὰ ἑξῆς:

Ἐγκαθιστῶ κληρονόμον μου τὸν ..... *(γράφονται κατὰ σειρὰν πᾶσαι αἱ διατάξεις τοῦ διαθέτου καὶ ἐν τέλει:)*

Τὴν παροῦσαν μου ἔγραψα ἰδιοχείρως ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐν Ἀθήναις τὴν .... Μαΐου 196 . . καὶ ὑπέγραψα ὡς ἕπεται:

Ὁ Διαθέτης

.....

2. Πρᾶξις καταθέσεως ἰδιογράφου διαθήκης

(ἀριθ. 1722 Α.Κ.)

Ἀριθ.

ΠΡΑΞΙΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΣ ΙΔΙΟΓΡΑΦΟΥ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐν ..... σήμερον τὴν ..... τοῦ μηνὸς ..... τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ .... 196... ἔτους ἡμέραν ..... ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.....ἀριθ.... οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας ..... *(ἤ: ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ..... ἀριθ. ... κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ.Ε.Ζ. ἰδιοκτησίας ..... ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης)* ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Λ.Κ.Β. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων ..... *(δύο (2) μάρτυρες δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις)* ἀμφοτέρων πολιτῶν Ἑλλήνων ἐνηλίκων καὶ μὴ ἐξαιρετέων *(ἤ: καὶ τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ.Ν.Ρ. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις γνωστοῦ μοι καὶ μὴ ἐξαιρετέου)* ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι καὶ μὴ ἐξαιρετέος κ. Κ.Ε.Ζ. (ὄνομα,

ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταυτότητος) καὶ ἠτήσατο ὅπως καταθέσῃ παρ' ἐμοί, ὡς συμβολαιογράφῳ, καὶ κατέθηκεν ἔγγραφον (*φάκελλον ἐσφραγισμένον ἢ ἀσφράγιστον — ἀναλόγως γιγνομένης τῆς προσηκούσης περιγραφῆς*) περιέχοντα κατὰ τὴν δήλωσίν του τὴν διαθήκην του γραφεῖσαν ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ὑπογραφεῖσαν παρὰ τοῦ ἰδίου, ὡς οὗτος ἐδήλωσεν ἐνώπιόν μας. Ἐπὶ τοῦ φακέλλου τούτου φέρεται ἀναγεγραμμένη (*ἂν ὑπάρχῃ*) ἡ φρᾶσις «Ἡ διαθήκη μου» καὶ κάτωθι ταύτης Κ.Ε.Ζ. Τὸν ἄνω φάκελλον (*ἢ: ἔγγραφον, ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι ἐντὸς φακέλλου*) παρέλαβον ἐγὼ ὁ συμβολαιογράφος καὶ προσήρτησα εἰς τὴν παροῦσαν πρᾶξιν μου. Εἰς πίστωσιν συνετάγη ἡ παροῦσα, δι' ἣν εἰσπρακτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δρχ..... ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον τοῦ καταθέτου καὶ τῶν μαρτύρων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπεγράφη παρ' ὅλων καὶ ἐμοῦ.

Ὁ Καταθέτης ..... Οἱ Μάρτυρες (*ἢ: Ὁ Μάρτυς*) ....

.....

.....

Ὁ Συμβολαιογράφος (*ἢ: Οἱ Συμβολαιογράφοι*) ....

.....

3. Δημοσία Διαθήκη

(Ἀριθ. 1724 Α.Κ., μὲ μάρτυρας)

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἐν..... σήμερον τὴν..... τοῦ μηνὸς..... τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ..... 196.. ἔτους ἡμέραν..... ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.....ἀριθ:.. οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας..... (*ἢ ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ..... ἀριθ.... κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ.Ε.Ζ. ἰδιοκτησίας..... ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης διαθήκης*) ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι.Κ.Β. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων.....(*τρεῖς (3) μάρτυρας δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις*) πολιτῶν Ἑλλήνων ἐνηλίκων Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 τοῦ Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι (*ἢ: ἄγνωστός μοι περὶ τῆς*

ταυτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω μαρτύρων) καὶ ἄσχετος πρός με καὶ τοὺς μνησθέντας μάρτυρας πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων, μὴ ὑποκείμενος δὲ εἰς νόμιμον τινὰ ἐξαίρεσιν κ. Κ. Ε. Ζ. *(ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταυτότητος)* γεννηθεὶς κατὰ δήλωσίν του ἐν..... γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τοὺς ἄνω μαρτύρας, καθὼς οὗτοι —ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου μοὶ εἶπον. Οὗτος ἐπὶ παρουσίᾳ πάντων ἡμῶν ἐδήλωσεν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ συνταχθῇ ἐνώπιόν μου δημοσίᾳ αὐτοῦ διαθήκη καὶ ὅτι οὐδεμιᾶς τῶν αἰσθήσεών του στερεῖται. Πεισθεὶς περὶ τῆς σοβαρότητος τῆς διαθέσεώς του ταύτης ἐκ γενομένης συνομιλίας μετ' αὐτοῦ καὶ ὅτι οὗτος δὲν ὑπάγεται εἰς περίπτωσιν τινὰ τῶν ἐν ἄρθρ. 1719 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναφερομένων ἐκάλεσα τοὺς ἀνωτέρω μάρτυρας νὰ δώσωσι τὸν νενομισμένον ὅρκον καὶ οὗτοι θέντες τὴν δεξιάν των ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὡρκίσθησαν ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τοῦ διαθέτου ὅτι θὰ τηρήσωσι μυστικὰς τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ Κ.Ε.Ζ. μέχρι τῆς δημοσιεύσεώς της. Τηρηθεισῶν οὕτω πασῶν τῶν νομίμων προκαταρκτικῶν διατυπώσεων ἐκάλεσα τὸν διαθέτην νὰ δηλώσῃ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ οὗτος *(ὑπαγορεύων ἐκ σχεδίου ἢ ποιούμενος χρῆσιν σημειώσεών του)* ἐδήλωσεν ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τῶν ἄνω μαρτύρων προφορικῶς τὰ ἑξῆς: «Ἐγκαθιστῶ κληρονόμους μου .....».

Ἐνταῦθα ὁ διαθέτης ἐπεράτωσε τὰς διατάξεις του. Τὸν ἠρώτησα ἂν θέλῃ νὰ προσθέσῃ ἕτερόν τι ἢ νὰ διαθέσῃ τι ὑπὲρ Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἢ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ οὗτος ἀπήντησεν ἀρνητικῶς. Ἐρωτηθέντες ὑπ' ἐμοῦ οἱ μάρτυρες ἐδήλωσαν — ἰδίᾳ ἕκασις — ὅτι εἶναι ἄσχετοι τῶν ἐν ἄρθρ. 1725 καὶ 1726 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναγραφομένων σχέσεων πρὸς τοὺς ἐν τῇ διαθήκῃ τιμωμένους. *(ἢ διοριζομένους ἐκτελεστάς)*. Ἄσχετος δὲ τοιαύτης σχέσεως πρὸς τούτους εἶμαι καὶ ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος. Γίνεται μνεία ὅτι τὰ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης συμπράττοντα πρόσωπα ἦσαν παρόντα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως, μὴ παραστάντος κατ' αὐτὴν οὐδενὸς ἄλλου πλὴν τοῦ διαθέτου, τῶν μαρτύρων καὶ ἐμοῦ καὶ ὅτι ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθρ. 1729, 1730 καὶ 1731 τοῦ Ἀστ. Κώδικος διατασσόμενα. Εἰσπραχτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαὶ ..... Εἰς πίστωσιν πάντων τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα εἰς φύλλα (δύο, τρία καὶ οὕτω καθεξῆς φύλλα) ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον τῶν ἄνω μαρτύρων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπὸ πάντων τούτων ὑπεγράφη ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐμοῦ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου τῶν ..... φύλλων καὶ τῆς παρούσης ὡς ἕπεται:

Οἱ Μάρτυρες

Ὁ Διαθέτης ....

Ὁ Συμβολαιογράφος .....

4. Δημοσία Διαθήκη.

(Ἀρθ. 1724 Α. Κ., μὲ συμπράττοντα Συμβολαιογράφον καὶ μάρτυρα)

Ἀριθ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἐν..... σήμερον τὴν..... τοῦ μηνὸς..... τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ..... 196.... ἔτους ἡμέραν..... ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ..... ἀριθ...οἰκία ἰδιοκτησίας.....*(ἢ: ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ..... ἀριθ.... κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ. Ε. Ζ. ἰδιοκτησίας..... ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης διαθήκης)* ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι. Κ. Β. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ. Ι. Α. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β. Ν. Ρ. (*ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις*) ἀμφοτέρων γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων ἐνηλίκων Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι (*ἢ: ἄγνωστός μοι περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων*) καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρῳ 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων, μὴ ὑποκείμενος δὲ εἰς νόμιμον τινὰ ἐξαίρεσιν Κ.Ε.Ζ. (*ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταυτότητος*) γεννηθεὶς κατὰ δήλωσίν του ἐν..... γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτοι—ἰδίᾳ ἑκάτερος—τῇ ἐρωτήσει μου μοὶ εἶπον. Οὗτος ἐπὶ παρουσίᾳ πάντων ἡμῶν ἐδήλωσεν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ συνταχθῇ ἐνώπιόν μου δημοσίᾳ αὐτοῦ διαθήκη καὶ ὅτι οὐδεμιᾶς τῶν αἰσθήσεών του στερεῖται. Πεισθεὶς περὶ τῆς σοβαρότητος τῆς διαθέσεώς του ταύτης ἐκ γενομένης συνομιλίας μετ' αὐτοῦ καὶ ὅτι οὗτος δὲν ὑπάγεται εἰς περίπτωσιν τινὰ τῶν ἐν ἄρθρ. 1719 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναφερομένων ἐκάλεσα τοὺς ἀνωτέρω συμπράττοντα συνάδελφόν μου καὶ μάρτυρα νὰ δώσωσι τὸν νενομισμένον ὅρκον καὶ οὗτοι θέντες τὴν δεξιάν των ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὡρκίσθησαν ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τοῦ διαθέτου ὅτι θὰ τηρήσωσι μυστικὰς τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ Κ. Ε. Ζ. μέχρι τῆς δημοσιεύσεώς της. Τηρηθεισῶν οὕτω πασῶν τῶν νομίμων προκαταρκτικῶν διατυπώσεων ἐκάλεσα τὸν διαθέτην νὰ δηλώσῃ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ οὗτος (*ὑπαγόρευεν ἐκ σχεδίου, ἢ ποιούμενος χρῆσιν σημειώσεων*

του) ἐδήλωσεν ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων προφορικῶς τὰ ἑξῆς: «Ἐγκαθιστῶ κληρονόμους μου.....

Ἐνταῦθα ὁ διαθέτης ἐπεράτωσε τὰς διατάξεις του. Τὸν ἠρώτησα ἂν θέλῃ νὰ προσθέσῃ ἕτερόν τι ἢ νὰ διαθέσῃ τι ὑπὲρ Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἢ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ οὗτος ἀπήντησεν ἀρνητικῶς. Ἐρωτηθέντες ὑπ' ἐμοῦ, ὁ συμπράττων συνάδελφός μου καὶ ὁ μάρτυς, ἐδήλωσαν —ἰδίᾳ ἑκάτερος—ὅτι εἶναι ἄσχετοι τῶν ἐν ἄρθρ. 1725 καὶ 1726 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναγραφομένων σχέσεων πρὸς τοὺς ἐν τῇ διαθήκῃ τιμωμένους *(ἢ διοριζομένους ἐκτελεστάς)*. Ἄσχετος δὲ τοιαύτης σχέσεως πρὸς τούτους εἶμαι καὶ ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος. Γίνεται μνεία ὅτι τὰ κατὰ τὴν τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης συμπράττοντα πρόσωπα ἦσαν παρόντα καθ' ὅλην των τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως, μὴ παραστάντος κατ' αὐτὴν οὐδενὸς ἄλλου πλὴν τοῦ διαθέτου, τῶν συμπραττόντων καὶ ἐμοῦ καὶ ὅτι ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθρ. 1729, 1730 καὶ 1731 τοῦ Ἀστ. Κώδικος διατασσόμενα. Εἰσπρακτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαί. . . . . .

Εἰς πίστωσιν πάντων τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα εἰς φύλλα *(εἰς δύο, τρία καὶ οὕτω καθεξῆς φύλλα)* ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπὸ πάντων τούτων ὑπεγράφη ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐμοῦ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου τῶν . . . . φύλλων καὶ τῆς παρούσης, ὡς ἔπεται:

Ὁ Διαθέτης. Ὁ Μάρτυς.

....

Οἱ Συμβολαιογράφοι.

. . . . . .

. . . . . .

5. Δημοσία διαθήκη διαθέτου μὴ γνωρίζοντος, ἢ ἀδυνατοῦντος νὰ ὑπογράψῃ.

(Ἀριθ. 1733 Α. Κ.)

Ἀριθ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἐν ..... σήμερον τὴν ..... τοῦ μηνὸς ..... τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ ..... 196... ἔτους ἡμέραν ..... ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ..... ἀριθ. .... οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας ..... *(ἤ: ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ..... ἀριθ.... κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ.Ε.Ζ. ἰδιοκτησίας ....., ἔνθα*

κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης διαθήκης) ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι.Κ.Β. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων ..... *(τρεῖς (3) μάρτυρας δ' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάμγελμα, κατοικία, διεύθυνσις) (ἤ: τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ.Ι.Α. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β.Ν.Ρ. (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις)* ἁπάντων (ἤ: ἀμφοτέρων) γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων ἐνηλίκων Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι *(ἤ: ἄγνωστός μοι περὶ τῆς ταὐτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων)* καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων, μὴ ὑποκείμενος δὲ εἰς νόμιμον τινὰ ἐξαίρεσιν Κ.Ε.Ζ. *(ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταυτότητος)* γεννηθεὶς κατὰ δήλωσίν του ἐν ..... γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτος —ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου, μοὶ εἶπον. Οὗτος ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ πάντων ἡμῶν ἐδήλωσεν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ συνταχθῇ ἐνώπιόν μου δημοσίᾳ αὐτοῦ διαθήκη καὶ ὅτι οὐδεμιᾶς τῶν αἰσθήσεών του στερεῖται. Πεισθεὶς περὶ τῆς σοβαρότητος τῆς διαθέσεώς του ταύτης ἐκ γενομένης συνομιλίας μετ' αὐτοῦ καὶ ὅτι οὗτος δὲν ὑπάγεται εἰς περίπτωσιν τινὰ τῶν ἐν ἄρθρ. 1719 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναφερομένων, ἐκάλεσα τοὺς ἀνωτέρω μάρτυρας *(ἤ: συμπράττοντα συνάδελφόν μου καὶ μάρτυρα)* νὰ δώσωσι τὸν νενομισμένον ὅρκον καὶ οὗτοι θέντες τὴν δεξιάν των ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὡρκίσθησαν ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τοῦ διαθέτου ὅτι θὰ τηρήσωσι μυστικὰς τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ Κ.Ε.Ζ. μέχρι τῆς δημοσιεύσεώς της. Τηρηθεισῶν οὕτω πασῶν τῶν νομίμων προκαταρτικῶν διατυπώσεων ἐκάλεσα τὸν διαθέτην νὰ δηλώσῃ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ οὗτος *(ὑπαγορεύων ἐκ σχεδίου, ἢ ποιούμενος χρῆσιν σημειώσεών του)* ἐδήλωσεν ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων προφορικῶς τὰ ἑξῆς: «Ἐγκαθιστῶ κληρονόμους μου .....»

Ἐνταῦθα ὁ διαθέτης ἐπεράτωσε τὰς διατάξεις του. Τὸν ἠρώτησα, ἂν θέλῃ νὰ προσθέσῃ ἕτερόν τι ἢ νὰ διαθέσῃ τι ὑπὲρ Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἢ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ οὗτος ἀπήντησεν ἀρνητικῶς. Ἐρωτηθέντες ὑπ' ἐμοῦ οἱ μάρτυρες *(ἤ: ὁ συμπράττων συνάδελφός μου καὶ ὁ μάρτυς)* ἐδήλωσαν — ἰδίᾳ ἕκαστος — ὅτι εἶναι ἄσχετοι τῶν ἐν ἄρθρ. 1725 καὶ 1726 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναγραφομένων σχέσεων πρὸς τοὺς ἐν τῇ διαθήκῃ τιμωμένους. *(ἤ: διοριζομένους ἐκτελεστάς).* Ἄσχετος δὲ τοιαύτης

σχέσεως πρὸς τούτους εἶμαι καὶ ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος. Γίνεται μνεία ὅτι τὰ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης συμπράττοντα πρόσωπα ἦσαν παρόντα καθ' ὅλην των τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως, μὴ παραστάντος κατ' αὐτὴν οὐδενὸς ἄλλου, πλὴν τοῦ διαθέτου, τῶν συμπραττόντων καὶ ἐμοῦ καὶ ὅτι ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθρ. 1729, 1730 καὶ 1731 τοῦ Ἀστ. Κώδικος διατασσόμενα. Εἰσπρακτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαὶ .... Εἰς πίστωσιν πάντων τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα εἰς φύλλα (*εἰς δύο, τρία καὶ οὕτω καθεξῆς φύλλα*) ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπὸ πάντων τούτων ὑπεγράφη ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐμοῦ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου τῶν . . . φύλλων καὶ τῆς παρούσης, πλὴν τοῦ διαθέτου, ὅστις ἐδήλωσεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ ἐξ ἀγνοίας γραμμάτων. (*ἤ: ὅστις ἐδήλωσεν ὅτι γνωρίζει γράμματα, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ λόγῳ παθήσεως τῶν ὀφθαλμῶν του*) ἡ δὲ δήλωσίς του αὕτη περὶ ἀδυναμίας του πρὸς ὑπογραφὴν ἐβεβαιώθη παρὰ πάντων καὶ ἐμοῦ.

Οἱ Μάρτυρες (ἤ: Ὁ Μάρτυς)

. . . .

. . . .

. . . .

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἢ: Οἱ Συμβολαιογράφοι)

. . . .

. . . .

6. *Δημοσία διαθήκη κωφοῦ γνωρίζοντος ν' ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα.*

(Ἄρθρ. 1735 καὶ 1736 Α. Κ.)

Ἀριθ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἐν....... σήμερον τὴν....... τοῦ μηνὸς....... τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ..... 196.. ἔτους ἡμέραν....... ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ....... ἀριθ... οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας....... (*ἤ: ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ....... ἀριθ.... κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ. Ε. Ζ. ἰδιοκτησίας...... ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης διαθήκης*), ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι. Κ. Β. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων....... (*τρεῖς (3) μάρτυρες, δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κα-*

τοικία, διεύθυνσις) (ἢ: τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ. Ι. Α. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β. Ν. Ρ. (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις) ἁπάντων *(ἢ: ἀμφοτέρων)* γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων, ἐνηλίκων, Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι *(ἢ: ἄγνωστός μοι περὶ τῆς ταὐτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων)* καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων οὐδ' ὑποκείμενος εἰς νόμιμον τινὰ ἐξαίρεσιν Κ. Ε. Ζ. *(ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταὐτότητος)* γεννηθεὶς κατὰ δήλωσίν του ἐν..... γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτοι—ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου μοὶ εἶπον. Οὗτος ἐπὶ παρουσίᾳ ἁπάντων ἡμῶν ἐδήλωσεν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ συνταχθῇ ἐνώπιόν μου δημοσίᾳ αὐτοῦ διαθήκη πρὸς δὲ ὅτι εἶναι κωφὸς δύναται ὅμως νὰ ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα. Πεισθεὶς περὶ τῆς σοβαρότητος τῆς διαθέσεώς του ταύτης ἐκ γενομένης συνομιλίας μετ' αὐτοῦ καὶ ὅτι οὗτος δὲν ὑπάγεται εἰς περίπτωσιν τινὰ τῶν ἐν ἄρθρ. 1719 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναφερομένων, ἐκάλεσα τοὺς ἀνωτέρω μάρτυρας *[ἢ: συμπράττοντα συνάδελφόν μου καὶ μάρτυρα]* νὰ δώσωσι τὸν νενομισμένον ὅρκον καὶ οὗτοι θέντες τὴν δεξιάν των ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὡρκίσθησαν ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τοῦ διαθέτου ὅτι θὰ τηρήσωσι μυστικὰς τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ Κ. Ε. Ζ. μέχρι τῆς δημοσιεύσεώς της. Τηρηθεισῶν οὕτω πασῶν τῶν νομίμων προκαταρκτικῶν διατυπώσεων ἐκάλεσα τὸν διαθέτην νὰ δηλώσῃ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ οὗτος *[ὑπαγορεύων ἐκ σχεδίου, ἢ ποιούμενος χρῆσιν σημειώσεών του]* ἐδήλωσεν ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων προφορικῶς τὰ ἑξῆς: «Ἐγκαθιστῶ κληρονόμους μου.....».

Ἐνταῦθα ὁ διαθέτης ἐπεράτωσε τὰς διατάξεις του. Τὸν ἠρώτησα, ἂν θέλῃ νὰ προσθέσῃ ἕτερόν τι, ἢ νὰ διαθέσῃ τι ὑπὲρ Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ἢ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ οὗτος ἀπήντησεν ἀρνητικῶς. Ἐρωτηθέντες ὑπ' ἐμοῦ οἱ μάρτυρες *[ἢ: ὁ συμπράττων συνάδελφός μου καὶ ὁ μάρτυς]* ἐδήλωσαν—ἰδίᾳ ἕκαστος—ὅτι εἶναι ἄσχετοι τῶν ἐν ἄρθρ. 1725 καὶ 1726 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναγραφομένων σχέσεων πρὸς τοὺς ἐν τῇ διαθήκῃ τιμωμένους *[ἢ διοριζομένους ἐκτελεστάς]*. Ἄσχετος δὲ τοιαύτης σχέσεως πρὸς τούτους εἶμαι καὶ ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος. Γίνεται μνεία ὅτι τὰ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης συμπράττοντα πρόσωπα ἦσαν παρόντα καθ' ὅλην των τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως, μὴ παραστάντος κατ' αὐτὴν οὐδενὸς ἄλλου, πλὴν τοῦ διαθέτου, τῶν συμπραττόντων καὶ ἐμοῦ καὶ ὅτι

ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθρ. 1729, 1730 καὶ 1731 τοῦ Ἀστ. Κώδικος διατασσόμενα. Εἰσπρακτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαί . . . . . Εἰς πίστωσιν πάντων τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα εἰς φύλλα *[εἰς δύο, τρία καὶ οὕτω καθεξῆς φύλλα]* ἀφ' οὗ δὲ ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων ἐδόθη τῷ διαθέτῃ πρὸς ἀνάγνωσιν, οὗτος δὲ λαβὼν ταύτην ἀνὰ χεῖρας μοι ἐπέστρεψεν αὐτὴν δηλώσας εἰς ἐπήκοον τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων ὅτι ἀναγνώσας ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τὴν εὗρεν ἔχουσαν καλῶς, ἡ δὲ δήλωσίς του αὕτη, ὡς καὶ ὁλόκληρον τὸ περιεχόμενον τῆς παρούσης ἐβεβαιώθη ὑπὸ πάντων, οἵτινες ὑπέγραψαν, ὡς καὶ ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος, εἰς τὸ τέλος ἑκάστου τῶν . . . . . φύλλων καὶ τῆς παρούσης, ὡς ἔπεται:

Ὁ Διαθέτης
. . . . . .

Οἱ Μάρτυρες (ἢ: Ὁ Μάρτυς)
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἢ: Οἱ Συμβολαιογράφοι)
. . . . . .
. . . . . .

7. Δημοσία διαθήκη κωφοῦ δηλώσαντος ὅτι ἀδυνατεῖ ν' ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα.

(Ἄρθρ. 1736 Α. Κ.)

Ἀριθ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἐν..... σήμερον τὴν..... τοῦ μηνὸς..... τοῦ χιλιοστοῦ ἐνακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ..... 196..... ἔτους ἡμέραν..... ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ..... ἀριθ. ..... οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας..... *(ἢ: ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ..... ἀριθ..... κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ.Ε.Ζ. ἰδιοκτησίας..... ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης διαθήκης)* ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι.Κ.Β. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων ..... *(πέντε (5) μάρτυρας δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις) (ἢ: τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μας Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ.Ι.Α. ἐδρεύον-*

τος ἐν Ἀθήναις καὶ τῶν μαρτύρων . . . . . (τριῶν μαρτύρων δι' ἕκαστον δὲ τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία διεύθυνσις) ἁπάντων γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων, ἐνηλίκων, Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι (*ἢ : ἄγνωστός μοι περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων*) καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων μὴ ὑποκείμενος δὲ εἰς νόμιμον τινὰ ἐξαίρεσιν Κ.Ε.Ζ. (*ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταυτότητος*) γεννηθεὶς κατὰ δηλωσίν του ἐν . . . . . γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτοι—ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου, μοὶ εἶπον. Οὗτος ἐπὶ παρουσίᾳ πάντων ἡμῶν ἐδήλωσεν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ συνταχθῇ ἐνώπιόν μου δημοσίᾳ αὐτοῦ διαθήκη πρὸς δὲ ὅτι εἶναι κωφὸς καὶ ἀδυνατεῖ ν' ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα. Πεισθεὶς περὶ τῆς σοβαρότητος τῆς διαθέσεώς του ταύτης ἐκ γενομένης συνομιλίας μετ' αὐτοῦ καὶ ὅτι οὗτος δὲν ὑπάγεται εἰς περίπτωσιν τινὰ τῶν ἐν ἄρθρ. 1719 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναφερομένων, ἐκάλεσα τοὺς ἀνωτέρω μάρτυρας (*ἢ : συμπράττοντα συνάδελφόν μου καὶ μάρτυρας*) νὰ δώσωσι τὸν νενομισμένον ὅρκον καὶ οὗτοι, θέντες τὴν δεξιάν των ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὡρκίσθησαν ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τοῦ διαθέτου ὅτι θὰ τηρήσωσι μυστικὰς τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ Κ.Ε.Ζ. μέχρι τῆς δημοσιεύσεώς της. Τηρηθεισῶν οὕτω πασῶν τῶν νομίμων προκαταρτικῶν διατυπώσεων ἐκάλεσα τὸν διαθέτην νὰ δηλώσῃ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ οὗτος ἐδήλωσεν ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων προφορικῶς τὰ ἑξῆς: «Ἐγκαθιστῶ κληρονόμους μου . . . . . .

Ἐνταῦθα ὁ διαθέτης ἐπεράτωσε τὰς διατάξεις του. Τὸν ἠρώτησα ἂν θέλῃ νὰ προσθέσῃ ἕτερόν τι νὰ διαθέσῃ τι ὑπὲρ Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἢ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ οὗτος ἀπήντησεν ἀρνητικῶς Ἐρωτηθέντες ὑπ' ἐμοῦ οἱ μάρτυρες (*ἢ: ὁ συμπράττων συνάδελφός μου καὶ οἱ μάρτυρες*) ἐδήλωσαν—ἰδίᾳ ἕκαστος—ὅτι εἶναι ἄσχετοι τῶν ἐν ἄρθρ. 1725 καὶ 1726 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναγραφομένων σχέσεων πρὸς τοὺς ἐν τῇ διαθήκῃ τιμωμένους. (*ἢ διοριζομένους ἐκτελεστάς*). Ἄσχετος δὲ τοιαύτης σχέσεως πρὸς τούτους εἶναι καὶ ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος. Γίνεται μνεία ὅτι τὰ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης συμπράττοντα πρόσωπα ἦσαν παρόντα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως, μὴ παραστάντος κατ' αὐτὴν οὐδενὸς ἄλλου, πλὴν τοῦ διαθέτου, τῶν συμπραττόντων καὶ ἐμοῦ καὶ ὅτι ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθρ. 1729, 1730 καὶ 1731 τοῦ Ἀστ. Κώδικος διατασσόμενα. Εἰσπρακτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαί . . . . . Εἰς πίστωσιν

πάντων τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα εἰς φύλλα .(*εἰς δύο, τρία καὶ οὕτω καθεξῆς φύλλα*) ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπὸ πάντων τούτων ὑπεγράφη ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐμοῦ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου τῶν . . . . φύλλων καὶ τῆς παρούσης, πλὴν τοῦ διαθέτου δηλώσαντος ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ ὑπογράψῃ λόγῳ ἀγνοίας γραμμάτων. Ἡ περίπτωσις δι' αὕτη ἐβεβαιώθη παρὰ πάντων καὶ ἐμοῦ.

Οἱ Μάρτυρες

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἤ: Οἱ Συμβολαιογράφοι)

. . . .

. . . .

8. *Δημοσία διαθήκη.*

(Διακοπὴ ἕνεκα βραχείας ἀπουσίας τινὸς τῶν συμπραττόντων)

(Ἄρθρ. 1730 Α.Κ.)

Ἀριθ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἐν . . . . . . σήμερον τὴν . . . . τοῦ μηνὸς . . . . τοῦ χιλιοστοῦ ἐνακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ . . . . 196 . . ἔτους ἡμέραν . . . . . ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . ἀριθ. . . . οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας . . . . . . [*ἤ: ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἀριθ. . . . κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ.Ε.Ζ. ἰδιοκτησίας . . . . ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης διαθήκης*] ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι.Κ.Β. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων . . . . [*τρεῖς (3) μάρτυρες, δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις*] [*ἤ : τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ.Ι.Α. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β.Ν.Ρ.* (*ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις*] ἁπάντων (*ἤ*: *ἀμφοτέρων*) γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων, ἐνηλίκων, Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθροις 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμι-

μον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι *[ἢ: ἄγνωστός μοι περὶ τῆς ταὐτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων]* καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων μὴ ὑποκείμενος δὲ εἰς νόμιμον τινὰ ἐξαίρεσιν Κ. Ε. Ζ. *[ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταυτότητος]* γεννηθεὶς κατὰ δήλωσίν του ἐν . . . . . ., γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτοι—ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου, μοὶ εἶπον. Οὗτος ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ πάντων ἡμῶν ἐδήλωσεν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ συνταχθῇ ἐνώπιόν μου δημοσίᾳ αὐτοῦ διαθήκη καὶ ὅτι οὐδεμιᾶς τῶν αἰσθήσεών του στερεῖται. Πεισθεὶς περὶ τῆς σοβαρότητος τῆς διαθέσεώς του ταύτης ἐκ γενομένης συνομιλίας μετ' αὐτοῦ καὶ ὅτι οὗτος δὲν ὑπάγεται εἰς περίπτωσίν τινὰ τῶν ἐν ἄρθρ. 1719 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναφερομένων, ἐκάλεσα τοὺς ἀνωτέρω μάρτυρας *[ἢ συμπράττοντα συνάδελφόν μου καὶ μάρτυρα]* νὰ δώσωσι τὸν νενομισμένον ὅρκον καὶ οὗτοι θέντες τὴν δεξιάν των ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὡρκίσθησαν ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τοῦ διαθέτου ὅτι θὰ τηρήσωσι μυστικὰς τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ Κ.Ε.Ζ. μέχρι τῆς δημοσιεύσεώς της. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ ἐκ τῶν μαρτύρων Κ. Λ. Θ. ἀπεμακρύνθη δι' ὀλίγον χρόνον τοῦ γραφείου, ἔνθα συντάσσεται ἡ παροῦσα, δι' ὃ καὶ ἡ συνέχισίς της διεκόπη μέχρις ἐπανόδου του. Πραγματοποιηθείσης ταύτης μετὰ βραχὺν χρόνον ἐξακολούθησεν ἡ περαιτέρω σύνταξις τῆς παρούσης ἀπὸ τοῦ σημείου διακοπῆς. Τηρηθεισῶν οὕτω πασῶν τῶν νομίμων προκαταρκτικῶν διατυπώσεων ἐκάλεσα τὸν διαθέτην νὰ δηλώσῃ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ οὗτος (*ὑπαγορεύων ἐκ σχεδίου, ἢ ποιούμενος χρῆσιν σημειώσεών του*) ἐδήλωσεν ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων προφορικῶς τὰ ἑξῆς: «Ἐγκαθιστῶ κληρονόμους μου . . . . . .».

Ἐνταῦθα ὁ διαθέτης ἐπεράτωσε τὰς διατάξεις του. Τὸν ἠρώτησα ἂν θέλῃ νὰ προσθέσῃ ἕτερόν τι ἢ νὰ διαθέσῃ τι ὑπὲρ Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἢ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ οὗτος ἀπήντησεν ἀρνητικῶς. Ἐρωτηθέντες ὑπ' ἐμοῦ οἱ μάρτυρες (*ἢ ὁ συμπράττων συνάδελφός μου καὶ ὁ μάρτυς*) ἐδήλωσαν—ἰδίᾳ ἕκαστος—ὅτι εἶναι ἄσχετοι τῶν ἐν ἄρθρ. 1725 καὶ 1726 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναγραφομένων σχέσεων πρὸς τοὺς ἐν τῇ διαθήκῃ τιμωμένους (*ἢ διοριζομένους ἐκτελεστάς*). Ἄσχετος δὲ τοιαύτης σχέσεως πρὸς τούτους εἶμαι καὶ ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος. Γίνεται μνεία ὅτι τὰ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης συμπράττοντα πρόσωπα ἦσαν παρόντα καθ' ὅλην των τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως, μὴ παραστάντος κατ' αὐτὴν οὐδενὸς ἄλλου, πλὴν τοῦ διαθέτου, τῶν συμπραττόντων καὶ ἐμοῦ καὶ ὅτι ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθρ. 1729, 1730 καὶ 1731 τοῦ Ἀστ. Κώδικος διατασσόμενα. Εἰσπρακτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαί . . . . . .

Εἰς πίστωσιν πάντων τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα εἰς φύλλα (εἰς δύο, τρία καὶ οὕτω καθεξῆς φύλλα) ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων καὶ βεβαιωθεῖσαν ὑπὸ πάντων τούτων ὑπεγράφη ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐμοῦ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου τῶν . . . . φύλλων καὶ τῆς παρούσης ὡς ἔπεται :

Ὁ Διαθέτης
. . . . . .

Οἱ Μάρτυρες (ἤ : Ὁ Μάρτυς)
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἤ : Οἱ Συμβολαιογράφοι)
. . . .

9. Διακοπὴ δημοσίας διαθήκης καὶ συνέχισις ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

(Ἄρθ. 1730 Α.Κ.)

Ἀριθ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἐν . . . . . σήμερον τὴν . . . .. τοῦ μηνὸς . . . . . τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοστοῦ ἑξηκοστοῦ . . . . . 196 . . . . . ἔτους ἡμέραν . . . . . ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἀριθ. . . . οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας . . . ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι.Κ.Β. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων . . . . . (*τρεῖς (3) μάρτυρας, δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις*) (*ἤ : τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντας συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ.Ι.Α. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β.Ν.Ρ.* (*ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις*) ἁπάντων (ἤ : ἀμφοτέρων) γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων, ἐνηλίκων, Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι (*ἤ : ἄγνωστός μοι περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων*) καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων, μὴ ὑποκείμενος δὲ εἰς νόμιμον τινὰ ἐξαίρεσιν Κ.Ε.Ζ. (*ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα κατοικία, διεύθυνσις καὶ*

δελτίον ταυτότητος) γεννηθεὶς κατὰ δήλωσίν του ἐν. . . . . γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτοι—ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου, μοὶ εἶπον. Οὗτος ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ πάντων ἡμῶν ἐδήλωσεν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ συνταχθῇ ἐνώπιον μου δημοσία αὐτοῦ διαθήκη καί ὅτι οὐδεμιᾶς τῶν αἰσθήσεών του στερεῖται. Πεισθεὶς περὶ τῆς σοβαρότητος τῆς διαθέσεώς του ταύτης ἐκ γενομένης συνομιλίας μετ' αὐτοῦ καὶ ὅτι οὗτος δὲν ὑπάγεται εἰς περίπτωσιν τινὰ τῶν ἐν ἄρθ. 1719 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναφερομένων, ἐκάλεσα τοὺς ἀνωτέρω μάρτυρας (*ἤ: συμπράττοντα συνάδελφόν μου καὶ μάρτυρα*) νὰ δώσωσι τὸν νενομισμένον ὅρκον καὶ οὗτοι θέντες τὴν δεξιάν των ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὡρκίσθησαν ἐνώπιον ἐμοῦ καί τοῦ διαθέτου ὅτι θὰ τηρήσωσι μυστικὰς τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ Κ.Ε.Ζ. μέχρι τῆς δημοσιεύσεώς της. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ διαθέτης μοὶ ἐδήλωσεν ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν συμπραττόντων ὡς ἄνω προσώπων ὅτι ἕνεκα λόγων ὑγείας ἀδυνατεῖ νὰ παραμείνῃ ἐν τῷ γραφείῳ μου πρὸς τερματισμόν τῆς παρούσης, ἠτήσατο δέ, ὅπως συνεχισθῇ αὕτη ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . κατοικία του. Ἐφ' ᾧ καὶ διεκόπη ἡ συνέχισις τῇ παρούσῃ. Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἀνωτέρω ἡμέρας, ἤτοι τήν . . . . . τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους ἡμέραν, ὡς εἴρηται . . . . μετέβην εἰς τὴν προαναφερθεῖσαν κατοικίαν τοῦ διαθέτου Κ.Ε.Ζ. κειμένην ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἰδιοκτησίας . . . . . ἐπὶ παρουσίᾳ δὲ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης ἀναφερομένων ὡς συμπραττόντων προσώπων, μόνον δὲ τούτων, ὡς ἀπομακρυνθέντος ὑπ' ἐμοῦ παντὸς ἄλλου ἐκ τοῦ δωματίου τοῦ διαθέτου, συνέχισα τὴν κατάρτισιν τῆς παρούσης ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς ὡς ἄνω διακοπῆς της. (1) Τηρηθεισῶν οὕτω πασῶν τῶν νομίμων προκαταρτικῶν διατυπώσεων ἐκάλεσα τὸν διαθέτην νὰ δηλώσῃ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ οὗτος *ὑπαγορεύων ἐκ σχεδίου ἤ ποιούμενος χρῆσιν σημειώσεών του*) ἐδήλωσεν ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων προφορικῶς τὰ ἑξῆς: «Ἐγκαθιστῶ κληρονόμους μου . . . . . » Ἐνταῦθα ὁ διαθέτης ἐπεράτωσε τὰς διατάξεις του. Τὸν ἠρώτησα ἂν θέλῃ νὰ προσθέσῃ ἕτερόν τι ἢ νὰ διαθέσῃ τι ὑπὲρ Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἢ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ οὗτος ἀπήντησεν ἀρνητικῶς. Ἐρωτηθέντες ὑπ' ἐμοῦ οἱ μάρτυρες (*ἤ συμπράττων συνάδελφός μου καὶ ὁ μάρτυς*) ἐδήλωσαν—ἰδίᾳ ἕκαστος—ὅτι εἶναι ἄσχετοι τῶν ἐν ἄρθρ. 1725 καὶ 1726 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναγραφομένων σχέσεων πρὸς τοὺς ἐν τῇ διαθήκῃ τιμωμένους. (*ἤ διοριζομένους ἐκτελεστάς*). Ἄσχετος δὲ τοιαύτης σχέσεως πρὸς τούτους εἶμαι καὶ ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος. Γίνεται μνεία ὅτι τὰ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης συμπράττοντα πρόσωπα ἦσαν παρόντα

---

(1) Ἡ κατὰ τ' ἄνω διακοπὴ τῆς διαθήκης δύναται νὰ γίνῃ εἰς οἱονδήποτε σημεῖον τῆς διαθήκης. Μετὰ δὲ τὴν ἀναγραφὴν κατὰ τὸ ἄνω ὑπόδειγμα τῆς γενομένης διακοπῆς συνεχίζεται αὕτη ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς διακοπῆς.

καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως, μὴ παραστάντος κατ' αὐτὴν οὐδενὸς ἄλλου, πλὴν τοῦ διαθέτου, τῶν συμπρατόντων καὶ ἐμοῦ καὶ ὅτι ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθρ. 1729, 1730 καὶ 1731 τοῦ Ἀστ. Κώδικος διατασσόμενα. Εἰσπρακτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαί . . . . Εἰς πίστωσιν πάντων τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα εἰς φύλλα (εἰς δύο, τρία καὶ οὕτω καθεξῆς φύλλα) ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπὸ ὑπὸ πάντων τούτων ὑπεγράφη ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐμοῦ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου τῶν . . . . φύλλων, καὶ τῆς παρούσης, ὡς ἔπεται:

Ὁ Διαθέτης
. . . . . .

Οἱ Μάρτυρες (ἢ: Ὁ Μάρτυς)
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἢ: Οἱ Συμβολαιογράφοι)
. . . . . .

. . . . . .
. . . . . .

10. Δημοσία διαθήκη μετὰ διερμηνέως.

(Ἄρθρ. 1737 Α. Κ.)

Ἀριθ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἐν . . . . . σήμερον τὴν . . . . τοῦ μηνὸς . . . . . τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ . . . . . 196 . . ἔτους ἡμέραν . . . . . ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἀριθ. . . . οἰκίᾳ, ἰδιοκτησίας . . . . . (*ἢ ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἀριθ. . . . κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ.Ε.Ζ. ἰδιοκτησίας . . . . ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης διαθήκης*), ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι.Κ.Β. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων . . . . . (*τρεῖς (3) μάρτυρας δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις*) (*ἢ τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ. Ι. Α. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β. Ν. Ρ. (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις*) ἁπάντων (ἢ: ἀμφοτέρων) γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων, ἐνηλίκων, Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ

νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι (*ἤ: ἄγνωστός μοι, περὶ τῆς ταὐτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων*) καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων μὴ ὑποκείμενος δὲ εἰς νόμιμον τινὰ ἐξαίρεσιν Κ.Ε.Ζ. (*ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταὐτότητος*) γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτοι—ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου, μοὶ εἶπον. Ἐξ ἐρωτήσεων, ἃς ἀπηύθυνα αὐτῷ ἐσχημάτισα τὴν πεποίθησιν ὅτι οὗτος ἀγνοεῖ παντελῶς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν (*ἤ: ὅτι ὁμιλεῖ οὗτος τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τόσον παρεφθαρμένην, ὥστε δυσχερέστατα νὰ γίνεται αὕτη ἀντιληπτὴ*) ὁμιλῶν δὲ τὴν Γαλλικὴν προσέλαβε διερμηνέα τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐμπιστοσύνης του τὸν μετ' αὐτοῦ συνεμφανισθέντα Α.Φ.Χ. (*ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις*) γνωστόν μοι πολίτην Ἕλληνα, ἐνήλικον καὶ μὴ ὑπαγόμενον εἰς περίπτωσίν τινα ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 τοῦ Α.Κ. Διὰ τοῦ διερμηνέως τούτου ὁ ὡς ἄνω ἐμφανισθεὶς Κ.Ε.Ζ. ἐδήλωσεν ὅτι θέλει νὰ συνταχθῇ ἐνώπιόν μου δημοσίᾳ διαθήκη αὐτοῦ, ὅτι οὐδεμιᾶς τῶν αἰσθήσεών του στερεῖται καὶ ὅτι ἐγεννήθη ἐν . . . . . Πεισθεὶς περὶ τῆς σοβαρότητος τῆς διαθέσεώς του ταύτης ἐκ γενομένης συνομιλίας καὶ ὅτι οὗτος δὲν ὑπάγεται εἰς περίπτωσίν τινα τῶν ἐν ἄρθρ. 1719 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναφερομένων, ἐκάλεσα τοὺς ἀνωτέρω διερμηνέα καὶ μάρτυρας νὰ δώσωσι τὸν νενομισμένον ὅρκον καὶ οὗτοι, θέντες τὴν δεξιάν των ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὡρκίσθησαν, ὁ μὲν διερμηνεὺς ἐνώπιον τοῦ διαθέτου καὶ τῶν μαρτύρων ὅτι θὰ διερμηνεύσῃ πιστῶς τὴν θέλησιν τοῦ διαθέτου ἐκ τῆς Γαλλικῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τανάπαλιν καὶ ὅτι θὰ τηρήσῃ μυστικὰς τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης αὐτοῦ μέχρι τῆς δημοσιεύσεώς της, οἱ δὲ μάρτυρες ἐνώπιόν μου τοῦ διερμηνέως καὶ τοῦ διαθέτου ὅτι θὰ τηρήσωσι μυστικὰς τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ Κ.Ε.Ζ. μέχρι τῆς δημοσιεύσεώς της. Τηρηθεισῶν οὕτω πασῶν τῶν νομίμων προκαταρκτικῶν διατυπώσεων ἐκάλεσα διὰ τοῦ διερμηνέως τὸν διαθέτην νὰ δηλώσῃ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν, οὗτος δὲ (*ὑπαγορεύων ἐκ σχεδίου ἢ ποιούμενος χρῆσιν σημειώσεων*) ἐδήλωσε προφορικῶς εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν διερμηνεύοντος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τοῦ διερμηνέως τὰ ἑξῆς: «Ἐγκαθιστῶ κληρονόμους μου . . . . . .».

Ἐνταῦθα ὁ διαθέτης ἐπεράτωσε τὰς διατάξεις του. Τὸν ἠρώτησα, διὰ τοῦ διερμηνέως, ἂν θέλῃ νὰ προσθέσῃ ἕτερόν τι ἢ νὰ διαθέσῃ τι ὑπὲρ Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ἢ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ οὗτος ἀπήντησεν ἀρνητικῶς. Ἐρωτηθέντες ὑπ' ἐμοῦ οἱ μάρτυρες καὶ ὁ διερμηνεὺς (*ἤ: ὁ συμπράττων συνάδελφός μου . . . . . ὁ μάρτυς καὶ ὁ διερμηνεὺς*) ἐδή-

λωσαν—ἰδίᾳ ἕκαστος—ὅτι εἶναι ἄσχετοι τῶν ἐν ἄρθρ. 1725 καὶ 1726 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἀναγραφομένων σχέσεων πρὸς τοὺς ἐν τῇ διαθήκῃ τιμωμένους. (ἢ *διοριζομένους ἐκτελεστάς*). Ἄσχετος δὲ τοιαύτης σχέσεως πρὸς τούτους εἶμαι καὶ ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος. Γίνεται μνεία ὅτι τὰ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης συμπράττοντα πρόσωπα ἦσαν παρόντα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως, μὴ παραστάντος κατ' αὐτὴν οὐδενὸς ἄλλου, πλὴν τοῦ διαθέτου, τῶν συμπραττόντων καὶ ἐμοῦ καὶ ὅτι ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθρ. 1729, 1730, 1731 καὶ 1737 τοῦ Ἀστ. Κώδικος διατασσόμενα. Εἰσπρακτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαὶ . . . . . .

Εἰς πίστωσιν πάντων τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα εἰς φύλλα (*εἰς δύο, τρία καὶ οὕτω καθεξῆς φύλλα*) ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον τοῦ διαθέτου τῶν ἄνω συμπραττόντων καὶ τοῦ διερμηνέως, ὅστις μετέφρασεν ὁλόκληρον ταύτην εἰς ἐπήκοον τοῦ διαθέτου καὶ πάντων ἡμῶν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν Γαλλικήν, εἰς ἣν ἐκφράζεται, ὑπογράφει καὶ συνεννοεῖται ὁ διαθέτης καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπὸ πάντων τούτων ὑπεγράφη ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐμοῦ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου τῶν . . . . φύλλων καὶ τῆς παρούσης, ὡς ἔπεται :

Ὁ Διαθέτης	Οἱ Μάρτυρες (ἢ : Ὁ Μάρτυς)
. . . . .	. . . .
	. . . . .
	. . . . .
	Ὁ Διερμηνεὺς
	. . . . .
Ὁ Συμβολαιογράφος (ἢ : Οἱ Συμβολαιογράφοι)	
. . . . .	. . . . .
	. . . . .

11. Μυστικὴ διαθήκη.

(Τὸ ἐγχειριζόμενον εἰς τὸν Συμβολαιογράφον ἔγγραφον ταύτης γραφὲν ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ διαθέτου).

(Ἄρθρ. 1740 Α.Κ.

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΟΥ

Ὁ ὑπογεγραμμένος Κ.Ε.Ζ., θέλων νὰ κανονίσω τὰ τῆς περιουσίας μου μετὰ τὸν θάνατόν μου γράφω τὴν παροῦσαν μυστικὴν διαθήκην μου καὶ ὁρίζω τὰ ἑξῆς :

Ἐγκαθιστῶ κληρονόμους μου τοὺς. . . . . (*γράφονται κατὰ σει-*

ρὰν πᾶσαι αἱ διατάξεις τοῦ διαθέτου καὶ ἐν τέλει :) Ἡ παροῦσα διαθήκη ἐγράφη παρ' ἐμοῦ τοῦ ἰδίου ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐν Ἀθήναις τὴν ..... Μαΐου 196 ... καὶ ὑπεγράφη, ὡς ἔπεται.

Ὁ διαθέτης

. . . . . .

12. Μυστικὴ διαθήκη

(Τὸ ἐγχειριζόμενον εἰς τὸν Συμβολαιογράφον ἔγγραφον, γραφὲν παρ' ἄλλου, τῇ ὑπαγορεύσει τοῦ διαθέτου, ὅστις τὸ ὑπέγραψε).

(Ἄρθρ. 1740 Α.Κ.)

Ὁ ὑπογεγραμμένος Κ.Ε.Ζ. θέλων νὰ κανονίσω τὰ τῆς περιουσίας μου μετὰ τὸν θάνατόν μου ἐκάλεσα τὸν κ. Κ.Λ.Θ. δικηγόρον, κάτοικον Ἀθηνῶν, πρόσωπον τῆς ἐμπιστοσύνης μου, εἰς ὃν ὑπαγορεύω τὴν παροῦσαν διαθήκην μου. Ἐγκαθιστῶ κληρονόμους μου . . . . . (*γράφονται κατὰ σειρὰν πᾶσαι αἱ διατάξεις τῆς διαθήκης καὶ ἐν τέλει :*) Ἡ παροῦσα διαθήκη γραφεῖσα καθ' ὑπαγόρευσίν μου ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Κ.Λ.Θ. ἐν Ἀθήναις τὴν . . . . . Ἰουλίου 196 . . . ἐβεβαιώθη ὑπ' ἐμοῦ, ὅστις ὑπέγραψα αὐτὴν εἰς ἕκαστον φύλλον (*ἂν εἶναι πολύφυλλος*) καὶ εἰς τὸ τέλος αὐτῆς.

Ὁ διαθέτης

. . . . . .

13. Πρᾶξις καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης.(ἐσφραγισμένης)

(Ἄρθρ. 1741 καὶ 1743 Α.Κ.)

Ἀριθ.

ΠΡΑΞΙΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΣ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐν ..... σήμερον τὴν ..... τοῦ μηνὸς ..... τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ .... 196... ἔτους ἡμέραν ..... ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.....ἀριθ.... οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας ..... (*ἢ: ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ..... ἀριθ. ... κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ.Ε.Ζ. ἰδιοκτησίας ..... ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης πράξεως καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης*) ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι. Κ. Β.

ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων... .... (*τρεῖς (3) μάρτυρες δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταυτότητος*) (*ἢ τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ. Ι. Α. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β.Ν.Ρ.* (*ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις*) ἁπάντων (*ἢ ἀμφοτέρων*) γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων ἐνηλίκων Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθροις 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι (*ἢ ἄγνωστός μοι περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων*) καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων κ. Κ. Ε. Ζ. (*ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταυτότητος*) γεννηθεὶς κατὰ δήλωσίν του ἐν..... γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτοι — ἰδίᾳ ἕκαστος — τῇ ἐρωτήσει μου μοὶ εἶπον καὶ μὴ ὑπαγόμενος εἰς περίπτωσίν τινα ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἄρθρῳ 1719 τοῦ Α.Κ. ἀναφερομένων οὔτε εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον ἐξαίρεσιν ὅστις μοὶ ἐνεχείρισεν ἔγγραφον ἐσφραγισμένον (*ἢ φάκελλον ἐσφραγισμένον*) διὰ πέντε (*ἢ τριῶν, ἢ μιᾶς κ.ο.κ.*) σφραγίδων ἐξ ἰσπανικοῦ κηροῦ ἐφ' ὧν φέρεται (*λ. χ. ἀετὸς κρατῶν εἰς τὸ ράμφος του στέφανον. Θὰ γίνῃ ἀνάλογος περιγραφὴ τῆς παραστάσεως τῆς σφραγῖδος*) καὶ εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναται ν' ἀνοιχθῇ ἄνευ ρήξεως ἢ βλάβης τῶν σφραγίδων, σὺν τῇ προφορικῇ δηλώσει του ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο (*ἢ: ὁ φάκελλος οὗτος*) περιέχει τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ εἶναι ἡ μυστικὴ αὐτοῦ διαθήκη, ἣν ὁ ἴδιος ἔγραψε καὶ ὑπέγραψεν εἰς ἕκαστον φύλλον (*ἢ: ἂν εἶναι παρ' ἄλλου γεγραμμένη: ἔγραψε καθ' ὑπαγόρευσίν του ὁ ἔμπιστος φίλος του Κ.Δ.Μ. δικηγόρος κάτοικος . . . . . καὶ ὑπέγραψεν οὗτος εἰς ἕκαστον φύλλον*) ἀναγνώσας καὶ βεβαιώσας ταύτην καὶ ἣν ἠτήσατο νὰ καταθέσῃ παρ' ἐμοὶ τῷ Συμβολαιογράφῳ. Ἐπὶ τοῦ ἐγχειριθέντος μοι ἐγγράφου (*ἢ: φακέλλου*) ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος ἐποιησάμην τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1742 τοῦ Α.Κ. διατασσομένην σημείωσιν, ἥτις ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ διαθέτου, τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ ἐμοῦ. Οὕτω ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος παρέλαβον τὸ ἐγχειρισθέν μοι ἔγγραφον (*ἢ: τὸν ἐγχειρισθέντα μοι φάκελλον*) ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐσημείωσα τὸν ἀριθμὸν τῆς παρούσης πράξεως καὶ προσήρτησα ἐν αὐτῇ. Βεβαιοῦται ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως ἦσαν παρόντες ὁ διαθέτης καὶ τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα καὶ ὅτι ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθ. 1730 παρ. 2, 1738, 1739, 1741, 1742 καὶ 1743 τοῦ Α.Κ. ὁριζόμενα. Εἰσπρακτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαὶ..... Πρὸς βεβαίωσιν τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα

πρᾶξις, ἥτις ἀναγνωσθεῖσα εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπὸ πάντων τούτων ὑπεγράφη νομίμως παρὰ τοῦ διαθέτου τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ ἐμοῦ.

Ὁ Διαθέτης ..... Οἱ Μάρτυρες (ἢ: Ὁ *Μάρτυς*) ....

.....

.....

Ὁ Συμβολαιογράφος ..... (ἢ: *Οἱ Συμβολαιογράφοι*) ....

14. Πρᾶξις καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης (ἀσφραγίστου)

(Ἄρθρ. 1741 καὶ 1743 Α.Κ.)

Ἀριθ.

ΠΡΑΞΙΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΣ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐν..... σήμερον τὴν..... τοῦ μηνὸς..... τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ..... 196.. ἔτους ἡμέραν..... ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.....ἀριθ... οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας..... *(ἢ: ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ..... ἀριθ.... κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ.Ε.Ζ. ἰδιοκτησίας..... ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης πράξεως καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης)* ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι.Κ.Β. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων..... *(τρεῖς (3) μάρτυρας δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις)* ἁπάντων (ἢ: *τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ.Ι.Α. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β.Ν.Ρ.* (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις ἀμφοτέρων) γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων ἐνηλίκων Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως, ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 τοῦ Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι *(ἢ: ἄγνωστός μοι, περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσωπων)* καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος

τοιούτων κ. Κ. Ε. Ζ. *(ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταυτότητος)* γεννηθεὶς κατὰ τὴν δήλωσίν του ἐν....... γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτοι —ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου μοὶ εἶπον,μὴ ὑπαγόμενος δὲ εἰς περίπτωσίν τινα ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἐν ἄρθρ. 1719 τοῦ Α. Κ., οὔτε εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον ἐξαίρεσιν καὶ μοὶ ἐνεχείρισεν ἔγγραφον ἀσφράγιστον *(ἤ: φάκελλον ἀσφράγιστον)* σὺν τῇ προφορικῇ δηλώσει του ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο (ἤ: *ὁ φάκελλος αὐτος)* περιέχει τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ εἶναι ἡ μυστικὴ αὐτοῦ διαθήκη, ἣν ὁ ἴδιος ἔγραψε καὶ ὑπέγραψεν εἰς ἕκαστον φύλλον *(ἤ, ἂν εἶναι παρ' ἄλλου γεγραμμένη: ἔγραψε καθ' ὑπαγόρευσίν του ὁ ἔμπιστος φίλος του Κ.Δ.Μ. δικηγόρος κάτοικος....... καὶ ὑπέγραψεν οὗτος εἰς ἕκαστον φύλλον)* ἀναγνώσας καὶ βεβαιώσας ταύτην καὶ ἣν ἠτήσατο νὰ καταθέσῃ παρ' ἐμοὶ τῷ Συμβολαιογράφῳ. Παραχρῆμα τὸ ἔγγραφον τοῦτο *(ἤ: τὸν φάκελλον, ἐν ᾧ τὸ ἔγγραφον τοῦτο)* ἐσφράγισα ἐνώπιον τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ διὰ πέντε (ἢ τριῶν ἢ μιᾶς κ.ο.κ.) δι' ἱσπανικοῦ κηροῦ σφραγίδων, ἐφ' ὧν φέρεται *(λ.χ. ἀετὸς κρατῶν εἰς τὸ ράμφος του στέφανον. Θὰ γίνῃ ἀνάλογος περιγραφὴ τῆς παραστάσεως τῆς σφραγίδος)* καὶ εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ δύναται ν' ἀνοιχθῇ ἄνευ ρήξεως ἢ βλάβης τῶν σφραγίδων. Ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω ἐγγράφου *(ἤ: φακέλλου)* ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος ἐποιησάμην τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 1742 τοῦ Α. Κ. διατασσομένην σημείωσιν, ἥτις ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ διαθέτου τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ ἐμοῦ.

Οὕτως ἐγὼ ὁ συμβολαιογράφος παρέλαβον τὸ ἐγχειρισθέν μοι ἔγγραφον, *(ἤ: τὸν ἐγχειρισθέντα μοι φάκελλον)* ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐσημείωσα τὸν ἀριθμὸν τῆς παρούσης πράξεως καὶ προσήρτησα τοῦτο (ἢ *τοῦτον)* ἐν αὐτῇ. Βεβαιοῦται ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως ἦσαν παρόντες ὁ διαθέτης καὶ τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα καὶ ὅτι ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθρ. 1730 παρ. 2, 1738, 1739, 1741, 1742 καὶ 1743 τοῦ Α.Κ. ὁριζόμενα. Εἰσπρακτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαὶ...... Πρὸς βεβαίωσιν τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα πρᾶξις, ἥτις ἀναγνωσθεῖσα εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπὸ πάντων τούτων ὑπεγράφη νομίμως παρὰ τοῦ διαθέτου, τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ ἐμοῦ.

Ὁ Διαθέτης Οἱ Μάρτυρες (ἤ: Ὁ Μάρτυς)

. . . .

. . . .

. . . .

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἤ: Οἱ Συμβολαιογράφοι)

. . . .

. . . .

5. Πρᾶξις καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης (ἐσφραγισμένης) διαθέτου, ὅστις δηλοῖ ὅτι ἀναγιγνώσκει, γράφει καὶ ὑπογράφει χειρόγραφα, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ θέσῃ τὴν ὑπογραφήν του εἰς τὸ παραδιδόμενον ἔγγραφον ἕνεκα . . . . .

(Ἄρθρ. 1744 Α. Κ.)

Ἀριθ.

ΠΡΑΞΙΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΣ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐν . . . . . σήμερον τὴν . . . . . τοῦ μηνὸς . . . . . τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ . . . . . 196 . . ἔτους ἡμέραν . . . . . ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἀριθ. . . . οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας . . . . . (*ἤ: ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἀριθ. . . κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ. Ε. Ζ. ἰδιοκτησίας . . . . . ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης πράξεως καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης*), ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι. Κ. Β. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων . . . . . (*τρεῖς (3) μάρτυρες, δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις*) *ἁπάντων* (*ἤ: τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ.Ι.Α. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β. Ν. Ρ.* (*ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις ἀμφοτέρων*) γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων, ἐνηλίκων, Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι (*ἤ: ἄγνωστός μοι, περὶ τῆς ταὐτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων*) καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων κ. Κ. Ε. Ζ. (*ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταὐτότητος*) γεννηθεὶς κατὰ δήλωσίν του ἐν . . . . . γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτοι—ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου μοὶ εἶπον, μὴ ὑπαγόμενος δὲ εἰς περίπτωσίν τινα ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἐν ἄρθρῳ 1719 τοῦ Α.Κ., οὔτε εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον ἐξαίρεσιν. Οὗτος μοὶ ἐνεχείρισεν ἔγγραφον ἐσφραγισμένον (*ἤ: φάκελλον ἐσφραγισμένον*) διὰ πέντε [*ἤ: τριῶν, ἤ μιᾶς κ.ο.κ.*] σφραγίδων ἐξ ἱσπανικοῦ κηροῦ ἐφ' ὧν φέρεται (*λ.χ. ἀετὸς κρατῶν εἰς τὸ ράμφος του στέφανον. Θὰ γίνῃ ἀνάλογος περιγραφὴ τῆς παραστάσεως τῆς σφραγίδος*) καὶ εἰς τρόπον ὥστε, νὰ μὴ δύναται ν' ἀνοιχθῇ ἄνευ ρήξεως, ἢ βλάβης τῶν σφραγίδων, σὺν τῇ προφορικῇ δη-

λώσει του ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο (*ἢ: ὁ φάκελλος οὗτος*) περιέχει τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ εἶναι ἡ μυστικὴ αὐτοῦ διαθήκη, ἥτις γραφεῖσα καθ' ὑπαγόρευσίν του ὑπὸ τοῦ φίλου του Κ. Δ. Μ. δικηγόρου, κατοίκου Ἀθηνῶν, ἀνεγνώσθη μόνον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ διαθέτου, διότι, καθ' ἃ ὁ ἴδιος ἐδήλωσε, δύναται μὲν ν' ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα, γράφῃ καὶ ὑπογράφῃ πλὴν βεβαιώσας τοῦτο δὲν ἠδυνήθη νὰ θέσῃ ὑπ' αὐτὸ τὴν ὑπογραφήν του, ἕνεκα παθήσεως τῆς δεξιᾶς χειρός του, καὶ ἠτήσατο νὰ καταθέσῃ ταύτην παρ' ἐμοί. Ἐπὶ τοῦ ἐγχειριθέντος μοι ἐγγράφου (*ἢ: φακέλλου*) ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος ἐποιησάμην τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 1742 τοῦ Α. Κ. διατασσομένην σημείωσιν, ἥτις ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ διαθέτου, μὴ δυναμένου, ὡς ἐδήλωσε νὰ ὑπογράφῃ, ἀναγνωσθεῖσα δὲ ὑπ' ἐμοῦ εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων ὑπεγράφη μόνον παρὰ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ ἐμοῦ. Οὕτως ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος παρέλαβον τὸ ἐγχειρισθέν μοι ἔγγραφον (*ἢ: τὸν ἐγχειρισθέντα μοι φάκελλον*) ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐσημείωσα τὸν ἀριθμὸν τῆς παρούσης πράξεως καὶ προσήρτησα τοῦτο ἐν αὐτῇ. Βεβαιοῦται ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως ἦσαν παρόντες ὁ διαθέτης καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα καὶ ὅτι ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθρ. 1730 παρ. 2, 1738, 1739, 1741, 1742 καὶ 1743 τοῦ Α. Κ. ὁριζόμενα. Εἰσεπράχθησαν διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαί..... Πρὸς βεβαίωσιν τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα πρᾶξις, ἥτις ἀναγνωσθεῖσα εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπὸ πάντων ὑπεγράφη παρὰ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ ἐμοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ παρὰ τοῦ διαθέτου, ὅστις, ὡς ἐρρήθη, ἐδήλωσεν ὅτι γνωρίζει μὲν ν' ἀναγιγνώσκῃ, γράφῃ καὶ ὑπογράφῃ, δὲν δύναται ὅμως νὰ θέσῃ τὴν ὑπογραφήν του λόγῳ παθήσεως τῆς δεξιᾶς χειρός του.

Ὁ Διαθέτης
. . . . . .

Οἱ Μάρτυρες (ἢ: Ὁ Μάρτυς)
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἢ: Οἱ Συμβολαιογράφοι)
. . . . . .
. . . . . .

16. Πρᾶξις καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης (ἀσφραγίστου) διαθέτου, ὅστις δηλοῖ ὅτι ἀναγιγνώσκει χειρόγραφα, πλὴν ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ θέσῃ τὴν ὑπογραφήν του ἕνεκα. . . . . .

(Ἄρθρ. 1744 Α.Κ.)

Ἀριθ.

ΠΡΑΞΙΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΣ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐν . . . . . σήμερον τὴν . . . . . τοῦ μηνὸς . . . . . τοῦ χιλιοστοῦ ἐνακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ . . . . . 196 . . ἔτους ἡμέραν . . . . . ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἀριθ. . . . οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας . . . . . *[ἤ: ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἀριθ. . . . κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ K.E.Z. ἰδιοκτησίας . . . . . ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης πράξεως καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης]* ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι.Κ.Β. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων . . . . . *[τρεῖς (3) μάρτυρες, δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις ἁπάντων] [ἤ: τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν K. I. A. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος B. N. P. (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις ἀμφοτέρων]* γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων, ἐνηλίκων, Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθροις 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι *(ἤ: ἄγνωστός μοι, περὶ τῆς ταὐτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων)* καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων κ. K. E. Z. *(ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταὐτότητος)* γεννηθεὶς κατὰ δήλωσίν του ἐν. . . . . γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτος—ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου μοὶ εἶπον, μὴ ὑπαγόμενος εἰς περίπτωσίν τινα ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἐν ἄρθρῳ 1719 τοῦ Α.Κ. οὔτε εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον ἐξαίρεσιν. Οὗτος μοὶ ἐνεχείρισεν ἔγγραφον ἀσφράγιστον *(ἤ: φάκελλον ἀσφράγιστον)* σὺν τῇ προφορικῇ δηλώσει του ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο *(ἤ: ὁ φάκελλος οὗτος)* περιέχει τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ εἶναι ἡ μυστικὴ αὐτοῦ διαθήκη,

ἥτις γραφεῖσα καθ' ὑπαγόρευσίν του ὑπὸ τοῦ φίλου του Κ.Δ.Μ. δικηγόρου κατοίκου Ἀθηνῶν ἀνεγνώσθη μόνον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ διαθέτου, διότι, καθ' ἃ οὗτος ἐδήλωσε, δύναται μὲν ν' ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα, γράφῃ καὶ ὑπογράφῃ, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ θέσῃ ὑπ' αὐτὸ τὴν ὑπογραφήν του, ἕνεκα στρεβλώσεως τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ ἐβεβαιώθη ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ᾐτήσατο νὰ καταθέσῃ ταύτην παρ' ἐμοί. Παραχρῆμα τὸ ἔγγραφον τοῦτο (ἤ: *τὸν φάκελλον, ἐν ᾧ τὸ ἔγγραφον τοῦτο*) ἐσφράγισα ἐνώπιον τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων διὰ πέντε (ἤ: *τριῶν ἢ μιᾶς κ. ο. κ.*) δ' ἱσπανικοῦ κηροῦ σφραγίδων, ἐφ' ὧν φέρεται (*λ. χ. ἀετὸς κρατῶν εἰς τὸ ῥάμφος του στέφανον. Θὰ γίνῃ ἀνάλογος περιγραφὴ τῆς παραστάσεως τῆς σφραγῖδος*) καὶ εἰς τρόπον ὥστε, νὰ μὴ δύναται νὰ ἀνοιχθῇ ἄνευ ῥήξεως ἢ βλάβης τῶν σφραγίδων. Ἐπὶ τοῦ ἐγχειρισθέντος μοι ἐγγράφου (ἤ: *φακέλλου*) ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος ἐποιησάμην τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1742 τοῦ Α. Κ. διατασσομένην σημείωσιν, ἥτις ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ διαθέτου, μὴ δυναμένου, ὡς ἐδήλωσε νὰ ὑπογράφῃ, ἀναγνωσθεῖσα δὲ ὑπ' ἐμοῦ εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων ὑπεγράφη μόνον παρὰ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ ἐμοῦ. Οὕτως ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος παρέλαβον τὸ ἐγχειρισθέν μοι ἔγγραφον (ἤ: *τὸν ἐγχειρισθέντα μοι φάκελλον*) ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐσημείωσα τὸν ἀριθμὸν τῆς παρούσης πράξεως καὶ προσήρτησα τοῦτο ἐν αὐτῇ. Βεβαιοῦται ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως ἦσαν παρόντες ὁ διαθέτης καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα καὶ ὅτι ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθρ. 1730 παρ. 2, 1738, 1739, 1741, 1742 καὶ 1743 τοῦ Α. Κ. ὁριζόμενα. Εἰσεπράχθησαν διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαί. . . . . . . Πρὸς βεβαίωσιν τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα πρᾶξις, ἥτις ἀναγνωσθεῖσα εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπὸ πάντων ὑπεγράφη παρὰ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ ἐμοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ τοῦ διαθέτου, ὅστις, ὡς ἐρρήθη, ἐδήλωσεν ὅτι γνωρίζει μὲν ν' ἀναγιγνώσκῃ, γράφῃ καὶ ὑπογράφῃ, δὲν δύναται ὅμως νὰ θέσῃ τὴν ὑπογραφήν του, ἕνεκα στρεβλώσεως τῆς δεξιᾶς χειρός του.

Οἱ Μάρτυρες (ἢ: Ὁ Μάρτυς)

. . . .

. . . .

. . . .

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἢ: Οἱ Συμβολαιογράφοι)

. . . .

. . . .

17. Μυστικὴ διαθήκη

Σημείωσις ἐπὶ τοῦ παραδιδομένου εἰς τὸν Συμβολαιογράφον ἐγγράφου ἢ φακέλλου μυστικῆς Διαθήκης.

(Ἄρθρ. 1742 Α.Κ.)

Ἀριθ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν ..... Μαΐου τοῦ χιλιοστοῦ ἐνακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ ..... 196 ἔτους ἡμέραν..... ὁ Κ.Β.Ζ. (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία) ἐνεχείρισεν εἰς ἐμὲ τὸν Συμβολαιογράφον Ἀθηνῶν Ι.Κ.Β. ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν κάτωθι μαρτύρων τὸ παρὸν ἔγγραφον, περὶ οὗ ἡ ταυτάριθμος καὶ ταυτόχρονος πρᾶξις καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης τοῦ ἄνω. Ἡ σημείωσις αὕτη γραφεῖσα ὑπ' ἐμοῦ καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπεγράφη παρὰ τοῦ διαθέτου τῶν μαρτύρων καὶ ἐμοῦ. (ἢ: τοῦ διαθέτου τοῦ μάρτυρος καὶ ἡμῶν τῶν Συμβολαιογράφων). (1)

Ὁ Διαθέτης — Οἱ Μάρτυρες (ἢ: Ὁ Μάρτυς)

. . . . . — . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἢ: Οἱ Συμβολαιογράφοι)

. . . . . — . . . . . .

. . . . . .

18. Μυστικὴ διαθήκη ἀλάλου.

Σημείωσις γραφομένη παρά τοῦ ἀλάλου διαθέτου ἐπὶ τοῦ παραδιδομένου εἰς τὸν Συμβολαιογράφον ἐγγράφου, ἢ φακέλλου μυστικῆς διαθήκης.

(Ἄρθ. 1745 Α.Κ.)

Ἀριθ.

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο περιέχει τὴν μυστικὴν διαθήκην μου, ἣν ἰδιοχείρως ἔγραψα καὶ ἀναγνώσας καὶ βεβαιώσας ὑπέγραψα.

Ἢ:

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο περιέχει τὴν μυστικὴν διαθήκην μου γραφεῖσαν

---

(1) Ἂν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ γράφονται τὰ ἑξῆς: Ὑπεγράφη παρὰ τῶν μαρτύρων μόνον καὶ ἐμοῦ, καθόσον ὁ διαθέτης ἐδήλωσεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ λόγῳ παθήσεως τῆς χειρός του ἐπελθούσης μετὰ τὴν παρ' αὐτοῦ ὑπογραφὴν τοῦ παραδοθέντος μοι ἐγγράφου.

ὑπὸ τοῦ Κ.Λ.Θ. ἐμπόρου κατοίκου Ἀθηνῶν καθ' ὑπαγόρευσίν μου. Τοῦτο ἐγὼ ὁλόκληρον ἀναγνώσας καὶ βεβαιώσας ὑπέγραψα.

Ἀθῆναι τῇ . . . . . Μαΐου 196 . .

Ὁ Διαθέτης
. . . . . .

Οἱ Μάρτυρες
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Ὁ Συμβολαιογράφος
. . . . . .

19. Πρᾶξις καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης ἀλάλου.

(Ἄρθρ. 1745 Α.Κ.)

Ἀριθ.

ΠΡΑΞΙΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΣ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐν . . . . . σήμερον τὴν . . . . . τοῦ μηνὸς . . . . . τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ . . . . 196 . . . ἔτους ἡμέραν . . . . . ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἀριθ. . . . οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας . . . . . *(ἤ: ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἀριθ. . . . κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ.Ε.Ζ. ἰδιοκτησίας . . . . . ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης πράξεως καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης)* ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι. Κ. Β. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων . . . . . *(τρεῖς (3) μάρτυρας δ' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις)* ἁπάντων *(ἤ: τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ.Ι.Α. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β.Ν.Ρ. (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, ατοικία, διεύθυνσις* ἀμφοτέρων) γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων ἐνηλίκων Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι *(ἤ: ἄγνωστός μοι περὶ τῆς ταὐτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων)* καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων, κ. Κ.Ε.Ζ. *(ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταυτότητος)* γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτοι—ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου

μοι εἶπον, μὴ ὑπαγόμενος εἰς περίπτωσίν τινα ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἐν ἄρθρῳ 1719 τοῦ Α. Κ. οὔτε εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον ἐξαίρεσιν ἄλαλος δὲ κατὰ τὴν πεποίθησίν μου (ἢ: ἐκ παθήσεως τῆς γλώσσης κωλυόμενος νὰ λαλῇ) καὶ μοὶ ἐνεχείρισεν ἔγγραφον ἐσφραγισμένον (*ἢ φάκελλον ἐσφραγισμένον*) διὰ πέντε (*ἢ τριῶν, ἢ μιᾶς κ.ο.κ.*) σφραγίδων ἐξ ἱσπανικοῦ κηροῦ ἐφ' ὧν φέρεται (*λ. χ. ἀετὸς κρατῶν εἰς τὸ ράμφος του στέφανον. Θὰ γίνῃ ἀνάλογος περιγραφὴ τῆς παραστάσεως τῆς σφραγίδος*) καὶ εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναται ν' ἀνοιχθῇ ἄνευ ρήξεως ἢ βλάβης τῶν σφραγίδων, (*ἐὰν εἶναι ἀσφράγιστον ἀκολουθεῖται τὸ ὑπόδειγμα ὑπ' ἀριθ. 14*). Ἐπὶ τοῦ ἐγγράφου τούτου *[ἢ: ἐπὶ τοῦ φακέλλου ἐν ᾧ τὸ ἔγγραφον τοῦτο]* ὁ ἀνωτέρω διαθέτης Κ.Ε.Ζ. ἔγραψεν ἰδιοχείρως ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων τὴν δήλωσιν ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο *[ἢ: ὁ φάκελλος οὗτος)* περιέχει τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ εἶναι μυστικὴ αὐτοῦ διαθήκη, ἣν ὁ ἴδιος ἔγραψε καὶ ὑπέγραψεν *[ἢ: ἂν εἶναι παρ' ἄλλου γεγραμμένη: ἣν ἔγραψε καθ' ὑπαγόρευσίν του ὁ ἔμπιστος φίλος του Κ.Δ.Μ. δικηγόρος κάτοικος..... καὶ ὑπέγραψεν οὗτος]* ἀναγνώσας καὶ βεβαιώσας ταύτην καὶ ἣν ἠτήσατο νὰ καταθέσῃ παρ' ἐμοὶ τῷ Συμβολαιογράφῳ. Οὕτως ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος παρέλαβον τὸ ἐγχειρισθέν μοι ἔγγραφον *[ἢ τὸν ἐγχειρισθέντα μοι φάκελλον]* ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐσημείωσα τὸν ἀριθμὸν τῆς παρούσης πράξεως καὶ προσήρτησα τοῦτο ἐν αὐτῇ. Βεβαιοῦται ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως ἦσαν παρόντες ὁ διαθέτης καὶ τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα καὶ ὅτι ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθρῳ 1730 παρ. 2, 1738, 1739, 1741, 1742, καὶ 1743 τοῦ Α.Κ. ὁριζόμενα. Εἰσεπράχθησαν διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαί..... Πρὸς βεβαίωσιν τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα πρᾶξις, ἥτις ἀναγνωσθεῖσα εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπὸ πάντων τούτων ὑπεγράφη παρὰ τοῦ διαθέτου τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ ἐμοῦ.

Ὁ διαθέτης

.....

Οἱ Μάρτυρες (ἢ ὁ: Μάρτυς)

....

.....

.....

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἢ: Οἱ Συμβολαιογράφοι)

....

.....

20. Μυστικὴ διαθήκη

Γραφεῖσα παρ' αὐτοῦ τοῦ διαθέτου ἀγνοοῦντος ἢ δηλοῦντος ὅτι ἀγνοεῖ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν

(Ἄρθρ. 1746 Α.Κ.)

Ἀριθ.

ΠΡΑΞΙΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΣ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐν..... σήμερον τὴν..... τοῦ μηνὸς..... τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοσκοῦ..... 196.... ἔτους ἡμέραν..... ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ..... ἀριθ...ρικία ἰδιοκτησίας.....*(ἢ: ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ..... ἀριθ...κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ.Ε.Ζ. ἰδιοκτησίας.... ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης πράξεως καταθέσεως μυστικῆς διαθήκης)* ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι.Κ.Β. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων *τρεῖς (3) μάρτυρας δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις)* ἁπάντων *(ἢ: τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ.Ι.Α. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β.Ν.Ρ. (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις* ἀμφοτέρων (γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων ἐνηλίκων Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι *(ἢ: ἄγνωστός μοι περὶ τῆς ταὐτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων)* καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρῳ 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων, κ. Κ.Ε.Ζ. *[ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ Δελτίον ταυτότητος]* γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτος —ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου μοὶ εἶπον, μὴ ὑπαγόμενος εἰς περίπτωσίν τινα ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἐν ἄρθρῳ 1719 τοῦ Α.Κ. ἀναφερομένων οὔτε εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον ἐξαίρεσιν. Ἐξ ἐρωτήσεων ἃς ἀπηύθυνα αὐτῷ ἐσχημάτισα τὴν πεποίθησιν ὅτι οὗτος ἀγνοεῖ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν (ἢ: ὅτι ὁμιλεῖ οὗτος τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τόσον παρεφθαρμένην ὥστε δυσχερέστατα νὰ γίνεται αὕτη ἀντιληπτὴ) ὁμιλῶν δὲ τὴν Γαλλικὴν προσέλαβε διερμηνέα τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐμπιστοσύνης του τὸν μετ' αὐτοῦ συνεφανισθέντα Α.Φ.Χ. (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία διεύθυνσις) γνωστόν μοι πολίτην, Ἕλληνα, ἐνήλικον καὶ μὴ ὑπαγόμενον εἰς περίπτωσιν

τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 τοῦ Α. Κ., ὃν παρουσία τοῦ ἐμφανισθέντος καὶ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων ὥρκισα ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ὅτι θὰ κάμῃ πιστὴν καὶ ἀκριβῆ ἑρμηνείαν τῶν δηλώσεων τοῦ ἐμφανισθέντος ἐκ τῆς Γαλλικῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τανάπαλιν. Ὁ ὡς ἄνω ἐμφανισθεὶς μοὶ ἐνεχείρισεν ἔγγραφον ἐσφραγισμένον *[ἢ φάκελλον ἐσφραγισμένον]* διὰ πέντε *(ἢ τριῶν, ἢ μιᾶς κ. ο. κ.)* σφραγίδων ἐξ ἱσπανικοῦ κηροῦ, ἐφ' ὧν φέρεται (λ. χ. ἀετὸς κρατῶν εἰς τὸ ράμφος του στέφανον. Θὰ γίνῃ ἀνάλογος περιγραφὴ τῆς παραστάσεως τῆς σφραγίδος) καὶ εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναται ν' ἀνοιχθῇ ἄνευ ρήξεως ἢ βλάβης τῶν σφραγίδων, δηλώσας συγχρόνως διὰ τοῦ ἄνω διερμηνέως ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο *(ἢ: ὁ φάκελλος οὗτος)* περιέχει τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ εἶναι ἡ μυστικὴ αὐτοῦ διαθήκη, ἣν ὁ ἴδιος ἔγραψε εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν εἰς ἣν ἐκφράζεται καὶ ὑπέγραψεν εἰς ἕκαστον φύλλον ἀναγνώσας καὶ βεβαιώσας ταύτην καὶ ἣν ἠτήσατο νὰ καταθέσῃ παρ' ἐμοὶ τῷ Συμβολαιογράφῳ. Ἐπὶ τοῦ ἐγχειρισθέντος μοι ἐγγράφου *(ἢ: φακέλλου)* ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος ἐποιησάμην τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1742 τοῦ Α. Κ. διατασσομένην σημείωσιν, ἥτις ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ διαθέτου τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ ἐμοῦ. Οὕτως ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος παρέλαβον τὸ ἐγχειρισθέν μοι ἔγγραφον *(ἢ: τὸν ἐγχειρισθέντα μοι φάκελλον)* ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐσημείωσα τὸν ἀριθμὸν τῆς παρούσης πράξεως καὶ προσήρτησα τοῦτο ἐν αὐτῇ. Βεβαιοῦται ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως ἦσαν παρόντες ὁ διαθέτης καὶ τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα καὶ ὅτι ἐτηρήθησαν τὰ ἐν ἄρθρῳ 1730 παρ. 2, 1738, 1739, 1741, 1742 καὶ 1743 τοῦ Α. Κ. ὁριζόμενα. Εἰσεπράχθησαν διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαί . . . . . Πρὸς βεβαίωσιν τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα πρᾶξις, ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν συμπρατόντων προσώπων μεταφραθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ διερμηνέως εἰς ἐπήκοον πάντων ἡμῶν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν Γαλλικὴν καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπεγράφη νομίμως παρὰ τοῦ διαθέτου ὅστις ὑπέγραψε εἰς τὴν Γαλλικήν, τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ ἐμοῦ.

Ὁ Διαθέτης	Ὁ Διερμηνεὺς	Οἱ Μάρτυρες (ἢ: Ὁ Μάρτυς
. . . . .	. . . . .	. . . .
		. . . . .
		. . . . .

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἢ: Οἱ Συμβολαιογράφοι)

. . . .

21. Μυστικὴ διαθήκη.

(Γραφεῖσα παρ' ἄλλου τῇ ὑπαγορεύσει τοῦ διαθέτου δηλοῦντος ὅτι ἀγνοεῖ, ἢ ἀγνοοῦντος τὴν Ἑλληνικὴν)

(Ἄρθρ. 1746 Α, Κ.)

Ἀριθ.

ΠΡΑΞΙΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΣ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Γράφονται τὰ ἐν ὑπ' ἀριθ. 20 ὑποδείγματι ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς φράσεως «ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο *[ἢ: ὁ φάκελλος οὗτος]* περιέχει τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ εἶναι ἡ μυστικὴ αὐτοῦ διαθήκη, ἐν ἀμέσῳ δὲ συνεχείᾳ: ἣν ἔγραψεν καθ' ὑπαγόρευσίν του ὁ ἔμπιστος φίλος του Κ. Δ. Μ. δικηγόρος κάτοικος....... καὶ οὗτος ὑπέγραψεν, ἀφ' οὗ ἀνέγνωσε καὶ ἐβεβαίωσε τὸ περιεχόμενόν της. Ταύτην ᾐτήσατο οὗτος, ὅπως καταθέσῃ παρ' ἐμοί.....

(Κατὰ τὰ λοιπὰ βλέπε συνέχειαν εἰς τὸ αὐτὸ ὑπ' ἀριθ. 20 ὑπόδειγμα μέχρι τέλους).

Ὁ Διαθέτης	Ὁ Διερμηνεὺς	Οἱ Μάρτυρες (ἤ :	Ὁ Μάρτυς)
. . . .	. . . .	. . . .	. . . .
		. . . .	
		. . . .	

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἢ: Οἱ Συμβολαιογράφοι)

. . . .

. . . .

22. Ἔκτακτος Διαθήκη

(Τραυματίου ἐν Νοσοκομείῳ)

(Ἀριθ. 1753 Α. Κ.)

Ἀριθ......

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἐν τῇ θέσει ...... τῆς περιφερείας τῆς Κοινότητος ...... καὶ ἐν τῷ ἐνταῦθα ἐγκατεστημένῳ Ὀρεινῷ Χειρουργείῳ τῆς...... Μονάδος Στρατοῦ σήμερον τὴν ...... ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ ἐπιάτρου Κ.Ι.Α. Διευθυντοῦ τοῦ ἄνω Νοσοκομείου παρουσίᾳ καὶ τῶν ὡς μαρτύρων προσληφθέντων Ι.Μ.Α. ἀνθυπιάτρου κατοίκου .... καὶ Μ.Σ.Π. νοσοκόμου κατοίκου

. . . . . ἀμφοτέρων ὑπηρετούντων εἰς τὸ ἄνω ὀρεινὸν χειρουργεῖον πολιτῶν Ἑλλήνων, ἐνηλίκων, Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινα ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 τοῦ Ἀστ. Κωδ, ἐνεφανίσθη ὁ ἐν ἐκστρατείᾳ διατελῶν στρατιώτης Κ.Ε.Ζ. (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπάγγελμα, κατοικία καὶ διεύθυνσιν) νοσηλευόμενος λόγῳ τραύματος ἐν τῷ ἄνω νοσοκομείῳ καὶ ἄσχετος πρός μὲ καὶ τοὺς μάρτυρας πάσης συγγενείας ἢ σχέσεως ἐκ τῶν ἀναγραφομένων εἰς τὸ ἄρθρ. 1725 τοῦ Α.Κ. τοιούτων καὶ ἐδήλωσεν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ συντάξῃ τὴν διαθήκην του. Πεισθεὶς περὶ τῆς σοβαρότητος τῆς διαθέσεώς του ταύτης ἐκ γενομένης συνομιλίας μετ' αὐτοῦ καὶ ὅτι οὗτος δὲν ὑπάγεται εἰς περίπτωσίν τινα τῶν ἐν ἄρθρ. 1719 τοῦ Α.Κ. ἀναφερομένων, ἐκάλεσα τοὺς ἀνωτέρω μάρτυρας νὰ δώσωσι τὸν νενομισμένον ὅρκον καὶ οὗτοι θέντες τὴν δεξιάν των ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ὡρκίσθησαν ὅτι θὰ τηρήσωσι μυστικὰς τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ Κ.Ε.Ζ. μέχρι τῆς δημοσιεύσεώς της. Τηρηθεισῶν οὕτω πασῶν τῶν νομίμων προκαταρτικῶν διατυπώσεων ἐκάλεσα τὸν διαθέτην νὰ δηλώσῃ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ οὗτος ἐδήλωσεν ἐνώπιόν μου καὶ τῶν ἄνω μαρτύρων προφορικῶς τὰ ἑξῆς: «Ἐγκαθιστῶ κληρονόμους μου . . . . . ». Ἐνταῦθα ὁ διαθέτης ἐπεράτωσε τὰς διατάξεις του. Τὸν ἠρώτησα ἂν θέλῃ νὰ διαθέσῃ τι ὑπὲρ Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἢ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ οὗτος ἀπήντησεν ἀρνητικῶς. Τῷ ὑπέμνησα ὅτι κατὰ τὰς διατάξεις τοὺ ἄρθρ. 1758 τοῦ Ἀστ. Κωδ. ἡ παροῦσα ἔκτακτος διαθήκη λογίζεται μὴ συνταγεῖσα, ἂν παρέλθῃ τρίμηνον ἐφ' ἧς παύσωσι διὰ τὸν διαθέτην αἱ περιστάσεις αἱ ἐπιτρέπουσαι τὴν σύνταξιν αὐτῆς ὑπομνήσας αὐτῷ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθ. 1749 ἕως 1757 τοῦ Α. Κ. Γίνεται μνεία ὅτι τὰ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης συμπράττοντα πρόσωπα ἦσαν παρόντα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης πράξεως μὴ παραστάντος κατ' αὐτὴν οὐδενὸς ἄλλου πλὴν τοῦ διαθέτου τῶν μαρτύρων καὶ ἐμοῦ.

Εἰς πίστωσιν συνετάγη ἡ παροῦσα εἰς..... φύλλα (*εἰς δύο, τρία κ.ο.κ.*) ἥτις ἀνεγνωσθεῖσα εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον τοῦ διαθέτου καὶ τῶν μαρτύρων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπὸ πάντων τούτων ὑπεγράφη ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐμοῦ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου τῶν φύλλων καὶ τῆς παρούσης. (ἢ: *πλὴν τοῦ διαθέτου, ὅστις ἐδήλωσεν ὅτι γνωρίζει γράμματα, ἀλλὰ δὲν δύναναι νὰ ὑπογράψῃ λόγῳ τοῦ τραύματός του, ἡ δὲ δήλωσίς του αὕτη περὶ ἀδυναμίας ἐβεβαιώθη παρὰ πάντων*).

Ὁ Διαθέτης — Οἱ Μάρτυρες

. . . . . — . . . . . .

. . . . . .

Ὁ Συντάξας τὴν διαθήκην

. . . . . .

23. Πρᾶξις ἀναλήψεως ἰδιογράφου διαθήκης

(Ἀριθ. 1766 καὶ 1767 Α.Κ.)

Ἀριθ.

ΠΡΑΞΙΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ ΙΔΙΟΓΡΑΦΟΥ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐν . . . . . σήμερον τὴν . . . . τοῦ μηνὸς . . . . . τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ . . . . . 196 . . ἔτους ἡμέραν . . . . . ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . , ἀριθ. . . . . οἰκία ἰδιοκτησίας . . . . . ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου . . . . . Ι.Κ.Β. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων (δύο [2] μάρτυρες) δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων *(τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπάγγελμα, κατοικία καὶ διεύθυνσις)* πολιτῶν Ἑλλήνων ἐνηλίκων καὶ μὴ ἐξαιρετέων ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι καὶ μὴ ἐξαιρετέος κ. Κ. Ε. Ζ. *ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ Δελτίον ταυτότητος*) καὶ ἠτήσατο ὅπως ἀναλάβῃ τὴν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. . . . τῆς. . . πράξεώς μου κατατεθεῖσαν παρ' αὐτοῦ ἰδιόγραφον διαθήκην του. Ἐφ' ᾧ ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος ἀποσυσχετίσας ἐκ τῆς ἄνω πράξεώς μου τὴν ἰδιόγραφον διαθήκην τοῦ ἄνω Κ.Ε.Ζ. παρέδωσα ταύτην εἰς αὐτὸν προσωπικῶς, οὗτος δὲ ὡμολόγησε τὴν παραλαβήν της, ὡς μοὶ εἶχε παραδοθῇ. Εἰς πίστωσιν τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα δι' ἣν εἰσπρακτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαί . . . . . ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον πάντων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπογράφεται νομίμως παρ' ὅλων καὶ ἐμοῦ.

Ὁ ἀναλαβὼν Διαθέτης
. . . . . .

Οἱ Μάρτυρες
. . . . . .
. . . . . .

Ὁ Συμβολαιογράφος
. . . . . .

24. Πρᾶξις ἀνακλήσεως δημοσίας διαθήκης.

(Ἀρθρ. 1763 παρ. 2 Α.Κ.)

Ἀριθ.

ΠΡΑΞΙΣ ΑΝΑΚΛΗΣΕΩΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐν . . . . . σήμερον τὴν . . . . . τοῦ μηνὸς . . . . . τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ . . . . . 196. . . ἔτους ἡμέραν . . . . . ἐν τῷ

Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ..... ἀριθ. .... οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας ..... *(ἢ : ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ..... ἀριθ.... κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ K.E.Z. ἰδιοκτησίας ....., ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης πράξεως ἀνακλήσεως διαθήκης)* ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβ]φου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι.Κ.Β. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων (*τρεῖς (3) μάρτυρας δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία διεύθυνσις ἁπάντων (ἢ: τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμ]φου κατοίκου Ἀθηνῶν Κ.Ι.Α. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β.Ν.Ρ.* (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, [κατοικία, διεύνθυνσις, ἀμφοτέρων) γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων, ἐνηλίκων, Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθρ. 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι (ἢ : *ἄγνωστός μοι, περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων)* καὶ ἄσχετος πρὸς μὲ καὶ καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων κ. Κ.Ε.Ζ. *(ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶδελτίον ταυτότητος)* γεν. νηθεὶς κατὰ δηλωσίν του ἐν . . . . . γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτοι—ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου, μοὶ εἶπον καὶ μὴ ὑπαγόμενος εἰς νόμιμόν τινα ἐξαίρεσιν καὶ ἐδήλωσεν ὅτι τὴν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. .... τῆς ..... πράξεώς μου συνταγεῖσαν δημοσίαν αὐτοῦ διαθήκην ἀνακαλεῖ ὁλοσχερῶς καὶ ἐπιθυμεῖ, ὅπως αὕτη μὴ ἰσχύσῃ καθ' ὅλον τὸ περιεχόμενον αὐτῆς. Εἰς πίστωσιν πάντων τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα, δι' ἣν εἰσπρακτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώματά μου δραχμαὶ. . . . . ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον τοῦ διαθέτου καὶ τῶν μαρτύρων καὶ βεβαιωθεῖσα ὑπὸ πάντων τούτων ὑπεγράφη ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐμοῦ

Ὁ Διαθέτης	Οἱ Μάρτυρες (ἢ ὁ Μάρτυς)
. . . . .	. . . . .
	. . . . .
Ὁ Συμβολαιογράφος	(ἢ οἱ Συμβολαιογράφοι)
. . . . .	. . . . .
	. . . . .

25. Πρᾶξις δι' ἧς ἀνακαλεῖται ἡ ἀνάκλησις διαθήκης.

(Ἀριθ. 1763 παρ. 1 Α. Κ.)

Ἀριθ.

Π Ρ Α Ξ Ι Σ

Ἐν..... σήμερον τὴν..... τοῦ μηνὸς τοῦ χιλιοστοῦ ἐννεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ..... 196.. ἔτους ἡμέραν ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ..... ἀριθ. .... οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας ..... *(ἢ ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ..... ἀριθ. .... κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ. Ε. Ζ. ἰδιοκτησίας ..... ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης πράξεως)* ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι. Κ. Β. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων ..... (*τρεῖς (3) μάρτυρας δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρὸς ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις ἁπάντων (ἢ: τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμ]γράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ.Ι.Α. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β. Ν. Ρ. (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις* ἀμφοτέρων) γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων ἐνηλίκων Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθροις 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι καὶ μοὶ ἐξαιρετέος Κ.Ε.Ζ. *(ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κστοικία, διεύθυνσις)* καὶ ἐδήλωσαν ὅτι τὴν 5 Ἀπριλίου 1960 καὶ διὰ τῆς ταὐτοχρόνου ὑπ' ἀριθ. ..... πράξεώς μου ἀνεκάλεσε καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς διατάξεις τὴν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. ..... τῆς 30 Δεκεμβρίου 1959 πράξεώς μου συνταγεῖσαν δημοσίαν διαθήκην του. Ἤδη ἀνακαλεῖ ὁλοσχερῶς τὴν ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. ..... τῆς 5 Ἀπριλίου 1960 ἀνακλητικὴν πρᾶξιν μου καὶ ἐπιθυμεῖ ὅπως ἡ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ..... τῆς 30 Δεκεμβρίου 1959 πράξεώς μου συνταγεῖσα δημοσία αὐτοῦ διαθήκη ἰσχύσῃ καθ' ὅλας τὰς ἐν αὐτῇ διατάξεις καὶ περιεχόμενον. Εἰς πίστωσιν συνετάγη ἡ παροῦσα πρᾶξις τῇ αἰτήσει του,ἥτις ἀναγνωσθεῖσα εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων ὑπεγράφη παρ' ἁπάντων καὶ ἐμοῦ.

Ὁ Διαθέτης
.....

Οἱ Μάρτυρες (ἢ ὁ Μάρτυς)
....
.....

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἢ: Οἱ Συμβολαιογράφοι)
....
.....

26. *Πρᾶξις ἀναλήψεως μυστικῆς Διαθήκης*

(Ἄρθρ. 1766 Α.Κ.)

Ἀριθ.

ΠΡΑΞΙΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐν . . . . . σήμερον τὴν. . . . . τοῦ μηνὸς . . . . . τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ . . . . . 196 . . . . . ἔτους ἡμέραν . . . . . ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἀριθ. . . . . οἰκία ἰδιοκτησίας . . . . . (ἢ: *ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἀριθ. . . . . κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ.Ε.Ζ. ἰδιοκτησίας . . . . . ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης πράξεως ἀναλήψεως μυστικῆς διαθήκης*) ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι.Κ.Β. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων (τρεῖς (3) μάρτυρας δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρὸς ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις) (ἢ: τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ.Ι.Α. ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ μάρτυρος Β.Ν.Ρ. (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις ἀμφοτέρων) γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων ἐνηλίκων Χριστιανῶν καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς περίπτωσιν τινὰ ἐξαιρέσεως ἢ ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς ἄρθροις 1725 ἕως 1728 Ἀστ. Κώδικος, οὔτε καὶ εἰς ἄλλην τινὰ νόμιμον τοιαύτην, ἐνιφανίσθη ὁ γνωστός μοι (ἢ: *ἄγνωστός μοι περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθην παρὰ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων*) καὶ ἄσχετος πρός με καὶ τ' ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα πάσης σχέσεως ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρ. 1725 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τοιούτων κ. Κ.Ε.Ζ. (*ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμ. ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταυτότητος*) γεννηθεὶς κατὰ δήλωσίν του ἐν . . . . . γνωστὸς δὲ καὶ εἰς τὰ ἄνω συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς οὗτος—ἰδίᾳ ἕκαστος—τῇ ἐρωτήσει μου μοὶ εἶπον καὶ μὴ ὑπαγόμενος εἰς περίπτωσίν τινα ἀνικανότητος ἐκ τῶν ἐν ἄρθρῳ 1719 ὅστις ἠτήσατο, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν μυστικὴν αὐτοῦ διαθήκην τὴν ἐγχειρισθεῖσαν μοι κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. . . . τῆς . . . . . πρᾶξιν μου. Πρὸς τοῦτο ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἄνω συμπραττόντων προσώπων, παρέδωκα πρὸς τὸν ἴδιον διαθέτην προσωπικῶς τὸ διὰ τῆς ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. . . . . πράξεώς μου ἐγχειρισθέν μοι ἔγγραφον, ὡς παρέλαβον αὐτὸ ἐσφραγισμένον μετ' ἀλυμάντων τῶν ἐπ' αὐτοῦ σφραγίδων καὶ μὲ τὴν ὑπ' αὐτοῦ φερομένην σημείωσιν τὴν τότε κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 1742 τοῦ Ἀστ. Κώδικος γενομένην, ὁ δὲ διαθέτης Κ.Ε.Ζ. ὁμολογεῖ τὴν παραλαβήν της, ὡς μοὶ εἶχε παραδώσει ταύτην. Εἰς πίστωσιν τούτων συνετάγη ἡ παροῦσα, δι' ἣν εἰσπραχτέα διὰ τέλη καὶ δικαιώμα-

τά μου δραχμαί . . . . . ἀνεγνώσθη εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ βεβαιωθεῖσαν ὑπεγράφη παρὰ πάντων τούτων καὶ ἐμοῦ.

Ὁ ἀναλαβὼν Διαθέτης
. . . . . .

Οἱ Μάρτυρες (ἢ ὁ Μάρτυς)
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Ὁ Συμβολαιογράφος (ἢ: Οἱ Συμβολαιογράφοι)
. . . . . .

27. Δήλωσις ἀποδοχῆς κληρονομίας

Ἀριθ. 1846 καὶ 1198 Α. Κ.

Ἀριθ.

ΔΗΛΩΣΙΣ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Ἐν . . . . . σήμερόν τὴν . . . . . τοῦ μηνὸς . . . . . τοῦ χιλιοστοῦ ἐννεακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ . . . . . 196 . . ἔτους ἡμέραν . . . . . ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ μου κειμένῳ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . ἀριθ. . . . οἰκίᾳ ἰδιοκτησίας. . . . . (ἢ: *ἐν τῇ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ . . . . . ἀριθ. . . κειμένῃ κατοικίᾳ τοῦ Κ.Ε.Ζ. ἰδιοκτησίας . . . . ἔνθα κληθεὶς μετέβην πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης πράξεως* ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ι.Κ.Β. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι μαρτύρων. . . . . (δύο (2) μάρτυρας δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις) (ἢ: τοῦ ἐπὶ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Κ.Ι.Α. ἑδρεύοντος ἐν Ἀθήναις) ἀμφοτέρων γνωστῶν μοι πολιτῶν Ἑλλήνων ἐνηλίκων καὶ μὴ ἐξαιρετέων, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστός μοι καὶ μὴ ἐξαιρετέος κ. Ε.Κ.Ζ. (ὄνομα, ὄνομα πατρός, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα, κατοικία, διεύθυνσις καὶ δελτίον ταυτότητος) καὶ ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς: Τὴν . . . . . ἀπεβίωσεν ἐν . . . . . ὁ πατήρ του Κ.Ε.Ζ. ὡς δείκνυται ἐκ τῆς ἐν ἀντιγράφῳ προσαγομένης καὶ τῷ παρόντι προσαρτωμένης ὑπ' ἀριθ. . . τῆς . . . ληξιαρχικῆς πράξεως θανάτου τοῦ ληξιάρχου. . . . . Οὗτος δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. . . . . τῆς . . . . . δημοσίας αὐτοῦ διαθήκης συνταγείσης ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου . . . . Α.Ν.Π. νομίμως δημοσιευθείσης ὑπὸ τοῦ Πρωτοδικείου . . . . κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς . . . . . διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. . . . πρακτικοῦ του, κατέλιπεν

αὐτῷ μεταξὺ ἄλλων περιουσιακῶν στοιχείων καὶ τὰ ἑξῆς ἀκίνητα 1) Μίαν οἰκίαν (*πλήρης περιγραφὴ ὡς καὶ ὁ τίτλος κτήσεως καὶ τόμος καὶ ἀριθ. Μεταγραφῆς* 2) . . . . . Τὴν ὡς ἄνω κληρονομίαν ὁ ἐμφανισθεὶς δηλοῖ ὅτι ἀποδέχεται καὶ παραγγέλλει τὸν ἁρμόδιον Μεταγραφοφύλακα, ὅπως συμφώνως τοῖς ἄρθρ. 1193 καὶ ἑπομ. Ἀστ. Κώδικος, μετεγράψῃ τὴν παροῦσαν πρᾶξιν μου. Εἰς πίστωσιν κλπ.

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ

Ἀνάκλησις δημοσίας διαθήκης . . . . . Σελὶς 94
» ἀνακλήσεως δημοσίας διαθήκης . . . . . » 96
Ἀνάληψις μυστικῆς διαθήκης . . . . . » 97
» ἰδιογράφου διαθήκης . . . . . » 94
Δήλωσις ἀποδοχῆς κληρονομίας . . . . . » 98
Δημοσία διαθήκη μὲ **μάρτυρας** . . . . . » 63
» » μὲ **συμπράττοντα Συμβολαιογράφον** καὶ μάρτυρα » 65
» » **μὴ** γνωρίζοντος ἢ ἀδυνατοῦντος νὰ ὑπογράψῃ . » 67
» » **κωφοῦ** (γνωρίζοντος ν' ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα) » 68
» » **κωφοῦ** (δηλώσαντος ὅτι ἀδυνατεῖ ν' ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα) . . . . . » 70
» » Διακοπὴ ἕνεκα βραχείας ἀπουσίας τινὸς τῶν συμπραττόντων. . . . . » 72
» » Διακοπὴ καὶ συνέχισις ἐν ἑτέρῳ τόπῳ . . . » 74
» » **μὴ γνωρίζοντος τὴν Ἑλληνικὴν** . . . . » 76
Ἔκτακτος Διαθήκη . . . . . » 92
Ἰδιόγραφος Διαθήκη Τὸ παρὰ τοῦ διαθέτου συντασσόμενον ἔγγραφον » 62
» » Πρᾶξις καταθέσεως εἰς Συμβολαιογράφον . » 62
Μυστικὴ » Ἐγχειριζόμενον εἰς Συμβολαιογράφον ἔγγραφον **ἰδιοχείρως γραφὲν** . . . . . » 78
» » Ἐγχειριζόμενον εἰς Συμβολαιογράφον ἔγγραφον **γραφὲν παρ' ἄλλου,** ὑπαγορεύσει διαθέτου. » 79
» » (ἐσφραγισμένη). Πρᾶξις καταθέσεως . . » 79
» » (ἀσφράγιστος) » » . . » 81
» » (ἐσφραγισμένη) διαθέτου γνωρίζοντος γράμματα, ἀλλὰ **μὴ δυνηθέντος νὰ ὑπογράψῃ.** Πρᾶξις καταθέσεως . . . . . » 83
» » (ἀσφράγιστος) διαθέτου γνωρίζοντος γράμματα, ἀλλὰ **μὴ δυνηθέντος νὰ ὑπογράψῃ.** Πρᾶξις καταθέσεως . . . . . » 85
» » Σημείωσις συμβολαιογράφου **ἐπὶ** τοῦ παραδιδομένου αὐτῷ **φακέλλου ὑπὸ ἄλλου** . . » 87
» » Σημείωσις γραφομένη **παρ' ἄλλου** διαθέτου ἐπὶ τοῦ παραδιδομένου εἰς τὸν συμβολαιογράφον φακέλλου . . . . . » 87
» » **ἄλλου.** Πρᾶξις καταθέσεως . . . . » 88
» » **ἀγνοοῦντος τὴν Ἑλληνικὴν** γραφεῖσα παρὰ τοῦ διαθέτου. Πρᾶξις καταθέσεως . . . » 90
» » **ἀγνοοῦντος τὴν Ἑλληνικὴν** γραφεῖσα παρ' ἄλλου. Πρᾶξις καταθέσεως . . . . » 92

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ἔννοια διαθήκης	Σελ.	3
Ἱκανότης πρὸς σύνταξιν διαθήκης. Χρόνος καθ' ὃν δέον νὰ ὑπάρχῃ	»	3
Ἀνικανότης ἀνηλίκου	»	4
Ἀνικανότης τοῦ δικαστικῶς ἀπηγορευμένου	»	5
Ἀνικανότης τοῦ ὑπὸ δικαστικὴν ἀντίληψιν ἀσώτου	»	5
Ἀνικανότης λόγῳ ἐλλείψεως τῆς συνειδήσεως, ἢ στερήσεως τοῦ λογικοῦ	»	5
Τύπος Διαθήκης		
Εἴδη διαθηκῶν	»	6
Κοινὴ διαθήκη, ἢ συνδιαθήκη	»	6
Ἰδιόγραφος διαθήκη		
Ὁρισμὸς καὶ ἔννοια ἰδιογράφου διαθήκης	»	7
Προσθῆκαι ἐν ἰδιογράφῳ διαθήκῃ	»	8
Διαγραφαί, παρεγγραφαί, ξέσματα ἐν διαθήκῃ	»	8
Ἡ ἰδιόγραφος διαθήκη ὡς ἰδιωτικὸν ἔγγραφον	»	8
Ἀνίκανοι πρὸς σύνταξιν ἰδιογράφου διαθήκης	»	8
Κατάθεσις ἰδιογράφου διαθήκης πρὸς φύλαξιν	»	9
Δημοσία διαθήκη		
Ὁρισμὸς καὶ ἔννοια δημοσίας διαθήκης	»	9
Ἀνικανότης πρὸς σύμπραξιν κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῆς . . .	»	10
Ἀνικανότης μαρτύρων πρὸς σύμπραξιν ἐν διαθήκῃ	»	11
Ὁ Συμβολαιογράφος δέον νὰ γνωρίζῃ τὸν διαθέτην καὶ τοὺς μάρτυρας	»	11
Μαρτύρων ὅρκισις	»	12
Δήλωσις θελήσεως τοῦ διαθέτου	»	12
Πρᾶξις Συμβολαιογράφου περὶ τῆς δημοσίας διαθήκης . . .	»	13
Ἀνάγνωσις καὶ ὑπογραφὴ τῆς διαθήκης	»	14
Ἄλλαι τηρητέαι διατυπώσεις	»	16
Διαθέτης κωφὸς	»	16
Διαθέτης κωφὸς καὶ μὴ δυνάμενος ν' ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα .	»	17
Διαθέτης ἀγνοῶν τὴν Ἑλληνικὴν	»	17

Μυστική Διαθήκη

Ὁρισμὸς καὶ ἔννοια μυστικῆς διαθήκης . . . . . Σελὶς 17
Ἱκανότης διαθέτου συμπραττόντων προσώπων κλπ. . . . . » 18
Ἐγχειριζόμενον ἔγγραφον . . . . . » 18
Σφράγισις ἐγχειριζομένου ἐγγράφου . . . . . » 18
Σύνταξις πράξεως περὶ μυστικῆς διαθήκης . . . . . » 19
Διαθέτης μὴ δυνηθεὶς νὰ ὑπογράψῃ . . . . . » 20
Διαθέτης ἄλαλος ἢ κωφάλαλος . . . . . » 20
Διαθέτης ἀγνοῶν τὴν Ἑλληνικὴν . . . . . » 21
Ἰσχὺς ἀκύρου μυστικῆς, ὡς ἰδιογράφου . . . . . » 21

Ἔκτακτοι διαθῆκαι

Διαθήκη ἐπὶ πλοίου Ἑλληνικοῦ . . . . . » 22
Διαθήκη ἐν ἐκστρατείᾳ, ἀποκλεισμῷ κλπ. . . . . » 22
Χρονικὸν ὅριον ἰσχύος ἐκτάκτου διαθήκης . . . . . » 23

Ἀνάκλησις Διαθήκης

Γενικὰ . . . . . » 24
Ἀνάκλησις διὰ νέας διαθήκης (σιωπηρῶς) . . . . . » 25
Ἀνάκλησις ἰδιογράφου διαθήκης (εἰδικὴ) . . . . . » 25
Ἀνάκλησις μυστικῆς διαθήκης . . . . . » 26
Ἀνάκλησις διαθήκης ἀσώτου . . . . . » 27
Δημοσίευσις διαθήκης . . . . . » 28
Διαθῆκαι Ἑλλήνων ἐν ἀλλοδαπῇ καὶ ἀλλοδαπῶν ἐν Ἑλλάδι . . » 32

Περιεχόμενον τῆς Διαθήκης

Γενικά. Προσόντα ἐγκύρου περιεχομένου . . . . . » 33
Διάταξις σαφὴς . . . . . » 34
Διάταξις ἀντιστοιχοῦσα ἐντελῶς εἰς τὴν βούλησιν τοῦ διαθέτου . » 34
Διάταξις μὴ οὖσα προϊὸν πλάνης . . . . . » 35
Διάταξις μὴ οὖσα προϊὸν ἀπειλῆς ἢ ἀπάτης . . . . . » 36
Ἐξάρτησις ἐκ τῆς γνώμης ἄλλου . . . . . » 36
Διάταξις ἔχουσα περιεχόμενον μὴ προσκροῦον εἰς τὴν ἠθικὴν, ἢ τὸν νόμον . . . . . » 37
Ἀποκλήρωσις . . . . . » 37
Ἄκυρος καὶ ἀκυρώσιμος διαθήκη . . . . . » 38
Ἀναγνώρισις διαθήκης ὡς ἐγκύρου ἢ ἀκύρου . . . . . » 38
Χαρτόσημον καὶ δικαιώματα διαθηκῶν . . . . . » 40

Νομολογία

Ἰδιόγραφοι διαθῆκαι . . . . . » 41 - 45
Δημόσιαι διαθῆκαι . . . . . » 46 - 55
Μυστικαὶ διαθῆκαι . . . . . » 55 - 56
Ἀνάκλησις διαθηκῶν . . . . . » 56 - 59
Ἀναγνώρισις ἀκύρου διαθήκης . . . . . » 60 - 61
Ὑποδείγματα. . . . . » 62 - 99